

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ל'עז'מי
ע'למים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת יתרו תשע"ט

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורשי עם
							התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט

או הרבה כפי הפנאי.

חולין, פרק שלישי – אלו טרפות דף דף עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רלא רשי

1 **אֵילִימָא** דכפא דרבי היינו כנגד בני מעיים – פירש הקטורס: כפא דרביא – עעם רוב של
 2 כחף שקורין אשפולדן בלעז. עד אטמא – הדין. הדיינו בני מעיים, ומו וטרא
 3 דריאה וכבר נמי מקרי בני מעיים לקמן (טו.ג.) גבי נחמור בני מעיים. וקשה לפרושהו, דנדי
 4 בדלשון משנה וברייתא הזו בכלל בני מעיים, בלשון אגמורא: לא הזו בכלל, כדמוכח לעיל

5 (חולין טו.ג.) גבי נפולה, דקאמר בני מעיים, נפולה
 6 שאמרו זכרונם לברכה בדיקה כנגד בני מעיים, ומו וטרא
 7 מוסף כנגד כל החלל, משמע דלא מקרי בני
 8 בני מעיים אלא כרס דיקין, ואתא מר וטרא אלוסופי
 9 עד נגד הדפנות, כגון ריאה ולב וכדו וקורבן.
 10 ובתר הכי בעי בר דזנא: נגד היסמין מאי? ואמר
 11 ליה רב אשי דקשין חן אצל גפלה, וכן לעיל
 12 (גג.) דקאמר שמואל: דרוסה שאמרו צריכה
 13 בדיקה כנגד בני מעיים, ואחר כך מוסף בר חנן
 14 בר רבא משמיה דרב כל החלל וטרא דכפא
 15 דריא דרביא – מסוף פרי דריא עד אטמא, דאין
 16 בכלל זה דלא כרס דיקין, ולחיבי פרי דיקין היינו כנגד
 17 בני מעיים. ודא דלא משני: מתחלת כפא, שבא
 18 להוסיף אף ריאה וכד – ממוש דמשמע ליה
 19 כפא – סוף כפא, וגם היה ליה למנקט "כנגד כל
 20 החלל", וגם נזיח ליה למצור מכפא מודאא,
 21 כדשמעין ליה לרב לעיל (שם) דקאמר: צריכה
 22 בדיקה כנגד כל החלל ואפילו בסימניו.
 23 **יבוא** ירקף – יתחוק קרן על עצמו שעשעט
 24 במקום אחר, אם דומה מראית של חתכים –
 25 טרפה. והדואל דומין יש לומר שאף תרק
 26 הראשון אחר עיקור נגשה. והדיא פרק יש
 27 (חולין תמ.א.) דרשות את דרשות ומצנאא גררת
 28 שמוטה, זה היה מעשה האמור: כל ספק בשחיטה
 29 ספולה – אין יכול להוסיף על ידי שחיטה הושת
 30 עדין במקום אחר, דמנמנ נפשל לא ידו דיקין
 31 החתוכין זה גזוז, אפילו נגשטה הגררת קודם
 32 שחטתה, ודאנה שעה היה עדין חיות בושת,
 33 ועכשיו אין זה חיות כלל, ואם התמא רביא עת
 34 אדר ורשותו בן את הושת, ואחר כך ישמט את
 35 הגררת, וריאה אם מריאש של השמטות הללו
 36 שוקן ויש לומר דאין מקיפין אלא באחרו עף
 37 עצמו או באותה הדממה עצמה, ולמאי דרסין
 38 כאן בפסחים "ביאא ברמא ארתא ירקף קשה.
 39 **ואלו** כשרות בהמה – כולו צריכ
 40 כדפרשנא בריש פירקין (חולין מב.א.) ד"ה יבוא
 41 **והחיה** לרדמ מנאן דאחתי בה חבלא
 42 טעמא דרמיא לנוטלי – ואם התמא
 43 דבא בשמנו בני לרבי יוחנן בן ברבי לישך ולא
 44 מרבינן ביה חבלא אלא אם בר דימא לתק
 45 דמניתין, ואם בן הדיא דרביש בר פפא לקתה
 46 בבוליא אחת, דכיני אתאיא האמר בריש פירקין
 47 (חולין מג.א.) דלשלא דרביש שמונה טרפות נמי
 48 כבמנ, דאתי לנוטני דרביש בר פפא, דלא
 49 דמיא ויש לומר: דסבר רביש דמריבין ביזה
 50 חבלא אף על בג דלא דמי, דרבי ורשן יושק
 51 פלגי עולה כמו שולא. אם נמי כריש לישך
 52 ד"אלו כשרות" ודא, ואתאי מאלו כשרות" כי
 53 הכי דאתי דרב מתנא לריש לקיש, אף על בג
 54 דלא אתאי ב"ה חבלא", ואם התמא ואתאי מוק
 55 לדמיא פלוגתיהו דרבד מתנא לקתה
 56 דרביש, דרבי יוחנן סבחי חזיה לרביש דאתאי
 57 ב"ה חבלא" ואף על בג דלא דמיא, ואתאי יאלו
 58 טרפות" למעטי, ויש לקיש מ"ה חבלא סבחי
 59 דלרביש דלא אתאי ב"ה חבלא משום ד
 60 דמיא, ותני "אלו כשרות" לממר דהני הוא
 61 דכשרות, הא דרביש בר פפא שרפתי יש לומר:
 62 דקיס ליה למסור דלתמנד דפלגי ברבד מתנא.

1 **והשת** נקבות כמשהו – חנן (חולין מב.א.) הלכך דרוסה נמי פשיטא לבי דבמשוה.
 2 קנה נקבות כמאסר – תנן: דרוסה כבה – רחב צריך להארים, אחר זה ואחר
 3 זה – והשת וקנה, דרוסה כמשהו. **מאי** מעמא **והדיא** מיקלא קלי **ואילו** – גרסינן.
 4 **מורי** זה רב – רב היה גיגל לתורות שצריכה בדיקה מכפא ועד אטמא. **כפא**
 5 **דיא** – כפ ליד, והדיינו עצם הדבה של כחף.

6 אשפולדן בלעז. **עד אטמא** – הדין. והדינו
 7 כנגד בני מעיים, דריאה וכבר נמי מקרי
 8 בני מעיים לקמן (חולין טו.א.) גבי נחמור בני
 9 מעיים. **כפא דמוא** – קב הגולגולת, והדינו
 10 כל החלל, ואף כנגד היסמין. מנו רב ומנו
 11 רב – מי הוא זה רב? שאמרים לפינוי כל
 12 שעה. **ולא נהדיא ליה** – אף אתא וכו' מל
 13 הוא? והלא רביא קודם שהולך בשדה
 14 משמט כל הנשיא. **בישיבא** – הוא היה
 15 יושב ואני נומד, והיה חשוב ממני. **ומאן**
 16 **גבר** – במה הוא גדול. **בבוליא** – בתורה
 17 ובחסידות. **פתח ריש לקיש ואמר** – נהדיא
 18 ליה, וכו' הוא לטוב. **שמוטה ושחטה** –
 19 נמנאת גררת שמוטה ושחטה, ואין ידוע
 20 אם קודם שחטה שמוטה. **כרש** – שאם
 21 נגשמה תולדה היתה יורדת למטה, ושבו
 22 אינה שחטה. **ירקף** – תרומכא במקום אחר.
 23 **אין מריאש של חתכים** – טרפה.
 24 והדואל דומין יש לומר שאף תרק הראשון
 25 לאחר עיקור נגשה. **שב שמעתתא** – בריש
 26 פירקין (חולין מב.ב.). **רשבא** = ציד. מהו
 27 – (חולין תמ.א.) **גריא גריא** – בחניס א'
 28 במקל. **וקמלי** – שדיתה מתה בכך. אתו
 29 לקמיה דרבי יוחנן – לשאלו על שם
 30 לקתה בדין הדינה שלה תורה. **אחרי**,
 31 שאני רואה שהיא מתה במכה זו. **אלא**
 32 מה שמנו חכמים – לקמיה פריך הא קא
 33 חיוני דמתיה מהו בבוליאא – מכין בחץ
 34 הדיה בבוליאא לשמוטה, ומבוינס מעלה
 35 החץ נכנס ויורדת למטה מן הבוליות לחלל.
 36 **וקמלי** – מתה מאליה. אתו לקמיה –
 37 לשאלו אם שחטה אחר המכה, מהו? **דאי**
 38 **ברוי** לה **סמא** – אם מפויר עליו סם.
 39 **לשנה** ניקבה הגררת – בלא חסרון איסור,
 40 כדפרשנא – שנספקא – לארכה, וכדאמרן
 41 (חולין מג.א.) אם נשתייה הימנה מעלה
 42 ולמטה. **נפתחה הגולגולת** – העצם נפתח.
 43 וירואן אין שלא עוף הקרום. זה תרק זה
 44 – שסמכוהו על הימנה של שניהם ארוכה
 45 לוח, ושבמעתהון חן קורבין זה לזה, ואם חזרו
 46 ונקבו במקום אריתק דופותיהו אין הנבק
 47 נראה לחיות, אלא זה תרק זה כשרה,
 48 דהא לחידין נמי שפכי. **נישל** לחי התחתון
 49 – מעל הברש, והסימנים מחוברים בבשר.
 50 **האם** – מדרישן של נקבה שחודלו מנוה
 51 בה. והדוחה כידו שמים – פשרש בגמרא
 52 (חולין נה.ב.) שמוקא ריאה שלה בידו שמים,
 53 כגון שבעתה מקול רעם ורביקום. חרותה
 54 קשה בחרות קול. **וגמרא** (שם) מפרש
 55 מנא ידע אם בדי שמים אם בדי אדם.
 56 הגזורה – געטיל עורה. אם נמחת שחן, או
 57 נמחת מלאכה, ולא נשתייה כלום, ובגמרא
 58 (שם) **מפרש במא** שר מן העור ותהא
 59 כשרה. **נבוא** ליה **היא** דהני **אלו** –
 60 מיעוטא משמע: אלו ותו לא. **תנא טרפות**
 61 – חשבינהו לטרפות. ותנא זה חבלא –
 62 דאתייה תרק דלא תנדהו.

אין בעלי אמונית וטרפות מנפיה - פירש הקונטרס: בעלי אמונות שטוסקים
במלאכת אחרים. ליעשע לעמוד דשאים פרק בן. ונראה דאפילו סתוק מנמלאבתו
לא מחייב כדאמרין בפרק קמא קדושים (ג.א.) מה (קומה) שאק בה חסרון כ"ס - אף
(והרוח) שאין בה חסרון כ"ס. והר"ב ורבי יעקב בר שמעון הוה מיישב לשון "דשאין אפילו
סוסק במלאבתו. ד"אן רשאין במנא אידבין.
כי יהוהו דתנן פרק "המקדש שדה" (ערכין 1
כ.ה.) "שור זה עולה" - אומרים כמה אדם
רוצה ליתן בשור זה להעלותו עולה, אף על פי
שאני רשאי. ופירושה: אף על פי שאני חייב
כדמורגמין: לא תהיה לו כנושה - לא תהא
ליה כרישא. וכן יש לפירש יהיא דפרק קמא
קדושים (ג.א.) אין אדם שרש לעמוד בפני רבו
אלא שחיותו ערובה, וכן היא דבר חייב
משל ממים. ואלו שהיא אסור, אלא אמי חייב
לעמוד קאמר. ומיהו, רובו פירס סגריס בההוא
דערבי: "אף על פי שאני חייב" - אבל כסף
שהתקע מאתו ספר שכתב רבני גרשום כותב
"אף על פי שאני רשאי", וגם רש"י הביא איה
כתובה מספר רבני גרשום ד"רשאי: חי כמו
זוהי: "כסלע ביתר שטמלע" - פירש
הקונטרס: דקאי אפלונתא שדרה וטולגלה
דאמר רבי הלל: בדי שישל מן החי וימות.
וכאן רבי יהודה (אמר שמואל) בריש פרק
(מב.ב.) וכן לטרפה. ואמרין בכבודת פרק "על
אלו מומין" (ל.ו.) כמה ישל מן החי ומיתה
ואמר שמואל: כסלע. ורביא דאמר איהם.
במיתותא מן כסלע. ורובי נה פושט פרק
אזא דאמר בסמך (חולצן ג.ה.) גבי גלדה ואם
מתנייה בן כסלע כשרה. וקשה פירושה.
דמלאכת דשפאית הוא שדעל חי חייב פירושה.
דלא קניו בהו "עדי" ויש לומר: דאשכחו בכמה
דחביה דחי כמו "עדי" אף על גב דלא קניו בדי
"עדי". בפרק "זהב" (בבא מציעא א.ב.) כמה
תחסר ויהיה בה אונאה: ארבעה אסיקין. 23
בגמרא. ורמינה: כמה תחסר ולא יהיה בה
אונאה - ארבעה אסיקין ומשני: תנא דירן קא
חשיב (למעלה למטה) (למעלה למעלה). ותנא
בירא חשיב (למעלה למעלה) ומלמעלה למטה. 26
ובפרק "הבנים" (בבא קמא א.א.) עברה דדי
ארבע אמות (חייב) (פטור). והנינא: (פטור) 28
[חייב] ומשני: תנא (ברא) (דירן) וברא (למעלה למטה) 29
למטה. ותנא (דירן) (ברא) חשיב למטה 42
למעלה ומי חשבת אבתי שמי. וגלדה בין שריות
מיתניא. ורבי חשבתי שפירלה לנטה. ארבעה 43
סלעים שלשה נשנים מעלה על כסלע - חזה 45
למעלה "עדי" ועד בכלל. כיון דאמתא ודכסלע ביתר
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63

וְחִיּוּהָ לְרֹדֵב מִתְּנָא דְאִתֵּיהָ בִּזְוֵה הַכֶּלֶל, מֵאִי מִתְּנָא?
דְּרִמְיָא לְנִמְלוֹ; תְּנָא: "אֵלּוּ מִרְפוֹת" - הִנֵּי הוּא דְרִמְפָּה,
הָא דְרֹב מִתְּנָא שְׂרָה. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְשׁ אָמַר: "אֵלּוּ
בְּשָׂרוֹת" דְּקָא; תְּנָא מִרְפוֹת, וְהָנָא "וְהַכֶּלֶל"; וְחִיּוּהָ
לְרֹדֵב מִתְּנָא דְּלָא אִתֵּיהָ בִּזְוֵה הַכֶּלֶל, מֵאִי מִתְּנָא? לָא
לְקוּבֵי דְּמֵיָא, וְלֹא לְפִסְקוֹ דְּמֵיָא, וְלְנִמְלוֹ נִמְ לָא דְּמֵיָא;
תְּנָא: "אֵלּוּ בְּשָׂרוֹת" - הִנֵּי הוּא דְּבְשָׂרוֹת, הָא דְרֹב מִתְּנָא
מִרְפוֹת. וְהָנָא, אָמַר רַבִּי בּוּקָא דְּאִסְתָּא, הָא דְרֹב מִתְּנָא
מִרְפוֹתֵיהּ. וְהָנָא, וְרַבָּא אָמַר: בְּשָׂרוֹת, וְאִי אִיפְסֵיָא נִיבֵהּ
אֲתִּיבֵיהּ. "עַד כְּפֹה תִּחְסַר". אָמַר וְעִירִי: אֲתוּן דְּלָא
מִתְּחִיבֵי לְכוּן שְׂעוּרָא - שְׂעוּרֵיהּ בְּרִינְיָא קוּרְדִּינְיָא, וְהוּ
כְּפִשְׂמָא וְזוּרְתָא, וּמִשְׁתַּבַּחָא בִּינֵי פִשְׂמֵי דְּפִמְכֻדְרֵיהּ.
אָמַר רַבִּי תַנָּא פְּתוּרָא: עֵילָא מֵיָאִי יְהוֹה קָאִי בַר נִפְחָא,
וְכַעַא מֵיָאִי דִּירָא קוּרְדִּינְיָא לְשַׁעְרֵי בֵית מִרְיָפְתָא, וְכַעַ
לְמִקְסֵי מִקְמֵיהּ וְלֹא שְׁבַקְתָּ, אָמַר לִי: שֶׁב בְּנִי, שֶׁב
אֵין בְּעֵלֵי אוֹמְנִיּוֹת רִשְׁאֵין לְעַמּוּד מִפְּנֵי תַלְמִידֵי חֻכְמִים
בְּשַׁעֲרֵי שְׁעִסְקוֹן בְּמֵלְאכְתָּם. - וְלֹא? וְהִתְנַן: כֵּל בְּעֵלֵי
אוֹמְנִיּוֹת עוֹמְדִים מִפְּנֵיהֶם, וְשׂוֹאֵלֵי שְׁלֹמֹן, וְאוֹמְרִין
לְתַלְמֵי: אֲחִינוּ אִישׁ מִקוֹם פְּלוֹנֵי, בְּאוֹכֵם בְּשִׁלְמֵי; אָמַר
רַבִּי יוֹהֲנָן: מִפְּנֵיהֶם - עוֹמְדִין, מִפְּנֵי תַלְמִידֵי חֻכְמֵי - אֵין
עוֹמְדִין. אָמַר רַבִּי יוֹסֵף בַּר אֲבִין: בְּמָה יִרְאֶה כְּפֹה הַכִּיבֵה
מִצְוֵה בְּשַׁעֲרֵיהּ, שְׁהֵרִי מִפְּנֵיהֶם עוֹמְדִין, מִפְּנֵי תַלְמִידֵי
חֻכְמִים אֵין עוֹמְדִין. - מִמָּאִי? דִּילְמָא: בְּרִי שְׂלֵא תִהְיֵה
נִמְצָא מִכְּשִׁילֵן לְעִתִּיד לְכֹא! אָמַר רַב תַּנְמִן: כְּסֵלֵע -
בְּיָתֵר כְּכִסְלֵע, פִּאִסֵּר - בְּיָתֵר מִפִּאִסֵּר. אִילְמָא קִסְבֵּר רַב
תַּנְמִן: "עַד" - וְלֹא עַד כְּכֵלֶל. אִיתִיבֵיהּ רַבָּא לְרַב תַּנְמִן:
הֵבֵל יִחְיֵא מִן הַמִּטָּה - עַד הַמִּשְׁהָ סוֹפְחִים מְהוּ, מֵאִי
לָא הַמִּשְׁהָ כְּלִמְפֹּה? - לָא הַמִּשְׁהָ כְּלִמְעוּלָה. תַּא שְׁמַע:
מִהַמִּשְׁהָ עַד עֲשָׂרָה - סָמָא; מֵאִי לָא עֲשָׂרָה כְּלִמְפֹּה?
הֵן וְקוּרְדִּינְיָתוֹן וְדוֹפְנִינְתָּהֶם וְשִׁעְוֵי: שְׁמַעוּן שְׂלֵא מִפְּסִיכוֹן -

החיות - תנא לרוב מתנא. דאי לא ממעט ליה אתאי ליה לכלל טרפות ביזה
הכלל. ורביא לנמלו - דמתניח, דהא נטולה היא, וכן טרפות הוא, כדאמרין
בניטל הכבד. הילכך תנא "אלו טרפות למעט, ואידי דתנא "אלו טרפות -
תנא נמי "אלו בכשרות. ואף על גב דלא ממעט מידי. הני - נטולו הוא טרפה, אבל
דא לא נטלה שיהו. ולנמלו נמי לא דימי -
דהא לא נטלה לגמרי היא. הני - נטולו
והי כשרות. ניטל נטולו והכלות, גיד
נטולת דירך רוב מתנא טרפה. נביה - נבי
כשראש שמחובר בחור, וקטן גזא מאר.
מתעבל - נרקב. בוקא - ראש הקולא
התחוב בחור עם האילה שנקרא.
דלא מתחמי לבו שיעורא - שלא אריחא
אותו וחי ממרים. ומירי ארס הוא. רבי תנא
פְּתוּרָא - שולחני היה, והוה לפניו משבעות
הרהב. אֵין כְּעֵלֵי אוֹמְנִיּוֹת - והסמק
במלאכת אחרים. והוא שולחני היה, משתכר
בשל אחרים למחצה. ועריך להורו ולת
עניו הם ולהשתרל עם כל העוברים לשאל
מה הם עושים. והכי תנא: מוּסְתָא:
המושבים את הכיור בנותח מביח שבר. אם
היה אומן - לא יעסק במושבות, לפי שאין
יעניו על הנתוח בשעת המושבות. והתוספת
עומדין מפניהם - אמריא בבורים קאי,
במסכת בבורים (פרק ג' משנה א.) מפניהם
עומדין - לכבודן, כדיר גרמילי לבא.
בחיבה מצוה בשעת - ארסיסא גזא לחבת.
כפשייל - שאם לא יראום להם פנים
זחובים יחידה כבוד - חזי גירולא לבא, מפני
הדורה. כסלע ביתר פכסלע - היבא
דשיערו רבנן כסלע. כגון גבי פלונתא שדרה
ובגולגולת. דתנן: כמה חסרון שדרה בו,
בית שמוא: בית שמוא יורשים: כמלא
מקדח. ובית הלל אומרים: כדיר שישל מן החי
וימות. ואמר רבי יהודה אמר שמואל ובריש
פרקין (חולצן מב.ב.) וכן לטרפה. ואמרין
בכבודת פרק: "על אלו מומין" (ל.ו.) כמה?
כדיר שישל מן החי וימות. כסלע. ויבא דאדמי
דהם כדמתניחא תנא כסלע. ואשמועינן רב
תנמן הוא. כדיר שיעור רבנן כסלע - סלע
עומצם קאמר. כדיר יתו מומצם - דיעו
ביתר מכסלע. וטרפה. כאיסר ביתר מכאסר
גבי מנתנית דתנן: עד כמה תחסר. ונימא
דאכתי שרזה? דהא גבי אלו כשרות
קיימינא. וקנינא: עד כמה כשרה חסרון?
כאסר. וכיון דהויא כאסר - היא הויא ביתר
שיעורין
מכאסר. וטרפה. אילמא קסבר - הא דקתני מנתנית: עד כאסר כשרה - לאו עד
ועד בכלל קאמר. ועד על כסלע. דקאמר: עד כאסר כשרה. ולא עד
בכלל קאמר. אבל כאסר עצמו טרפה. דעל כרחק "עד" דמתניתין אבשרות קאי,
והכי קאמר: עד כמה תחסר. ונימא אמתי כשרה היא? וקנינא עד כאסר. דאי
אטרופת קאי - לא שייך למיתני "עד", אלא: כמה תחסר ותהא טרפה? כאסר. חבל
חיוצא - לאחר שכתסרה כל המטה שאמר מן החבל וחלוי במטה. עד המטה
פנחים מהור - דקטן הוא ואינו ראי כלום, הילכך לא הוי מן המטה, ואם נטמאת
מטה - טהורה. מאי לאו המטה כלמטה - פחות ממטה טהורה. דקטן הוא
אלמא. ועד ועד בכלל. לא המטה כלמטלה - כיוון שהמטה טהורה, דקטן הוא
במסכת כלים (פרק ט' משנה ב.) ומתושה ועד עשרה טמא. שבו קושיין את הפסחים
זכר לפסח מצרים. דתיב: "אסרו את עבותים" וכו', וכתוב: "והיה לכם לטעון דורות", ובו
משלשלת את המטה. ועד עשרה טמא - כפרשינן. ומעשרה טהור, דיתור
מדיא יש, ועמוד קטן. ולא כמקבל כמותא, דלחוי ואורי עינין
במסכת שבת (סד.א.) מאי לאו עשרה כלמטה - וטמא. אלמא, עד ועד בכלל.
הורצין שכללי חיים - כלי חרס קדק. וכן וקורדינותין ויעיבין שלא
מסומכין בוי - בני שוח עומן אין מחזיקין אלא כדיר סיכת קטן, וכן שנשבר ושואר
עדין כלין, וישעיון - אם מחזיקין שמן בדי סיכת קטן טמא.

חולין. פרק שלישי - אלו טרפות דף נה עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"

והרי מים זכים וכשרים הבא והבא - פירש הקונטרס: לא ידענא מאי קושיא. ויש לומר דחבי פירושא: והרי מים זכים דאתו מחמת לקותא וכשרים בבוליא, ולא גמרין מנוגליא, ואם כן אין לדמות הטרפות לו זו.

בלשון יחיד אני שונה אותה - שבמשנה עצמה היה שונה דברי רבי שמעון. אבל אין לפיכך משום דאיתא בחידושיה, עמה

בכך? האמר בפרק 'החולין' (בימות מבב.) סתם 1
במתניתין ומחלוקת בביראת - הילכתא בסתם. 2
להביא 3

למקום הרין. והביא מקום הרין? לחזורא דתתוי
מתני. אמר רב נחוניא: שאילתניהו לכולהו מרפאי
דמערבא, ואמר ילי: הילכתא פרכיש בר פפאי. וליה

הילכתא פרכ בר עוריא, דרב עוריא גמי לא אמרן אלא בקולשיה, אבל בסומכיה - מרפה, ואי
אשתמיך ביה בעובי דינר זהב - פשרה. אמרו במערבא: פל הפוסל בריאה - פשר בבוליא,
שהוי נקב פסול בריאה וכשר בבוליא, וכל שפן היבא דכשר בריאה - פשר בבוליא. מתקוף
לה רבי נחומאי: וכללא הוא? הרי מוגלא, דכשר בריאה ופסול בבוליא! והרי מים זכין,
דכשריה תבא והכא! אלא אמר רב אשי: טרפות קא מדמיית להדרי? ואמרום בטרפות
זו דומיה לזו, ושרי הותבא פפאן - ומה, הותבא פפאן - ומה, וימיז זכין פמיים - לא
אמרן אלא דצילי, אבל עכורי - מרפה; וכי צילי גמי - לא אמרן אלא דלא סריה, אבל סריה
מרפה. תפוליא שהקמינה, בדקה - עד פפול, בגסה - עד פפנבה בינונית. 'ניטל לחי
התחתון'. אמר רבי ירמא: לא שנו אלא שיכולה לחיות על ידי לעיטה והמראה, אבל
אנה יכולה לחיות על ידי לעיטה והמראה - מרפה. 'ניטלה האם שלה'. תנא: היא
האם, היא מרפחת, והיא שלפוחית. 'הרותה בידי שמים פשרה'. תנו רבנן: אוזויה
הרותה? פל שגמקת ריאה שלה, בידי שמים - פשרה, בידי אדם - מרפה. רבי שמעון
פן אלעור אומר: אף בידי פל הבריות. איבעיא להו, רבי שמעון פן אלעור ארישא
קאי - וילקיא, או אפיסא קאי - ולחוקרא? תא שמע, דתניא: הרתה בידי אדם -
מרפה, רבי שמעון פן אלעור אומר: אף בידי פל הבריות. רבה בר בר חנה הוה קאול
במדברא, אשכח הנהו דיברי דצמיק ריאה דידהו, אחא שאל בי מרדשא, אמרו ליה:
במייטא איתיה משכילי חיורי ופולניהו מאי קרורי, ואפולניהו מעת לעת, אי הדרן פריין -
בידי שמים היא בעשרה, ואי לא - מרפה. סתוהו, איתיה משכילי שחומי, ופולניהו מאי
פשוירי, ואפולניהו מעת לעת, אי הדרא אדם, או פשרה, ואי לא - מרפה. 'הגלודה' תנו
רבנן: הגלודה - רבי מאיר מקשרי, וחכמים פוסלים. וכבר העיד אלעור ספרא ויחזן
פן גודדא על הגלודה שפסולה. אמר רבי שמעון פן אלעור: חור בו רבי מאיר. מפלל
דלבי שמעון פן אלעור פליג רבי מאיר בגלודה? והתניא, אמר רבי שמעון פן אלעור:
לא נחלקו רבי מאיר וחכמים על הגלודה שפסולה; וכבר העיד רבי אשיעיא בנו של
רבי יהודה תפיסם לפני רבי עקיבא משום רבי מרפון על הגלודה שפסולה. ואם נשתמי
בו פסלע - פשרה! אמר רב נחמן בר יצחק: מאי לא נחלקו - לא עמד רבי מאיר
במחלוקתו. אמר מר: אם נשתמי בו פסלע - פשרה. היכא? אמר רב יהודה אמר
שמואל: על פני השדרה פויה. איבעיא להו: דאריך וקטין, דכי מצרף לה היו פסלע.
אי דלמאי: פרוח פלע על פני השדרה פויה? תא שמע, דפרשי רבי יהוראי משמיה
דשמואל: ברוחב פסלע על פני השדרה פויה. רבה בר בר חנה אמר: ראשי פריקים.
רבי אלעור פן אנטניגוס משום רבי אלעור רבוי יצא אמר: מקום טיבורו. פני רבי יצאי
רבוי ישמעאלי: ניטל מקום השדרה וכולו קיים, ניטל מקום טיבורו וכולו קיים, ניטלו
ראשי פריקים וכולו קיים, מאי? תיקו. אמר רב: פל העור פולא מציל בגלודה, חוץ מעור
בית הפרסות. ורבי יוחנן אמר: אפילו עור בית הפרסות גמי מציל. בעא מיניה רבי אסי
מרבי יוחנן: עור בית הפרסות, מהו שיציל בגלודה? אמר ליה: מציל. אמר ליה: למפתגו
רבינו, אלו שעורותיהן כבשרן - עור בית הפרסות! אמר ליה: אל תקניטנו, שבגלשון
יחיד אני שונה אותה. דתניא: השוחט את העולה להקטיר פצת מעור של תחת
האליה, חוץ למקומו - פסול ואין בו פרת, חוץ לזמנו - פגול ותיבין עליו פרת. אלעור
פן יהודה איש איבילים אמר משום רבי יעקב, וכן היה רבי שמעון פן יהודה איש עיבוס
אמר משום רבי שמעון: אהד עור בית הפרסות, ואהד עור הראש של עגל הרף,
ואהד עור של תחת האליה, וכל שפגמו חכמים גבי טומאה: 'אלו שעורותיהן כבשרן',
להביא

למקום הרין - שהגדלן מערין שם, והוא אמצעית האבוליא. מרפאי - מורי
הוראות על הטרפות. רב עוריא - גובק הטורול. ולא אמר - דליה זלכתא
כוותיה, אלא דאניקב בקולשיה. כסופכיה - בעוביו למעלה. ואי אשתמי -
בעובי דופנו, ולא יצא המחט לחוץ, היה הגב כגורו כעובי דינר כשר. וכל שכן
בו' - דוקא הוא דדייקנא ומולקתנא.
מוגלא כשרה בריאה - כדאמרן חולין
מתא. דקימין צימיה, טיורי. ופסול בבוליא
כדאמרן בריש פירקין (שם) מליא מוגלא
טרפה, מים זכין - כשרה, ואוקמינא
בבוליא. והרי מים זכין דכשרין הבא והבא
לא ידענא מאי קושיא. אלא - לא תימא
כל שכן. דאף על גב דפסול בריאה
וכשר בבוליא, איבא מדי דבשר בריאה
ופסול בבוליא, דאי אמירם טרפות כו,
דש אבר שחוליו זה קשה לו ואין חוליו זה
קשה לו שריי חותבה מבאן ומהה בו' -
חזון סימנן אי גיד צוארה ומתה, חזון כל
כתפיה ודחיה. הקפינה - הבוליא הקפינה
מאלה מתמת חולי. היא האם - ומתניתין.
היא מרפחת - דלמנן (חולין ג.ה) חורו
בטרפות כרכי בופק. היא שלפוחית -
דאמר לעיל בפירקין (חולין מתא). צמקה -
יגשה. 'זשידים צומקים' מהרמב"ם דרין
יבשין (הושע ט). בידי שמים - מקול ברד
ורעם. בידי אדם - שהתעבית אדם, לא
הדרא בריא. כל הבריות - שאנת אריה
וקול שחל. ארישא קאי - אף בידי כל
הבריות כבידי שמים. תא שמע - דאספא
קאי. משיבילי חיורי - של כל חרס לבן.
שחומי - שחורות. ואין מוצננת כל כך
לכלבות. ובלשון מורי: שחומי - של נחשת,
חיורי - של חרס. מרפאת חור בו -
מכלל דמערקא הוה פליג. הכבשם - מוכר
בשמים. ואם נשתמי בו פסלע - על ידי
אותו שיעור מעלה ארוכה. דאריך - על
פני כל ארוך השדרה, דקצי בחוט. ומאי
בשלל דקאמר - דאי מערפת לאורכו
ומשתת ליה עגול הוה כסלע. במקום
מיבוזו - בעינן כסלע. ראשי פריקים -
בכל פרק חוליותיה, ועצמות השוק והירך,
בעל שיעור כסלע. כל העור כולו - על ידי
היבא דמשתמיך ההוא כסלע - מעלה
ארוכה, חזון כל עורה לקומתו. חוץ
פנייה דת הפרסות - מן הארובות
ולמטה, דלא עור פניו שחוי רך. ואילו
שעורותיהן כבשרן - לענן דמטמאן ערוך
כבשרן. אלמא לאו עור הוא, וקושייה האי
בדיחיה 'היעור הורטוב' (חולין קכב.).
אל תקניטני - מאותה משנה. שבלשון
יחיד אני שונה אותה - כלומר, ויהאיה
הוא ולא קיימנן כוותיה, דרבי שמעון קתני
לה, ופלגי עליה. דתנא קמא לא תנא אלא
עור שתחת האליה לחדיה. קרבן שנשת
על מנת לאכול הימנו או להקטיר הימנו
דחץ למקום אבילתו. פסול ואין בו כרת
- לאוכל הימנו דלכלותו. ואם שחטו על
מנת לאכול או להקטיר הימנו, חוץ לזמנו
פסול ותיבין עליו כרת - האוכל מני
פסולו דלכלותו. ומרפא נפקא לן בפרק שני
דובחים (מתא). ועור שתחת חובך רב הוא,
כפר. קיבוס - כסרין. עגל הדיך -
מפרש ביהעור הורטוב' (חולין קכב.) לגבי עורות כבשר.

ונפסל קרבן במחשבת אבילתו כבשר. ובעולה שכולה כליל לא פסלה מחשבת אבילה אלא מחשבת הקטרה. איבילים -
מפרש ביהעור הורטוב' (חולין קכב.). כל זמן שיונק. וכל שמנו הבסיים - ב'העור הורטוב' (חולין קכב.) לגבי עורות כבשר.

חולין, פרק שלישו – אלו טרפות דף נו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" רלב רשי'

1 **להביא עור בית הבושט** – להביא מפרש ואמר: להביא עור בית הבושט – משום
2 דאין להביא אלא זה לבדו, שחור כל המניין שם הוראין ליהות בעולה שניין
3 כאן חוץ מזה. עור השלל אתו ראה ליהות בעולה, דאין שלל לזכרים. בית
4 הבושט – בית הדרוס של נקבה. **משנה** ואלו טריות בכבש – אף על גב דכל
5 טריות בדמחה נגנז בעוף, הני אצטרכין

6 ליה למיתני. נקובת הוושט – משום פסוקא
7 הגררת. וההוא אינטיך, דלא תימא:
8 הוואיל חיותו של עור לא נפש, דהא כשר
9 בשניין אחד – אימא נגרת נמי הטרף
10 במשהו. והכח חולדה – משום דקתני:
11 מקום עושה אותה טרפה, דהיינו נקובת
12 הקרום, אלא תימא: חטרין בנשבר העצם
13 בלא נקובת קרום, כדאמרין לקמן בעוף של
14 מים. ונקובת הדיקן – משום דקביעי למיתני
15 סיפא גבי 'אלו כשרות' וחולין נו"ב, ימא
16 בני מעיה לוא נקוב, ולא תימא: על חיתא: עני שחיתו
17 מועט חטרף ביציאה לחודה. הכח חולדה
18 על רשע – חישבון נקובת קרום. הכח
19 – נשכחה בשניה, דאלו ביד – אמרן
20 לעיל (חולין נ"א), ולייטס חולדה לחודה
21 בעופות, וכל כנגד החלל מטרפה בה.
22 נהירו – כוונת מומת האור והנכח
23 מציאתו, לשון (א"ת) 'עני המורמור', א"ת
24 הוריקן – מפרש בגמרא: לב וקורקבן
25 אדומין שחורקין וירוקן שהאדומין, א"ת
26 אדומים – חלב והקורקבן כמשפט, שלא
27 נשתנה מראה שלוקן, דרש – אדם ברגילו
28 או שרפה כבולל – הכה בה כבולל, או
29 שריצתה בחמה – דאיכא למעשה לחני
30 הלאה שניין ריסק איברים, וערוין
31 מפרכסת. אם שחחה מעת לעת ושחטה –
32 כשרה, ובדיקה בעיא כדאמרינן בפיסקין
33 (חולין נ"ב), **גמרא** מנינים ידו – בפוי של
34 עוף שנשכחו חולדה בראשו, ובדק – דוחק
35 אצבע כלפי חץ העוף החמו נדחק
36 למעלה. אם החמו כמבצץ ויזנא דרך קב
37 הגמול, טרפה – שמת יחול הקרום, ונאס
38 למאן דאמר – לעיל (חולין מה"א) גבי ניקב
39 הקרום: עד דמיקב עילאה ותתאה –
40 שפיר. **א**לא למאן דאמר – טרף עילאה
41 לחודה, כי לא מבצץ אמאי כשרות? ולמאן
42 עילאה איניקב ותתאה קיס! תתאה מיפקע
43 בדחיפת אצבע שדחפוה למעלה. א"ת
44 בדיקה לחולה – נלשכת חולדה. מפני
45 ששיניה דקות – ואפילו ניקב הקרום
46 פעמים שאין המוח יוצא על ידי דחיפת
47 אצבע בחין. **ב**מאי הוי – אי אפשר לא
48 מבצץ פורחא ותרקומת – ותוק בלבול
49 וכשהמוח נדחק למעלה – העצם סוחמו
50 ועומד כנגדו, שנקב העצם אינו כנגד נקב
51 הקרום. כי סליק ועדי – מבבל לנדרשא.
52 **ב**יד – כדמפרש לעיל מניס ידו **ב**, אבל
53 לא כפספס – מלמעלה, מוליכו על הנקב
54 לראות אם חילו בקרום, ופחתא
55 הגרוללת חולדה לאתר שחטה. ופעמים
56 שאינו נקוב והמסמר נוקב, ומפסיד ממון
57 ישראל. אף כפספס – בודקין, ולא חישבון
58 לזלמא איהו ניקב ליה בידא כדמפרש.
59 **ב**חוטא – כדפרשינן במסמר. ניקב קרום

1 **להביא עור בית הבושט**, חוץ למקומו – פסול ואין
2 בו פרת, חוץ למנו – פיגול ותניבים עליו פרת.
3 **משנה** ואלו טרפות בעוף: נקובת הוושט, ונקובת
4 הגררת. הכחה חולדה על ראשה מקום שעושה
5 אותה טרפה. ניקב הקורקבן, ניקבו תדקין. נפלה לאור
6 ונהירו בני מעיה; אם וירוקים – פסולים, אם אדומים
7 – פסולים. דרסה וטרפה כבולל, או שריצתה בקמה,
8 ונפרסותה מעת לעת ושחטה – שפרה.
9 **גמרא** רב ושמאל ולוי דאמר: מנינים ידו למנינ
10 ובדק, אם מבצץ ועולה – מרפה, ואם לאו – שפרה.
11 הנימא למאן דאמר: עד דמיקב קרמא תתאה, אלא
12 למאן דאמר: איניקב עילאה אף על גב דלא איניקב
13 תתאה, נחוש דלמא עילאה איניקב, תתאה לא
14 איניקבו – אי איתא דאיניקב עילאה, תתאה אגב
15 ורביה מיפקע פקע. אמר ועירי: אין בדיקה לחולדה,
16 מפני ששיניה דקות, וכי שנייה דקות, מאי הוי? אמר
17 רב אושעיא: מפני ששיניה דקות ועקומות. כי סליק
18 לנהרדשא שלח להו: דברים שאמרתו לפניכם מעות
19 הן בידך, ברם קד אמרו משמיה דרבי שמעון בן
20 לקיש: בודקין לחולדה פרו, אכל לא במסמר; ורבי
21 יוחנן אמר: אף במסמר. ובפלותא דרבי יהודה
22 ורבי תחמיה, תר בריק בידא, ותד בריק במחטא.
23 **מאן דבדיק בידא אמר ליה למאן דבדיק במחטא:**
24 **עד מתי אתה מכלה ממונן של ישראל! אמר**
25 **ליה מאן דבדיק במחטא למאן דבדיק בידא: עד**
26 **מתי אתה מאכיל לישראל בבלות! – גבלות? והא**
27 **שחטה היא! אלא: טרפות, ששא ניקב קרום של מוח.**
28 **התמיים דרבי יהודה הוא**
29 **בדיק בידא. הנימא, רבי שמעון בן אילעזר אמר משום רבי יהודה;**
30 **בודקין לחולדה**
31 **ביד, אבל לא במסמר; נשבר העצם אף על פי שלא ניקב קרום של מוח.**
32 **התמיים.**
33 **הא גופא שאני, אמרת: בודקין לחולדה ביד אבל לא במסמר – אלאמא אית ליה**
34 **בדיקותא, והדר תני: נשבר העצם אף על פי שלא ניקב קרום של מוח – אלאמא**
35 **לית ליה בדיקותא! – סיפא אתאן לעוף של מים, הואיל ואין לו קרום – אין לו**
36 **קרום סלקא דעתך? – אלא: הואיל וקרומו רך, אמר ליה רב תנמן לרב ענן, קד**
37 **אמר: שמואל בריק בידא ומכשר, והונא חבין אמר: רב בריק בידא ומכשר; והתני**
38 **לוי: טרפות שמיני חכמים בבחמה – פגנן בעוף; יתר עליהן עוף – נשבר העצם אף**
39 **על פי שלא ניקב קרום של מוח! אמר ליה: החוא בעוף של מים, הואיל ואין לו**
40 **קרום – אין לו קרום סלקא דעתך? – אלא: הואיל וקרומו רך, היא תרנגולתא דתניא**
41 **פי רב חנא, שרדה לקמיה דרב מתנא, נשבר העצם ולא ניקב קרום של מוח תניא,**
42 **ואכשרה. אמר ליה, והתני לוי: טרפות שמיני חכמים בבחמה – פגנן בעוף; יתר עליהן**
43 **עוף – נשבר העצם אף על פי שלא ניקב קרום של מוח! אמר ליה: תתם בעוף**
44 **של מים, הואיל ואין לו קרום – אין לו קרום סלקא דעתך? – אלא איתא: הואיל**
45 **וקרומו רך. רב ישיב בדיק בשמישא, אי לוי ימיר בריק במיא, רב אחא פרי ניקב בדיק**
46 **במלא**

1 **להביא עור של בית הבושט** – לקמן ב"הער הורוט" (חולין קכ"ב). פירש רש"י, דא
2 דלא חשיב ליה הדיא בחדי אינן בברייתא – משום דבעלה מיירי שהוא
3 זכר. ומיהו, איכא מאן דתני 'זבח' בפרק 'כל הבחוס שקבלה' (זבחים כ"א) ולא קתני
4 עולה ויש לומר: דלא חשיב אלא מדי דהות בכל הקרבות. ועור שחחה אליה, א"ת
5 על גב דאיתא קרבה אכבש, אלא נבשע, מכל מקום
6 איתיה וא באבילת אדם וא באבילת מומת, ואם
7 התמה אמאי לא קאמר נמי להביא עור השלל,
8 דחשיב לקמן במתניין ב"הער הורוט" (חולין
9 קכ"א). חדרי אלו שחוחות בשפדן ואומר
10 רבינו תם: משום דאין מפגלים בשלל, כדאימא
11 פירק 'כל הפסולין' (זבחים ד"ה). פיגול בשלל
12 לא נתפסל חובת, אלא השלל לא נתפסל.
13 **ורבי יוחנן אמר אף במסמר** – וליבא משום
14 מכלה ממונן של ישראל, ובפלותא לאו
15 דוקא, דרבי יוחנן דאמר אף במסמר – לא כרבי
16 יודהה וכן כרבי תחמיה.
17 **גבלות** והא שחטה היא – ואם התמה היא
18 שמענין ליה לרבי יודהה דאמר פירק
19 'זמאת העוף' (זבחים ט"ז) דשחיטת העוף
20 אינה מטרת טרפותה (סוטה ט"ז). קאמר:
21 'בעלה וטרפה לא יאכל למנחה בדי', טרפה
22 למה נאמרה – להביא טרפה ששחטה (שחלבה
23 שהו מכלל שחיטתה (סוטה ט"ז) ופסולתה, וכן
24 ריש מסכת סדרות, גבי שלשה עשר דברים
25 נאמרו בגבלת עוף שהיו: שחוחתה ומלקחת
26 מטרתה טרפה מידי גבלת, רבי יודהה אומר:
27 אינה מטרתה ויש לומר: מכלל מקום, כיון
28 דלרבי נחמיה מטרתה – לא הוה ליה למישר
29 שהיה מאכיל בגבלות, ועוד, דלא כרבי ארשתא
30 תמיים רבי יודהה וכן אבדיק, אמר
31 אמר שמואל בריק בידא ותו רב – ואף על גב
32 דכבר אמרין לעיל: רב שמואל ולוי דאמר
33 מכניס ידו לפנים ובדק, מכל מקום אשחיטת
34 הכא גומשה נמי עבד, **לוי** תני על טרפות
35 שמיני חכמים וכו' – בתנא מקשה מברייתא ארב
36 שמואל, דאלוי גופיה הוה נמי בודק, דאמר
37 לעיל: מכניס ידו לפנים ובדק, באלו

1 **מתוך ששיניה דקות ועקומות אינו מבצץ, אבל לא כפספס** – מפני שמכלה ממונן של ישראל. נשבר העצם – לקמיה פריי. וקרומו רך – הלכך, כי נשבר העצם
2 ות לא קאי קרום. **אמר ליה רב תנמן לרב ענן** – תמוזי. בואת, **מר אמר** – אתה אמרת לי שראית שמואל שהוא בודק לנשכח חולדה, אלאמא לא מטרף בעצם לחודה.
3 **אין הונא חבין אמר לי דאיהו חזייה לרב דבדיק בידא, וקסאי ליה: ואין לי חבין** – בגנין בעוף – במידי דאיתיה בעוף, המוס ובית הבוסות ליתנהו בעוף. בריק
4 **בשמישא** – נגד השמש שמתכל אבן ריאה נקב, שחארפה פה לבדיקה.

1 **באלו** בני מעיים אמרו בקורבן בכל ובכב - אבל ריאה לא חשיב, כדאמרין למקן
2 (חולין נו ט) דאין ריאה לשון לא ליפול ולא ליחמר. ואף על גב דמסיק רחוקה
3 לגמרי הדיה אמר, דאין לו ריאה, שלא הדיה בקי בטרנגולט, מכל מקום הוא אמת כדאמר
4 רב גונא. והואיל דרוב צליעות מניעות עליה.

5 **איבעיא** להו דהו טרפתא לאיסורא וכו' -
6 בופק להיתרא או דלמא וכו' -
7 בטרפתא להיתרא כרבי בופק אבל כרבי בופק
8 לא סבירא להו - וכן גרסינן, ופרש דמסקא
9 ליה אם הורו בטרפתא לאיסורא. כרבי טרפן
10 דסתהורין (גמא) הדאביה לכלביים. וכן פרש
11 רבינו נתנאל, ופסק בטרפתא להיתרא. א
12 מרמספקא, ולאי הורו לחומרא. או חזי חומה
13 הדתם חשיב ליה טועה כדבר משנה, ורבי טרפן
14 נמי חור בוי ומיהו. שמא יש חלקן בין בדמה
15 לעוק, ומצי למיפח דהבא מיירי בטרפתא של
16 עוק ומטרפה עמי. ולאכא למיפסח מדתיה לוי
17 דלא חשיב טרפתא בחידי "יור עילון בעוק",
18 משום דלא מיירי בפלגותא, כי הכי דלא חשיב
19 נטילה הנצה לרבי הודה. ומיהו יש לתמוה
20 אמאי לא מבעיא לן הבא אם הורו בטרפתא
21 ובפסח בתרייהו להיתרא? הכי הוא ונאטא מיבעיא
22 לן כן פסק "בידה" (שבת מ"א) כל יורה ממנה
23 כרבי שמעון בן עזאי. ויבא מיהו חזי ממנה
24 להיתרא וכרבי שמעון בנר להיתרא, או דלמא
25 הורה במנהרה להיתרא וכרבי שמעון בנר
26 להיתרא? ונראה גרסתינו בספרים אלה: הורו:
27 בטרפתא להיתרא וכרבי בופק להיתרא. או -
28 דלמא הורו בטרפתא להיתרא כרבי בופק, אבל
29 כרבי בופק לא סבירא להו. והשתא נחא, דלא
30 מוספקא ליה הבא אם הורו בטרפתא להיתרא, אלא
31 דמילתא דפשיטא אדי שריא. כדמוכח במסכת
32 סנהדרין (גמא) דאפילו רבי טרפן חור בוי, וטועה
33 כדבר משנה חשיב ליה. והא דלא מיבעיא לן
34 הדתם אם הורו במנהרה להיתרא, כגון שלא
35 הדליקו בה באותה שבת היתרו לטלילה, כרבי
36 שמעון דמתיר היתר נר שהדליקו בו באותה
37 שבת, אבל כרבי שמעון דנר לא סבירא איהו.
38 משום דהיתרא בידים - דלא שייך התם לחות
39 היתר של מנהרה בהיתר של נר, דמנהרה שלא
40 הדליקו בה באותה שבת לא שייך לאסור משע
41 מוקצה אלא משום בנן, כדאמר התם אדאי ליה
42 חדיק, וגזרין אטו דחוליות, ונר שהדליקו בה
43 באותה שבת - משום מוקצה. אבל הבא שייך
44 לחלות לא היה בוה, דכתיב וקרבן ליה כל טרפתא
45 בופק - כן ליה ליהו טרפתא בטרפתא. ומיהו
46 הדתם פירש הקוגנטרס המיבעיא לן: חד הורא
47 דלא, ורבי קאמר: הורו בטרפתא להיתרא כרבי
48 שהיה רבי שמעון מחר נר גיטין, או דלמא רבי
49 הוראות הוה הורו במנהרה לאיסורא כדאמר
50 בפירקין, ונאטא אטו דחוליות, וכרבי שמעון הורה
51 בנר להיתרא. ופירשוהו ממוגמב.
52 **אבל** הדיף בדם טרפה - בכלל נקובי
53 דמתניתין הוא, דשעמא - משום דסופו
54 לינקב ולידק.

שמות

1 **בגילא** דהיפוטא. אמר רב שייבוי: **הני** אַזוּי דידן, **כַּעֲוֹן**
2 **שֶׁל מוֹם דְּמִיּוֹן**, "נִפְלְאָה לֵאמֹר". **אִמֵר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוֹם**
3 **רַבִּי יוֹסִי בֶן יְהוֹשֻעַ**: **שְׁעוֹר וְיִקְרָתָן**, **פְּשִׁיעוֹר נִקְרָתָן**,
4 **מָה נִקְרָתָן בְּמִשְׁהוֹ** - אַף וְיִקְרָתָן בְּמִשְׁהוֹ. **בְּעָא מִיּוֹה**
5 **רַב יוֹסֵף בְּרִיה דְרַבִּי יְהוֹשֻעַ בֶּן לִוִּי מְרִבִּי יְהוֹשֻעַ**
6 **בֶּן לִוִּי**: **הוֹרֵקָה כְּכֹד כְּפִנְדָּה בְּנֵי מַעֲיִים**, מהו? **אִמֵר**
7 **לֵיה: טְרַפָּה** - **וְלֹא יְהֵא אֶלְאָ אֶלְאָ שְׂמִינְה!** **אִמֵר רַבִּי:**
8 **כִּיּוֹן שְׁהוֹרֵקָה כְּכֹד כְּפִנְדָּה בְּנֵי מַעֲיִים - בְּדִידוֹ עֲפִלְהָ**
9 **לְאֹר, וְנִחְרָו בְּנֵי מַעֲיִים**, **וּמְרַפָּה**. **רַבִּי יְהוֹשֻעַ בֶּן לִוִּי**
10 **הוֹי אֵלֵי תַרְוֵא מְרַנְנֵלְהָ, שְׂרָדְהָ לְקַמְהָ דְרַבִּי אֶלְעָזָר**
11 **הַקַּפְרִי בְּרִבְבִי, אִמֵר לֵיה: וְיִקְרָן הוּו, וְאֶכְשָׁרְהָ - וְהָאֵנָּן**
12 **תַּנְן: וְיִקְרָן פְּסוּלֵין!** - **לֹא אִמְרו וְיִקְרָן פְּסוּלֵין אֶלְאָ**
13 **כְּקוֹרְבָנָן, בְּלֵב וּבְכַבֵּד**, **תַּנְיָא נַמִּי הֵכִי: בְּאֵלוֹ בְּנֵי מַעֲיִים**
14 **אִמְרו - כְּקוֹרְבָנָן, בְּלֵב וּבְכַבֵּד**, **רַבִּי יַחֲזֵק פֵּר יוֹסֵף**
15 **הוּו לֵיה תַרְוֵא תַרְנַנְטֵלְתָא, שְׂרָדְהָ לְקַמְהָ דְרַבִּי אֶבְרָהָ,**
16 **וְאִמֵר לֵיה: אֲדוּמִין הוּו, וּמְרַפָּה** - **וְהָאֵנָּן תַּנְן: אֲדוּמִין**
17 **כְּשִׂרִים! אִמֵר לֵיה: אֲדוּמִין שְׁהוֹרֵקוּ, וְיִקְרָן שְׁהוֹרֵקוּ**
18 **טְרַפָּה; לֹא אִמְרו אֲדוּמִין כְּשִׂרִים אֶלְאָ בְּלֵב כְּקוֹרְבָנָן**
19 **וּבְכַבֵּד. אִמֵר רַב שְׁמׁוּאֵל בֶּר חִיָא אִמֵר רַבִּי מַנִּי:**
20 **אֲדוּמִין שְׁהוֹרֵקוּ, וְשִׁלְקוֹן וְחִירוֹ וְהָאֲדוּמִי - כְּשִׂרֵין, וְרַבִּי**
21 **מַעֲקָא טְקוּרָא עֵייל בְּהוּ. אִמֵר רַב תַּנְמֵן בֶּר יַחֲזֵק,**
22 **אֵף אֵנָּן אִמְרו: אֲדוּמִין שְׁלֵא תוֹרֵקוּ, וְיִקְרָן וְתוֹרֵקוּ -**
23 **טְרַפָּה, כִּיּוֹי מַעֲקָא? אִינְלֵא בְּהִיתֵיהוּ. אִמֵר רַב אֲשִׁי:**
24 **הַלְקָה, לֹא לִיכּוֹל אִינְשׁ אֶלְאָ בְּשִׁלְקָא, וְלֹא הִיא, אֲהוּזְקִי**
25 **רַעוּתָא לֹא מְחֻקְוִין. "דְּרַסָּה וּמְרַפָּה כְּבוֹתָל". אִמֵר**
26 **רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן אַנְתִּימוֹנוֹס מִשּׁוֹם רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִבְבִי יַנְאִי:**
27 **אֲחַת זֶו וְאֲחַת זֶו אֲצִיכָה בְּדִיקָה. מַשְׁנֵה וְאֵלוֹ שְׂפֹרוֹת**
28 **כַּעֲוֹן: נִקְבָה תַרְנַנְטֵלְהָ, אוֹ שְׂנִסְדְּקָה. בְּהִתָּה חוֹלְדָה**
29 **עַל רֵאשֵׁה מְקוֹם שְׁאִינוֹ עוֹשֵׂה אוֹתָהּ טְרַפָּה. יִקְבֵּ**
30 **יַחֲזֵק רַבִּי אוֹמֵר: אֶפִּילוֹ נִשְׁטֵל. יַנְאִי בְּנֵי מַעֲיָה לֹא**
31 **יִקְבּוּ. נִשְׁתַּחְרֵוּ גִפְיָה, וְשִׁתְּחַרְוּ וְגִלְיָה, מְרַמְטוּ כְּנִפְיָה.**
32 **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם נִפְלְאָה הַמִּצְוָה - פְּסוּלָה. גְּמַרָא**
33 **תַּנְן רַבְנָן: מַעֲשֵׂה בְרִבְבִי סִימְאִי וְרַבִּי צְדוֹק שְׁתַּלְכוּ**
34 **לַעֲבֵר שְׂבָה בְּלֹד וְשִׁכְבְּתוּ בְּאוּנו, וְהוּוּ בְּמַרְפַּחַת כְּרִבִּי**
35 **בּוֹפֵק. אִיבְעִיא לְהוּ: הוּו בְּמַרְפַּחַת - לְאִיסוּרָא, כְּרִבִּי**
36 **בּוֹפֵק - לְהִתְרֵא; אוֹ דִילְמָא, הוּו בְּמַרְפַּחַת הַתְּהִירָא**
37 **כְּרִבִּי בּוֹפֵק, אֲבָל כְּרִבִּי בּוֹפֵק לֹא סְבִירָא לְהוּ? תִּיקוּ.**
38 **אִמֵר רַבָּה וְאִיתִיקָא רַבִּי יְהוֹשֻעַ בֶּן לִוִּי: גַּגּוּ שֶׁל זֶקֶן**
39 **נִידוֹן כּוֹשֵׁט, הִיקָא? אִמֵר רַב כְּרִבִּי בֶר אֲבִיו: כֵּל**
40 **שְׂנַתְמַח עֵמוּ. יַנְאִי בְּנֵי מַעֲיָה". אִמֵר רַבִּי שְׁמׁוּאֵל בֶּר**
41 **רַב יַחֲזֵק: לֹא שִׁנּוּ אֶלְאָ שְׁלֵא הוֹפֵךְ בְּהוּ, אֲבָל הוֹפֵךְ בְּהוּ - טְרַפָּה, דְּכִתְבִּי: "הוּו עֲשֵׂךְ וּיְכַנְדָּ"**
42 **מִלְפָּנֵי שְׂבָרָא קַדוֹשׁ בְּרִדְךָ הוּו מִזְנִיּוֹת בְּאֵדָם, שְׁאִם נִחְפָּךְ אֲחַת מִהוּן אִינוּ יוֹכֵל לְחַיֵּת.**
43 **תַּנְיָא, הוּו רַבִּי מֵאוּר אֹמֵר: "הוּו עֲשֵׂךְ וּיְכַנְדָּ" - פְּרָפָּךְ דְּכִוְלָה אֲחַת, מְמַנּוּ כְּהִינוּ, מְמַנּוּ בְּכִיּוֹ, וְ**
44 **מְמַנּוּ שְׂרִיו, מְמַנּוּ מִלְכִּיו, שְׁמָאָמֵר: "מְמַנּוּ פְּהָ מְמַנּוּ יְהוּ". וְגו'. הוּוּו רַקוּאָה דְּחִיּוּתָה לְהֵאוּ**
45 **גְּבֵר מְמַנּוּ מִלְכִּיו, אִינְרָעָא, פְּקִיעֵה פְּרִסְיָה וּנְפִיק מַעֲיָיָה, אֲתִיעֵה לְבִרְיָה לְבִרְיָה קַמְיָה**

באורות

1 **במאי** מוציא כל המוח מן הקרום דרך פיה כמו שהיא יורדת לחוט השדרה
2 וממלא הקרום מים, ואם יצא דרך המכה - בידוע שניקב הקרום. לשנא אורינא:
3 מכניס נבקב העצם מים, וחוור ומציאו ורואה, אם נלטבו - בידוע שנתערב המוח
4 בהם. בגילא דהיפוטא - כדפרשיתא בסמוך. אוזיו יורד - הואיל ותמיד חן במים.
5 שיעור יוחקין - מוחם האחר. הוויקה כבד
6 כנגד בני מעיים - ראשה אחד של כבד הלחי
7 כנגד בני מעין, וראשה אחד למעלה. אלא
8 נישלה - הא אמרו (חולין נ"א, נ"ג) ניטל הבכד
9 בשבו ברכי - דהוילן שדורו. ויוקיס הוו
10 - הדקיס. אדומין הוו - דהיקו, וכן גרילין
11 - להיות ירוקין, וטרפה. אדומין שחוריקו -
12 לב וקורקבן, שחן תמיד אדומין - נפסולין
13 חוריקין אבל ירוקין - נפסולין
14 בהדומא. לא אמרו אדומין שחורין אלא
15 בלב וקורקבן כבד - שדרכן לדחות אדומין.
16 קורטא יעיל כהו - מעיקרא, ועבט הלך
17 מחמת המים הרותחים. אינלא בהתייתו -
18 חרפקו, והדיא נחמור. הלכין - כיון דאמרו
19 דומינן דנגלי ריעותיהו כי שלק להו. לא
20 ליכול איניש - עתה עוף שפול לאור, אלא
21 בשליקה. לא מחוקינן - והדיא דלא מיכבד
22 ריעותא בדייא - לא טרפינן לה, אלא אם
23 כן מיתרמי דשליק להו חורי ויעותא. יציבי
24 בדיקה - אף על פי שהשתא מעת לעת,
25 דשמא נשרדה השדרה ונפסק החוט. משנה
26 חזק - כרס שהאובך נקבץ שם. גפיה -
27 עצמות הכפיים. נשתחבו ונלה - מן
28 הארכובה ולמטה, או אפילו למעלה ולא
29 יצא העצם לחוץ, אבל יצא חוץ - תנן
30 בברכותא מהקשה (חולין ע"א) דהו טרפה
31 נפרטו כנפיה - היינו נוצה גדולה שעל כל
32 גופה. פלומיש בלע, נוצה היא הדקה
33 הסמוכה לבשר שאין לה קנים, ובלעו מלש.
34 גמרא ושבתא כהו - יום שבת שבתו שם.
35 איבעיא להו - תרתי הוראות הוו, והכי
36 באמרין: הורו בטרפתא לאיסורא, כדתנן
37 בסנהדרין (גמא) והאבילה רבי טרפן
38 לכלביים. וכרבי בופק בני להיתרא, דאפילו
39 נישל, או דלמא: הורו בטרפתא להיתרא
40 כרבי בופק, ואמרו אבל נישלה האם -
41 כשרה, כמתניתין, דאל כרבי בופק לא סבירא
42 להו. הכי גרסינן: הורו בטרפתא לאיסורא
43 וכרבי בופק להיתרא - או דלמא הורו
44 בטרפתא להיתרא כרבי בופק, אבל כרבי
45 בופק לא סבירא להו. נידון מושש - נבקב
46 משנה. כל שנמתח עמו - ממוקם שהוא
47 מחתיל לימשך לצד חוטש לחיות מיצר
48 והולך עמו - עם חוטש נמתח - ממשך,
49 דהיינו מן המיצר ולמעלה, כדאמרין (חולין
50 מ"א) גבי מוח: כל זמן שבגולגולת נידון
51 כמות, החתיל לימשך נידון כחוט, אלא
52 מקום מצר קרי משיבה, היפך ביה -
53 כשהבניסן לתוכו היפך עליונו לתחתיה, או
54 נעלה וזו למעלה כממות שהיתה, שהחליף
55 גולגולת לזו למטה. בניית - לחיט זאת
56 בנר (שמות לח), שביא להם בסיס לישב
57 עליו, ואם ירדו מבסיסן שוב און מיתשבעו.
58 כרמא דכולא ביה - כך שהכל בו ועל
59 כנסת שישאל אמר, שכל משולין מוח ולא
60 מעם אחר. מעיניה - מעיו. והשתבי קמיה
61 כד - שיתנאן וימשך מעיו אליו. לבריה -
62 של זה הנפול.

באורות

חולין, פרק שלישו – אלו טרפות דף עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזון)" רמג

1 **מאוזת עינים** – ולא נעמי בו ולא חיקו, אלא דגרמה לאביו כאילו נשחט. לפי
2 שלא היה רוצה ליגע בעינים, שלא ידפך בוק, **צנא** – סל. **דאקורו** – עפות
3 שנשטברו גרליהן בארכובה למטה, או למעלה מארכובה, ואין העצם יוצא
4 לחוץ, ובתשובת הגאונים מצאנו: עוף שחור הוא ושל מים הוא, ובמצותו
5 החברות כלבו, ועל שם כך נקרא

6 אינקור, שהוא נומר כמו כנף ניקוב, 1
7 פשוטא, ובעיר הואת שם מוק. **בצומת** 2
8 הגידן – שיהו ששה עשר חוטין קיימין. 3
9 כדאמרינן בפרק "בבמה המנקה" (חולין) 4
10 ג,ה). והוא בשפולו של עצם השוק סמוך 5
11 לארכובה. די – דהך, שמופת ירך – 6
12 ניקא דאטמא דתוף, ובחכה איבעול 7
13 וביה וחולין נרוב, שמופת נה – פרק 8
14 עליו המחובר בגבה. טריפה – חדישית 9
15 שזאת גבה הריאה. לפי שחריאה נחבאת 10
16 בין העצמות וקרום הבשר קר רוק על צל 11
17 לצלע, ובכששומט גפה מתנתקת הריאה 12
18 עם הגף. תיבוק – הריאה. מנכיס קנה דק 19
20 בדרגת גופת בריאה, אלא הרוח יוצא – 20
21 טריפה, ואם לאו – כשרה כעלה של וורד 22
22 – דקה ואדומה. בין **אנפים** – בין כנפיה. 23
23 **אין מישרה** כה – אם ניקבה. **בנתיב** 24
24 **בעוף** – אפוא, ניקבה הריאה בדבחה – 25
25 הוא הדין לעוף, לא **לינפל** – אם נפלה 26
27 מן הגג, דאמרו (חולין נ"ג,ב). **חריכה** בריקה 27
28 – אין צריך לברוק בריאה. ולא **ליחמר** 29
29 **בנפלה** לאור, שמוכדק המעיס שזאב 30
30 הוריקו – אין צריך לברוק הריאה, ורוב 31
31 **צליקת** מעיניה **עליה** – רוב ריח הצלעות 32
32 מנוק. **עליו**, שהצלעות אינן שוכבות על 33
33 רחבן אלא על חודן, וכולן רחבן לפנים. 34
34 והריאה נחבאת ביניהם. של בריב – חוקיה. 35
35 שהיה גדול בדורו. **ניכר שאינו** כין 36
36 **בתרגיליה**, איתו ריגל לאכול תרגיליה. 37
37 לפיכך לא ידע אם יש לחן ריאה. ולשון 38
38 בירוחתה הוא. **נראה** חריף **ופשפס** – אין 39
39 פשטי הנחר דומין, אין חריף וזה עומק, אין 40
40 מנתה המוקמת ומדות. ויהי, כשרה 41
41 סכירה ליה. וראה בני פומבדיתא שנהגו בו 42
42 איסור ולא התיירו בפריהם. רוב יחידה 43
43 מופומבדיתא היה, וסבר דרב טרפה סכרא 44
44 ליה. **צומת הגידן** – מקום שהגידן צומתו, 45
45 מתחברו ומתחזקין, לשון "במע" שמונת' 46
46 דדכח (מ"א) אשטיינזון ח"ב. **שמונת** 47
47 ירך **בעוף** כשר – חזרי הכל ניטל, וכל כשן 48
48 אין ניטל צומת הגידן לבדן, **פתיגין דיענא** 49
49 שפיר "בבמה המנקה" (חולין נ"ג,א) וכן 50
50 בעל צומת הגידים לבין כל הארכובה. 51
51 קיימת, וכן **בעוף** – דאם ניטל צומת הגידן 52
52 טריפה. **אמר** ליה – רבי אבא: דילמא 53
53 מראמריה רב לרב הונא דשמוטה כשרה. 54
54 והתם אמרו: כן **בעוף** – שני ליה בין שמוטה 55
55 לחתוכה, ובשמוטה כשרה ואפילו ניטלה 56
56 כולה, ובחכמה טרפה אפילו צומת הגידן לבדן. **אמר** ליה 57
57 **רב** ורבי אבא: דילמא שמוטה כשרה, וברפיש אמר רב. 58
58 **אמר** ליה אין – לא גרסינן. וירב רבי אבא טרוייהו מבבל דהו, וסלקו לחתום, 59
59 ורבי יודא סליק ברישא. וקאמר ליה רבי אבא: חזיק, אדר שעלית מבל הלום. 60
60 הוה

1 **במאוזת עינים, ואיגיד ואתנח, עול למעיניה ויחסינה**
2 **לכרסיה, 'נשתברו גרליה'. ההוא צנא דאינקורו**
3 **דאיאה לקמיה דרנא, בקייה רנא בצומת הגידן**
4 **ואכשירה. אמר רב יהודה אמר רב: שמוטה יד בבחמה**
5 **- קשרה, שמוטה ירך בבחמה - טריפה. שמוטת ירך**
6 **בעוף - טריפה. שמוטת יפה בעוף - טריפה, היישינן**
7 **שפא ניקבה הריאה. ושמואל אמר: תיבדק, וכן אמר**
8 **רבי יוחנן: תיבדק. חוקיה אמר: אין ריאה לעוף, ורבי**
9 **יוחנן אמר: יש לו, וישנה בעלה של וורד בין אנפים**
10 **מאי אמר ריאה ליה? אילמא דלית ליה בן אנפים**
11 **קא הינא דאיאה ליה! אלא דלא מיטרופ ביה - והתני**
12 **לוי: טרפות שמינו תכמים בבחמה - פגנודן בעוף; יתר**
13 **עליהן עוף - נשבר העצם אף על פי שלא ניבך קרום**
14 **של מוח! אלא: אין לו לא לינפל ולא ליחמר; מאי**
15 **טעמא? אמר רב חנה: הואיל ורוב צלעותיה מעיניה**
16 **עליה; והא מראמר רבי יוחנן: יש לו, וישנה בעלה**
17 **של וורד בין אנפים - מקלל דחוקיה סבר דלית ליה!**
18 **אלא אמרו במערבא משמיה דרבי יוסי ברבי יעניא:**
19 **מדבריו של ברבי ניכר שאינו כין בתרגיליה. אמר**
20 **רב הונא אמר רב: שמוטה ירך בעוף רנא, אמר**
21 **ליה רבה בר רב הונא לרב הונא: והא רנא דאיור**
22 **מפומבדיתא אמרו, רב יהודה משמיה דרב אמר:**
23 **שמוטת ירך בעוף - טריפה! אמר ליה: ביה נהרא**
24 **נהרא ופשטיה, אול רבי אבא, אשפחיה לרב רימיה**
25 **בר אבא דקא בדיק בצומת הגידן, אמר ליה: למח**
26 **ליה למח פוליה האי? והא רב הונא אמר רב: שמוטה**
27 **ירך בעוף כשרה! אמר ליה, אמא מתניגין דיענא:**
28 **בחמה שמתכו רגליה, מן הארפוכה ולמטה - קשרה,**
29 **מן הארפוכה ולמעלה - פסולה, וכן שניטל צומת**
30 **הגידן! אמר רב עלה: וכן בעוף. - אי הכי קשאי לרב**
31 **דלרבא! אשתיק. אמר ליה: דלמא שני לה בין שמוטה**
32 **לחתוכה? אמר ליה: ואת מפששת שמוטתיה דרב?**
33 **כפריש אמר רב: שמוטה - קשרה, חתוכה - פסולה;**
34 **ואל תתמה, שתיי חתוכה מפא ומתה, חתוכה מקאן**
35 **וחתה. פי סליק רבי אבא אשפחיה לרבי יודא דיתיב**
36 **וקאמר, אמר רב הונא אמר רב: שמוטת ירך בעוף -**
37 **טריפה. אמר ליה: חיי דמר, מיקמא דסליק מר לתכא**
38 **הוה**

1 **שמוטה** די בבמה כשרה — והיא הדין נחתכו, דדוקא נחתכו רגליה טריפה, אבל ידיה
2 — כשרה. ולקמן (חולין נ"ג,א) נמי אמרינן: בעלת זמנא רגליה א שאין לה אלא
3 שלשה — הרי זה מום, ואמר רב הונא: לא שנו אחילא שריר, אבל ברגל — טריפה נמי
4 הוה.
5 **שמוטת ירך** — פירש בקונטרס: בוקא דאטמא
6 דשף מדוכתה איבעול נביה. ודחיק
7 עמי, דכולה שמוטה דשמתין איבעול נביה
8 ניהא, דכולה ובעוף, אבל לא איבעול — כשר.
9 כך פסיק לעיל (חולין נ"ג,ב). והלבנת אפילו
10 אפסיק נמי כשרה עד דאיבעול איבעול, והשתא
11 ניקא מה דנקט בבולה שמתין "שמוטה", ולא
12 דשף מדוכתיה, דרנאק רב מתאן לעיל
13 (נ"ג,ד). שמוט דרב מתאן אסר רבא איבעול
14 ניהא, אבל הבא דאיירי איבעול נביה — שייך
15 ליה שמוטה. ולכא ימייהו איבעול דרב מתאן בני
16 'אלו שרות' זכרי, וזכרי מילת דרב יהודה
17 דהבא, ועד, דרבי יוחנן קאמר לעיל וחולין
18 נ"ג,א: 'אלו טרפות' דוקא, למעשה הא דרב
19 מתאן, ורבי יוחנן קאמר לקמן: שמוטת ירך בעוף
20 טריפה, והוא הדין בבמה נמי טריפה. מרתי לוי
21 ולא חשב ליה גבי יתר עליון עוף, ולא שמענו
22 דפלי עליה, ומתקשינן עלה מניה אדרב
23 ושמואל, ועד, דלקמן בפק שמוטתא עומב
24 הלכה ורוחת בישראל, שמוטת ירך בעוף טריפה.
25 והוא הדין בבמה כפרשית. ולעיל (נ"ג,ד)
26 פסקין הלכה דאפילו אפסיק כשרה עד
27 דאיבעול איבעול, ולכן נראה דכולה שמוטת
28 איירי דאיבעול נביה. **למח** ליה למר כולי האי
29 אמר רב הונא אמר רב שמוטת ירך בעוף
30 כשרה — השתא סלקא דעתך דשמוטה וחתוכה
31 הכל אחר. אף על גב דבבמה טריפה, כדמוסין
32 מתניגין (חולין ע"א) בבמה שנתכו רגליה מן
33 הארכובה ולמעלה, בימא מקום בעוף כשרה,
34 ושמוטת אידע ושתתא מתניגין ליה, דכל טרפות
35 שמוטת כמיס בבמה נגנוד בעוף, ולפי המסקא
36 דמילקא בין שמוטה לחתוכה, נהיא, ולרב הונא
37 אמר רב דמכשיר שמוטת ירך בעוף — מן כן
38 בבמה, מרתי לוי ומכשיר אפילו איבעול
39 נביה, כפרשינא דכולה שמוטתא איבעול
40 נביה, אף על גב דאיבעול מאן דמילק לעיל גבי
41 'אלו שרות' זכרי, מודה אפילו נביה, רב הונא
42 אמר רב מילק בבולה, ומיהו, קצת חימה, דלא
43 שמוטת כשרה בבולה שמתין ולמיקט בתר דוחאת
44 שמוטת ירך בבמה כשרה! וכן מתברר למימר
45 לל דנקט עוף לרבותא, וגם רבי ירמיה שזאי
46 ראיא לדבריו, ואמר ליה: אמא מתניגין דיענא,
47 אלא דקוק אלא מוחא דאמרי רב עליה: כן בעוף,
48 אבל מוחא דאמרי מתניגין בבמה לא רצה
49 לדיקוד ולומר: לא שכן בעוף ודוטר חזיתיה, ולכן
50 נראה, דדוקא בעוף משרי רב הונא אמר רב ולא
51 בבמה, ולית ליה ברייתא דלוי, ואף על גב
52 דמקשינן מניה לרב לעיל — היינו אליבא דרב
53 יודיה. ודחוק.

1 **דילמא** ש ליה בין שמוטה לחתוכה — פירש בקונטרס: דשמוטה כשרה ואפילו ניטלה
2 כולה, ובחתוכה טריפה אפילו בעצמת הגידן לבדן, ומהו: מהו רב זמנא לומר,
3 שמפרש שזאת כולה כשרה אם רוצה לומר שזאת כולה כשרה שמוטה
4 מחוברת אליה — כשרה, וחתוכה טריפה — כגון באותו עצם האמצעי שבו צומת
5 הגידן בתחתיתו, מסודר לפרק הארכובה הנמכרת עם דראשו, ולמעלה הוא תחוב בעצם
6 הגידן, וזאת כולה כשרה. ומי שחזקוהו כמאן ודחא ומתה. ודחא ומתה, ודחא ומתה,
7 דאפילו כולה נמי מקריא אם ניטלה ירך וחלל שלה ניכר, כדאמר רבי אלעזר: פרק קמאן (חולין כ"א,א), וליכא מאן דפליג, ומה שייך לקרותו זה שמוטה וזה חתוכה: שתיין חתוכות
8 ניעתו, כיון דאיירי אפילו ניטלה כולה. והיה לו לפרש כאן בפשטות, דשמוטה כשרה — כגון דלא נחתכו רגליה, אלא שפא מוכיחה עצם הירך, שקפיג ממקומו מחור שבנעם האליה
9 שהוא תחוב בו, אבל נחתכו טריפה אפילו בעצמת הגידן!

חולין. פרק שליש - אלו טרפות דף זו עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטינדלץ)"

תוספות

ממלית ב טרסיים - פירש הקונטרס: צורף נחשת. וכן פירש הערוך. והביא ראה דאמר במגילה פ"ק "בני העיר" (ב.א.) מעשה בבית הכנסת של טרסיים שהיה בירושלים. ובגדר פרק שליש (ב.ב.א.) מעשה שהביא קופה מלאה עצמות מכפר טביא לבית הכנסת של טרסיים. פירש בערוך: ומסתאמ מפני שצורף נחשת מזהמים כבוסקין ועל כן היה בית הכנסת לבד.

ובפרק קמא דעבודה זרה (ז.ב.) "חכם של טרסיים אצ"י, איתיה ליה תרי קבירי דרשיחא דחאד דרביא, משמע דטרסיי וערדי חדא הוא. וקשה בדק"ח "חוליל" (טובה ג.א.) משמע דגרידיים בפני עצמן וטרסיים בפני עצמן ועוד, דאמרין דמגילה דמגילה (ג.ב.) בתוך ותרש של טרסיים היו והיו משפרים בלשון טרסיים, משמע שהיא אומה שיש לה לשון בפני עצמה. ודרימא כבר טרפה יולדת ומבטחת - משתברא דלא גרטיין "יולדת", דאין צריך לו כלל. ועוד, ואת אמרין פרק קמא דעבודה זרה (ט.א.) גבי רבי יהודה תמיד כשבורה, אמרו לה והלא מרביעין יולד ובהו אמר להן: קטל. לאטא לא מקבלת זכרו ומודה, יש לחלק בן טרפה חתונה גזלים לשאר טרפות. איזיל ואחו דהכי איתא מלמא - פאק עב נכדאי? גונא חשיב ב"דומריה ספיתיה" (בבא בתרא ט.ע.) מלמא, בני הווא תלמיד דאמר ליה רבי יוחנן: אם לא ריתא לא אמנת. מלגלו על דברי הכנסים אתה. שאני אבא, שבא לברר הדבר ולהודיע איך ידע שלמה. סימן לטרפה כל שאינה יולדת - ש במה הבחוט שפוסקת מלידה ולא מחוקקת לזה טרפות. אלא בעי למישר: אם יולדת בידוע שאינה טרפה.

מכאן

היה לן פתחון פה קמיה דרב הונא, ושאיליה, ואמר לן: שמוטת ירך בעוף - פשרה. ואשחבתיה נמי לרבי ירמיהו רב אבא דיתבי וקא בריק בצומת הגידין, ואקשי ליה: לא סבר לה מר הא דאמר רב הונא אמר רב: שמוטת ירך בעוף - פשרה? אמר לה, אגא מתניתין דרענא: בהמה שנתחבו גרילה, מן הארפוכה ולמטה - פשרה, מן הארפוכה ולמעלה - פסולה. וכן שניטל צומת הגידין, ואמר רב עלה: כן בעוף. ואמרי ליה: אי הכי, קמיה דרב אדרבו אשיתיק. ואקשי ליה: ודלקא שני ליה לרב בין שמוטה לחתוכה. ואמר ליה: ואת מפרשת שמעתיה דרב? בפירוש אמר רב: שמוטה - פשרה, חתוכה - פסולה. ואה, מה בידך? הכי אמר רב חייא בר אשי אמר רב: שמוטת ירך בעוף - מרפה. וכן אמר רבי יעקב בר אידי אמר רבי יוחנן: שמוטת ירך בעוף - מרפה. ואמר רבי יעקב בר אידי: אילמלי היה רבי יוחנן פאתרא דאורו אמר רבי: שמוטת ירך בעוף פשרה. ותרנגולת היתה לו לרבי הונא ששקמטה ירך שלה, והביאה לפני רבי והחריה: לא מקבלת רבי חנינא, והיה מורי בה הלכה לתלמידים: זה התיר לי רבי, זה התיר לי רבי. ולית

הוה לן פתחון פה קמיה דרב הונא - כלומר, החקקנו לרבי בשמות ירך לפני רב הונא, ואמר לן כשרה. ואחרי כן אשחבתיה לרב ירמיהו בר. ואת מה בידך - עכשו אמרו לי אתה אם שמעת בה כלום, אחר שבאת הלום. הכרזותא - הבריים. לא פריים - לא היה יכול לנוד בקו ולקטר אפילו רמו דבר, מתוך שנדלוים הם, ויש לו לירא ממה אם היה אצלם. ומלחא רבי חנינא - כדי להתקיים ויכל להראות נימם רבים. ולית הלכתא - וכלל הני - דשרו שמוטת ירך בעוף. אלא בי הא - דקתני: והלא הלכה רווחת היא, שמוטת ירך בעוף טרפה. קרירתא קנה - קנה שנקדר ממנה תחשיב קימין ארובת. קרופית - דרובה, וכתמורה בה, ועל אה סמך - מפני שראית שחיהו חתוכה אחת סמך לחתיר והלא הלכה כר. רווחת - כבר נתפשטה ותרואה לנווד. שני שנים עשר חרש - חתה המבכה, ולחוף שנים עשר חדש מהה, דטרפה עד שנים עשר חדש היה. ויהו עישה דהי - כדמפרש לקמן, להציא של מרסיים - כרכה בחטמיה של צרפתי נחשת שנתונים לפניהם לקבל עפרותי שחקי נחשת. ושל עור היה, ותמיד היא חמה מתוך עוביה, וגם נחשתת מחמם לעולם. כמדי דמיטרפא בה כ' - בתמיה, נהי דמיטבת בשאר אבריה, מיזו יהיא מלמא דמיטרפא ביה מי הדרא ומשכחא לי הכא, נדגולו אחרונים יותר מי הראשונים? מאי עסקן - למה נקרא שמו עסקן תחלה. אי רבא ליה לוח מלמא - דכתיב "אשר אין לה קציר", והיינו עסקן, ודלא בעי למיטמך אחימנותיה דשלמה. הנמלים - אודבים על ושוואים חום. דשושפטיני - נמלים. נפק חד מינייהו - מתוך חורן הקן, ובא לחוץ אראה העל, אנתה ביה סימא - לחכיה, לידע מה יעשו לו חבריו כשימצא שקרן. הימנא הוה נקיש - שכל המלך חתוב דרונא או נפי בין מלמא מלמלא חוה - ממה המלך ועדין לא סק אתה, ודרך ארץ לעשות איש חרש בעיניה, כדכתיב: "בימים ההם וגו' איש חרש בעיניו יעשה". אחימנותיה דשלמה - נאמן הוא על כך, וברוח הקדש אמרה. סימן - לספק טרפה. שנים עשר חרש - איש כך היה. בידוע שלא נטרפה. שתיים ושש שנים - למשא לרב הונא. רשעים עשר חרש ליכא קמאי דאמר. גמא היא - דאיכא הסברא ליה ברב הונא, דקתני תמיד ימות החמה היו, ויכון שבעברו עליו ימות הצגה מיד מת. שני הוה שדיא נבערה ומת מתוך חום, הלכך בעינן ימות החמה וימות הצגה. נקב אחי אריך - ונקדרה בחסרון. מוצתה מלמא ספיקא - ושבו אינה ממוטת אפילו לבית סמאי. פלוגתא דשרדה וגלגלת באהלות (פרק שני משנה א') דהיינו רבי שישל מן גזי מות, דכדי אמרין בפרקין (חולין ג.ב.) גבי שרדה וכן לטרפה. חידוק של קרית - חתיכה של דלעת יבשה.

הלכתא ככל הני שמעתתא, אלא פי הא דשאל רבי יוסי בן יהוראי את רבי יהושע בן לוי: קרירת קנה בכמה? אמר לו, משנה שלמה שנינו: עד פאיסר האיטלקי. אמר לו: והלא רחל אחת היתה בשכונתנו שנקדר קנה שלה, ועשו לה קרומין של קנה וחתה! אמר לו: ועל דא את סמדי? והלא הלכה רווחת בישראל: שמוטת ירך בעוף - מרפה; ותרנגולת היתה לו לרבי שמעון בן הלפתא ששקמטה ירך שלה, ועשו לה שפופרת של קנה וחתה! אלא מאי אית לך למישר - חוד שנים עשר חרש הוה; הכא נמי - חוד שנים עשר חרש הוה. אמרו עליו על רבי שמעון בן הלפתא ששקמו בדרבים הוה, והיה עושה דבר להוציא מלבו של רבי יהודה, שהוה רבי יהודה אומר: אם ניטלה הנוצה - פסולה. ותרנגולת היתה לו לרבי שמעון בן הלפתא ששקמטה נוצה שלה, והניחה בתור ונטלה עליה כמטילת של טרסיים, ונידלה בנפיים האחרונים יותר מן הראשונים. ודלקא קסבר רבי יהודה מרפה משבת? - אם כן, כמדי דמיטרפא בה, הנהייה בנפיים האחרונים יותר מן הראשונים? מאי עסקן בדרבים? אמר רב מרשאי. דכתיב: "לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחקם, אשר אין לה קציר שטר ומשל, מיכן נפיון לחמה". אמר: איזיל אחיו אי ראי הוא דלית ליה מלמא! אול בתקופת ממו, פרסיה לגלמיה אקניא דשושפטיני. נפק אחא חד מינייהו, אנתה ביה סימא. על אמר להו: נפל טולא! נפקו ואתו. דליה לגלמיה, נפל שמשא, נפלו עליה וקבליה. אמר: שמע מינה, לית להו מלמא, דאי אית להו, הרמא ודלקא לא ליבעו? אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי: ודלקא מלמא הוה בתרייהו; אי נמי, הרמא ודלקא הוה נקיש; אי נמי, בין מלמא למלמא הוה, דכתיב: "בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה!" אלא, סמוך אחימנותא דשלמה. אמר רב הונא: סימן לטרפה - שנים עשר חרש. מתיבי: סימן לטרפה - כל שאינה יולדת. רבן שמעון בן גמליאל אומר: משבתה חולכת - בידוע שהיא פשרה, מתנוונה וחולכת - בידוע שהיא מרפה. רבי אומר: סימן לטרפה - פולשים יום. אמרו לו: והלא הרבה מתקיימות שמים שלש שנים? ומאי היא, דתניא: ובגלגלת עד שיש בה נקב אחי אריך, אפילו נקבים הרבה ממצוריה מלמא מקדה. אמר רבי יוסי בן המישלום: מעשה בעגבול ופחתה שפחתה לגלגלת, ועשו לו חידוק של קררה ויתה. אמר לו רבי שמעון בן אלעזר: משום ראיך? ימות החמה הוה, ויכון שעברו עליו ימות הצגה מיד מת. אמר רב אחא בר יעקב: הלכה - מרפה יולדת ומשפחה. אמר אמימר: הני בימי דמרפה,

השאלה

השאלה

רמז
רוחני, פרק שלישי – אלו טרפות דף נח עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל" (שטיינזליץ)
הש"ר

1 **דְּרִישָׁא קָמָא** – בלעז פּוּשְׁטִיחַ, אַתּוּן שְׁהוּ בַּמַּעֲבָה בִּשְׁעָה שְׁנַטְרַפָּה כּוּלָּא אַסְרוּרָה,
2 דַּעֲבִיר יוֹךְ אַמּוּר הוּא, וְעַמְתָּ נַטְרַפּוּ. **מִכָּאן וְאִילָךְ** – דִּיא הֲדוּכִי גִרְמִינָן לֹאֻם שִׁיבָא,
3 חֲדַב שְׁאִיסוּר הִדְתֵּר רִמְמוּ לוּ שִׁגְדַל – מוֹתֵר, וְשׁוּן – רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבְנָן, דְּפִלְגֵי
4 כּוּלָּא בְּחַמְתָּ טַרְפָּה. **בִּרְסַנְפָּא מֵאֲרַעָא** – דִּיא מַעֲצָמָה מִתְחַמְמָתָא בְּאַרְיָן וְיֹדְלֵת,
5 הוֹאֵדֵר חַד גִּרְמָה הוּא – נִיגְלָה – שְׁמַעְתָּ: לַי
6 גְּדוּלְהָ בְּאִיסוּר. **אֵלָּא הָא דַּתְנָן – בִּיּוֹן** 1
7 דַּמְדַּתֵּי הִדְאִי מוֹרִים בְּבִיעַת טַרְפָּה – 2
8 בְּסַנְפָּא מֵאֲרַעָא, חֲדוּ גִרְמָה חַד אֶקְמַר – 3
9 מִכְּכַל דְּפִלְגִיתוּנָהּ בּוּהַ הוּא גִרְמָה, וְעַל כִּדְרָךְ
10 בְּשַׁטְרַפָּה לְבֹסְקָה עֵיבְרָה פִּלְגֵי, דִּאיכָא זֶה
11 חַד גִּרְמָה. **כְּמַאי קָא מִפְּלִגֵי** – עַל כִּדְרָךְ 5
12 בְּנַטְרַפָּה לְבֹסְקָה עֵיבְרָה. **לְהוֹדְעֵךְ כְּחֹד דְּרַבִּי** 6
13 **יְהוֹשֻׁעַ** – חֲדוּ וְהִרְעִיבָהּ. **כִּסְרָא לִיּוֹה כִּרְב**
14 **אֵחָא בְּרִי יַעֲקֹב** – דְּאִמְרָה לְעִיל וְחִלְקֵי גוּבָא,
15 הִלְכָה טַרְפָּה יוֹדְלֵת, וְחַמְתִּי לֹא דְרֵאמִינָי
16 **בְּרַאבְרִינָן** – חַד בִּיעֵי טַרְפָּה חַד דְּאִיכָא 9
17 לְפִלְגֵי בִין שִׁחְלָא קָמָא לְשִׁחְלָא תְּרַא 2
18 אֲפִילוּ בְּטַרְפָּה דְרֵאמִי, רִיבְנָא לֹא סַבְרָה לֵךְ – 3
19 כּוּוֹתָה, וְלֹא מַצֵּי לְרֵאמִי. **שִׁחְלָא תְּרַא**, 11
20 דַּחֲדָה, וְלֹא מַצֵּי לְרֵאמִי. הֲלִיכְ מוּקֵי לֹא דְלֵאמִינָי 12
21 כִּסְפֵי טַרְפָּה, וְהִכִּי קָאמְרָה: **שִׁחְלָא קָמָא** 13
22 **שְׁמַחֲתִין לָהּ**, אִי הִרְרָה וְטַעְנָה – לֹא טַרְפָּה 14
23 **דְּאִי שְׁוֵי וְגַבִּי**, **קָא מִפְּלִגֵי שְׁנִילָה בְּאִיסוּר** – 15
24 אֵלמָא טַעְנָה **כְּמַאי קָא מִפְּלִגֵי** – עַל כִּדְרָךְ 15
25 וְעֵיבְרָה לְבֹסְקָה טַרְפָּה, דִּיא בְּנַטְרַפָּה 16
26 בְּרִישָׁא – תוּ לֹא טַעְנָה, וְהִבָּה פִּלְגֵי: רַבִּי 17
27 אֱלִיעֶזֶר כִּרְבִי וְעוּבְרִי וְרִךְ אַמּוּר הוּא, וְהִרְי רֵאשֵׁי 18
28 כַּחַד מֵאֲבִירָה, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ כִּרְבִי בִּי – 19
29 בִּיּוֹן דְּרַבִּי הוּא, אֲרַמְסַלְגִי בִּי – וּמוֹרִים – 20
30 דִּיא בְּבִיעַת טַרְפָּה, וְשִׁחְלָא קָמָא – דִּבְיוֹן 21
31 דִּאֲדַגְתִּי יִשָׁה, דְּמַעֲרַדָּה בְּגִידָן – כְּגוֹפָה 21
32 דְּמֵאִי, וְהִלְכְתָּא כְּכֹר – סַפֵּק טַרְפָּה דְרֵידיה, 22
33 אִי שְׁהֵי שְׁנִים עֶשְׂרֵי חֹדֶשׁ – דִּיא לֹא נִטְרָף, 23
34 וְשׁוּב אֵין צָרִיךְ לְבִדּוּקָי, כִּטּוֹן גַּם סַפֵּק דְרֵיטָה, 24
35 אִי נַפְשָׁה, אִי שְׁמָא נִיבְקֵי קִדְרוֹם מַחְמָה 25
36 שְׁרִיבְנֵיהוּ שְׁלֵקְתָּהּ, כִּל בִּירֵת שְׁאֵין לֹא עֲצָב 26
37 אֵינָה מִקְרִיבֵת שְׁנִים עֶשְׂרֵי חֹדֶשׁ – וְנִקְפָּא 27
38 מִינָה כִּרְסַפְתָּהּ בִּרְפָּא. קִישוּת שְׁהִלְיָעָה 28
39 **בְּאִיבָה** – בְּעֵרְדָה מוּזְרַחַת. **אִסוּרָה** – 27
40 הִתְעַלְתָּ בְּאִיבָה, דִּבְיוֹן וְהִלְכְתָּ בְּחוּךְ 28
41 הַקִּישוּת מוּזְרַחַת כְּבִקְרַע – 29
42 **שְׂרוּץ** עַל הָאֲרָץ, קִירְנָא בִּיהַ. אֲבַל הִתְלִיעָה 40
43 תְּבַלְשׁ – לֹא שְׂרוּץ הוּא עַד נִדְפַק מִינָה 41
44 וּמוֹחֵךְ לֹא בְּרִיךְ הַקִּרְקַע, כְּדַמְרַשׁ בְּשִׁילָה 42
45 דְּרַבִּי (חֻלְדִין טו.ב). 43

שַׁעַב

1 אֱלִיעֶזֶר אַמּוּר: וְלֹד טַרְפָּה לֹא יִקְרַב לְגִבִּי מוֹבָא. אֵלָּא יִנְחָא לֵיתֵי לֵאחֵי בְּרִייתָא שְׂרִיבֵי יְהוֹשֻׁעַ וְחֹדֶר בַּהּ. **כְּמַאי** קָא מִפְּלִגֵי בְּנַטְרַפָּה – תְּשִׁילָה הִנְמִירָא שְׁמַעְתָּ דִּיא לֹא דְרֵאמִינָי – לֹא
2 הוּא קְשָׁה בְּמַאי קָא מִפְּלִגֵי. אֵלָּא יִי לִמְרָה שְׁמֹשׁ דִּאסֵּר אֲמִיסוּר שִׁחְלָא קָמָא, לֹא מִיתוּקָה לִיָּה פִּלְגוּתֵיהָ עֵבְוֵר בִּין אַמּוּר, וְבַעֲיַבְרָה לְבֹסְקָה טַרְפָּה, דַּעֲבִיר כִּן לִיָּה אַמְסִיר כִּרְבִי
3 אֱלִיעֶזֶר וְשִׁבְנָא וְהוּא. וְלֹאֻן לִישְׁנָא לְרַקְטָן יִשׁ לְפָרְשׁ: שְׁמֹשׁ דְקִסְבֵּר טַרְפָּה אֵינָה יוֹדְלֵת קָא קְשָׁה לִיָּה כְּמַאי קָא מִפְּלִגֵי, לְדֹל מִיתוּקָמָא לְפִלְגוּתֵיהָ בּוּהַ הוּא עֲרֹם אַסוּר. אֵלָּא תֵּאמְרָה
4 וְאִמָּא לֹא יִנְחָא לִי לְרַב אִשִּׁי הִשְׁתָּא לְאוֹקוּמֵי פִּלְגוּתֵיהָ בּוּהַ הוּא גִרְמָה אִשִּׁי שְׁמַעְתָּ לִיָּה לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרִייתָא בְּרַק (כִּל שְׁעִידָה) (פִּסְחִים כו.א) דִּאסֵּר, דְקַטְנֵי וְכַן הוּא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
5 אַסוּר בְּבֵל אִיסוּרֵי שְׁבַחְתוּרָה יוֹדֵי לִמְרָה: דְּשִׁמָּא לֹא שְׁמַעֵי לִיָּה לִרְבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרִייתָא.
6 **רַבִּי** אֱלִיעֶזֶר כִּרְבִי הוּא עֲרֹם אַסוּר – כְּמוּ שְׁנִיטָאס כָּאן, כִּי כִּי שֵׁל לִיּוֹת בְּרַק (כִּל הַאֲסוּרִין) (פִּסְחִים כו.א), אִי סַפְרִיִּים דְרֵיטָה תְּרַבִּי: לִמָּאן דִּאמְרָה טַרְפָּה יוֹדְלֵת פִּלְגֵי כְּשַׁטְרַפָּה
7 לְבֹסְקָה עֵיבְרָה, דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר סוּבֵר עוּבֵר בִּין אַמּוּר הוּא. וְלִיחָא, **אִי** הִכִּי אֲרַמְסַלְגִי לְגוּבָה לִפְלַגֵי לְחֵדִישׁ – לִשׁוֹן "אִי הִכִּי קְשָׁה" דְבִכֵּל עֵנִין יְכוּל לְהַקְשׁוֹת כֵּן, וְצָרִיךְ לְמַצּוֹא טַעַם,
8 לְמַע הוּא מְחִישֵׁת אֲדַסְפִּילָה לְגוּבָה אִי הוּא מַפְרֵשׁ לְבֹסְקָה עֵבְוֵר בִּין אַמּוּר הוּא. יוֹתֵר מִחִשָּׁתָּה דְמוּקֵי לִיָּה בּוּהַ הוּא גִרְמָה, וְלֵאדָּרִין לִישְׁנָא אִיפְכָא, **וְהִלְכְתָּא** כְּכֹר לֹא שְׁנִים
9 עֶשְׂרֵי חֹדֶשׁ – לְמַאי דְמִסְקִינָן הִשְׁתָּא הִלְכָתָּא טַרְפָּה אִי יוֹדְלֵת – לֹא מִיתוּקָמָא פִּלְגוּתֵיהָ דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֵלמָא כְּעוּבֵר בִּין אַמּוּר. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ סוּבֵר לִיָּה אַמּוּר הוּא, וְרַבִּי
10 גַבִּי בִיעַת מוֹדֵה, כִּיּוֹן דִּאֲדַגְתִּי לְרַקְטָן יִשׁ לְפָרְשׁ: שְׁמֹשׁ דְרֵאמִי, וְחַמְתִּי יוֹדְלֵת – לֹא שְׁנַנְתָּ חַד הִרְרָה" (כְּבֵאב קָמָא כו.א) שְׁמַעְתָּ אִיפְכָא, דִּאמְרָה כְּרַת בְּרַת שְׁחִדְקָה – לֹא מוֹלְדֵת, מֵאִי טַעְנָמָא
11 גוֹפָה הִיא, תְּרַנְגוּלַת שְׁחִדְקָה – אֵינוּ גוֹבַה בְּמִיבְעִתָּה, מֵאִי טַעְנָמָא: פִּירְשָׁא בְּעֵלְמָא הִיא, וְשַׁמְעַתָּ דִּאֲפִילוּ לִיתָא לְפִרָה – גוֹבַה הִכֵּל מוֹלְדָה, וְאִמָּא: דִּיא אֲפִילוּ אִי סִיעֵי הוֹלַד בְּגִנְיָה
12 (דִּיא) (וְדִיא) וְיֹדְלָה גוּבָה – אִי הִיא יְכוּל לְגוּבַת מִן הוֹלַד לֹא רַקוּ הִכָּא לִימָתָא לְפִרָה, כִּיּוֹן דְרֵאֵין יוֹךְ אַמּוּר הוּא, וְגַבִּי תְּרַנְגוּלַת אַמְאִי אֵלֵי גוֹבַה מִיבְעִתָּה: יוֹדֵי לִמְרָה: דְרַתֵּם מִיּוֹד
13 בְּכִיעִים גּוֹמְרוּת, לֹא אַנְדִּידִי גוֹפָה, וְגַבִּי מוּקֵי אִשִּׁי אִימָר הִיא הִרְרָה אִשְׁתָּא הוּא אַנְדִּידָה גוֹפָה, וְשַׁקְלָה, וְגַבִּי טַרְפָּה אַסוּר, וְלַעֲדוּ לִיָּה דִּיּוּטֵי טַעְנָמָא, אֵלֵי עַבְדְּכֵלְמָא עוּבֵר
14 יוֹךְ אַמּוּר הוּא – לֹעֲנֵן שְׁמֹשׁ, וְתַחֲלוּ בְּרִייתָא, תְּחִלָּה בְּרִייתָא, הַלְעוּבֵר יִשׁ לוּ חוֹתְבָהּ (מֵא.א) (מֵא.א) חֲאֲרִיבִי בּוּ.

1 הני תמרי דכרא לבתר תריסר ירחי שהא שרי - רבנו שמואל גרס 'דכרים', פירוש:
 2 שהחליעו, וכמו נבני ברום ושרה שלקחה בעמרים, בפרק 'המקבל' לכא מציעא
 3 ק"ב עין ש"ן, ובגוד בריש גמרא פרק 'שלשה מינים' (לד"ב) לאתרי ענבים דכרסו,
 4 ובאמצע הפרק זה (שם לד"ה) הוא שרי ענבים דכרסו. שריד אין דרך פירות לרצוח בכר,
 5 ועוד דודה ליה למיט' 'שהחליעו'. ורובנו הם
 6 מפרשי: שדרך לחנוח כל דבר בכד. כדאיתא
 7 בפרק 'זוחק בתנים' (בבא בתרא ה"א.) ותי
 8 שברי כרדא משתעבדי לכרנא. וביהמפקד'
 9 (בבא בתרא מ"א.) וזה עובד אפקע ד"א
 10 ובפרק 'החוב' (שם נ"ט.) במשלם שערי מנדא
 11 נקט ואתי תינרא. הנהגה - מטערפא - פירש
 12 הקטורה: לענן פגול. וגרסי: אבל לענן פגול
 13 כרננן כרנני ליה. ופגול הם אמר שרואה משנה
 14 כטרות (פרק א משנה ב.) הכניסם והניח
 15 משמאות ומטעמות וטעמות ולא מטרפין. ורבי
 16 שימטעאל אומר: הנהגה מטרפא. פירש
 17 מטרפא לבכירה. דשומר הוא, ותנן במסכת
 18 עוקצין (פרק א משנה א.) כל שהוא די ואינו
 19 שומר - טמא ומטמא ליה מצטרף. שומר אמילו
 20 שאינו די - טמא ומטמא. והשתא מייתי ראיא
 21 מדחשיב ליה כשומר לכשר אלמא דתי כמו עור.
 22 ובכשרותיה - כאילו ניטל העור, דהוי גלולה
 23 וטרפה. ורבי דוד: עד כאן לא קאמר רבי יוחנן
 24 אלא לענן אגוני, אבל שומר לכשר לא חשיב
 25 שאין גלולה להצניע התוף עם הנדחה. שלא
 26 יתלכך. ועד כאן לא קאמר רבי שימטעאל אלא
 27 לענן שומא, החשיב שומר אבל לענן אגוני
 28 לא מנין. עיקרא

1 הני תמרי דכרא, לבתר תריסר ירחי שתא שריין.
 2 אמר רב: לית קקא פר יומא, ולית דידיקא פת
 3 שתא. אמר ליה רב פפא לאבאי, והא אמרי אינשי:
 4 שב שני אימרא בקתא מקקא, דאמרה ליה: תייתי
 5 לבר מחוזא דסחא במיאי, וסליק ואיברך בסוינין,
 6 ואותיבת עליה ומצת מינייה, ולא חודעת ליה! אמר
 7 ליה: ולמיטענין, הא דאמרי אינשי: שיתין מגי פרוקא
 8 תלו ליה לקקא בקורנייה, מי אינאי איהו גופיה פקח
 9 הוי? אבאי: במני דידהו, הקא נמו - בשני דידהו.
 10 תנן תתם: בהקמא גללת חמש רגלים, או שאין לה
 11 אלא שלש - תרי זה מום. אמר רב הונא: לא שנו
 12 אלא שחסר יותר ביד, אבל חסר יותר ברגל - טרפה
 13 נמו הויא, מאי מעמא? כל יתר פגטול דמו. תחיא
 14 חותיא דהוה לה תרתי סגי דיבי, אייתיה לרבינא,
 15 וטרפה מדרב הונא. ואי שפך לתרדי - מישיה. תחיא
 16 גובקתא דתרה נפקא מבי קפי להוביליא, קבר רב
 17 אישי למיטרפה, אמר ליה רב הונא מר בר הייא
 18 לרב אשי: כל הני חוין ברייתא הכי אית להו. תחיא
 19 גובקתא דהוה מעברא מבי קפי לברסא, סבר מר בר
 20 רב אישי לאכשורה, אמר ליה רב אושעיא: אפו פרוהו כהרא מוחיא מוחיתניה? היק
 21 דאתמר - אתמר, היקא דלא אתמר - לא אתמר. העיר נתן בר שליש רב מכתביה דציפורי
 22 לפני רבי, על שני בני מעים היצאין מן הבהמה קאחד - שהיא טרפה, וכנגדן בעוף -
 23 כשרה. פקח דכרים אמורים - שיוצאין בשני מקומות, אבל יוצאין במקום אחד וקליו עד
 24 פאצבע - כשרה. פלוגי פה רב אמי ורב אסי, חד אמר: הוא דהרדי וערבי, וחד אמר: אף על
 25 גב דלא הרדי וערבי. בשלמא למאן דאמר: הוא דהרדי וערבי - היינו דקתני: עד פאצבע,
 26 אלא למאן דאמר: אף על גב דלא הרדי וערבי, מאי עד פאצבע? - עד פאצבע מלמטה.
 27 'רבי יהודה אומר: אם נשלח הנדחה פסולה'. אמר רבי יוחנן: רבי יהודה ורבי שימטעאל
 28 אמרו דבר אחד. רבי יהודה - הא דאמרן, רבי שימטעאל - דתנן, רבי שימטעאל אומר: הנדחה
 29 מצטרפת. אמר רבא: דילמא לא היא! עד כאן לא קאמר רבי יהודה הקא אלא לענן
 30 טרפה, דליכא מיד דמגני עליה, אבל לענן אפגולי - ברננן סבידא ליה. ועד כאן לא קאמר
 31 רבי שימטעאל תתם אלא לענן אפגולי, אבל לענן טרפה - אגוני לא מנין. ממשנת אחות
 32 הדם, והמעושית, והמזוגגת, ושאכלה הרדופני, ושאכלה צואת תרגוליים, או ששתה מים
 33 הרעים - מישיה. אכלה סם המות, או שהכישיה נחש - מותרת משום טרפה, ואסורה משום
 34 ספנת נפשות. גמרא אמר שמואל: הלעוטה חלחית - טרפה, מאי טעמא - דמיניקתא
 35 ליה למעוניה. מתיב רב שייבי: אחות הדם, והמעושית, ושאכלה הרדופני, ושאכלה צואת
 36 תרגוליים, ושתת מים הרעים, הלעוטה תיעה, חלחית ופלפלין, אכלה סם המות - כשרה;
 37 הכישיה נחש, או ששקפה פלך שומה - מותרת משום טרפה, ואסורה משום ספנת נפשות.
 38 קשיא חלחית אחלחית, קשיא סם המות אסם המות! - חלחית אחלחית לא קשיא: פאן
 39 בעליון, פאן - בקרטיון, סם המות אסם המות לא קשיא: הא - דיהה, הא - דאדם.
 40 סם המות דבהמה היינו הרדופני! - תרי גונוי סם המות. מאי תיעה? אמר רב יהודה:
 עיקרא

1 שפע מינה - מדרב הונא. הני תמרי כרדא - שהחליעו כרדא - אמר יודע אם מחבובר
 2 אם כחלוש. לבתר תריסר ירחי שתא שריין - דאי מחבובר החליע - לא הוי
 3 חיי עד השתא. נקא - מין זכוב צניעיליא, והיא נושבת כערצה. דירבא - זכוב.
 4 אימרא - לשון (איוב טו) 'כעת מברום תמריא', תחננה לו ומרדה עליו,
 5 אינשכבידו. לבר מחוזא - לבר מחוזא - על שם שהיו
 6 בני מחוזא מעונינים ושמינים נאמר משל זה
 7 עליהם. ומצת מיניה - דמא, מצעת דמו.
 8 מני - משקל ששים מני. בקורנייה -
 9 מרטייל, כלומר, הוה חזיר בו ששוכחו
 10 כבדה. כמני דירוח - במשקל שלחן של
 11 בק, שהוא קל. לעני דירוח - רגעיים חן.
 12 תנן תתם - בכבורה בשני מומים. לא שנו
 13 - דקתני: הרי זה מום - לגבוה, או להרדוס
 14 שרי. אלא שחסי יותר ביד - שחסרו זה
 15 דבעלת שלש, או יתור זה דבעלת תמש -
 16 ביה, שאין לה אלא די אחד, או שיש לה
 17 שלש ידים. כגמול דמי - יתר אחד כחסר
 18 אחד, והיא כבעלת רגל אחד. וטרפה,
 19 הדויה כשמותת ירך כבהמה. ותיבא דיבי -
 20 בדילל קרטינין קורין לו. נבטא - כמו
 21 קנה בשר. הדוה מערב מבי כפי להוביליא
 22 גמסא. לאכשורה - כדאבשרא
 23 גובחא דבי כפי להוביליא. תחיא מוחיא
 24 מחיתנהו - וכי בארינה אחת אירגם
 25 חלבוט? לשון (שמות טו תרגום) 'עובד
 26 מוח'. דתקון דבור קרו לו אינשי אריגה,
 27 משסדר את דבריה. היבא דיבי דאגני,
 28 דברייתא דבי אית להו. אימרו, ודיבא דלא
 29 אימרו לא אימרו - יתור אחד, ואילו
 30 ניטל אחד מן המעים בגבור הוא. וכל תר
 31 כגמול דמי. וכן הלכה. דליכא מאן דפליג.
 32 ואף על גב דאמרן (תולק מ"א) באני
 33 דריאה לית הלכתא מוחיה דרבא בירת
 34 דהא אומקטא: והוא דקמא כרדא דאגני,
 35 דקיס להו לרבנן דאורחיהו דבכי, אבל בני
 36 בני - טרפה. אלמא כגמול דמי. וגיב רגלים
 37 דלא אורחיהו דאית טרפה. ותיבא דאגני,
 38 דהתם כאחד - דאית לה תרתי הדויה
 39 דכנתא. ושנייה יוצאין מן הקיבה, זה
 40 בראש וזה באמצע. וכנגדן בעוף כשרה
 41 כשרה ועיני דהוי הכי, ואף על גב דלא
 42 משתבח להו, הכי קיס להו. ויש מפרשין
 43 שכל עוף דרבו כן משום אחד, וחשק עוף
 44 הקורבן קנה לו מיעוין אחד, והדויה קיי
 45 'בני מעים', ובראש הקורבן יוצאין בני
 46 מעים מגורין, אבל יוצאין ממקום אחד -
 47 וממין זה לזה. וביבא דכאצבע -
 48 ותורין ומתחרין בתוך רתוב אצבע. פלגי
 49 בה - בדיכא דירגאים ממקום אחד, דקתני:
 50 כשרה. מלפטה - סמוך לנקב דרעי
 51 מתחרין, כדי שיחא דרעי יוצא ממקום
 52 אחד. רבי יהודה - הא דאמר, וישנים
 53 בגלולה שניטל עורה. ורבי שימטעאל נמי
 54 חשיב לנחה כשור. דאמר: נחצה משטרפא
 55 כלתה לפלל בחטאת עוקא. אם מלקח על
 56 מנת לאכול כותב בני נחצה ועבר וחסר חוץ
 57 למונא. אפגולי - גרטיין. אלא לענן אפגולי
 58 עיקרא

1 - דקסבר: חויה לאכילה, לא מנין - וכי ניטלה נמי לא איפת לן. ממשנת אחות הדם -
 2 חזלי מתמה צניח. הרדופני - סם המות לבהמה. מים הרעים - מים מגולים. אכלה סם המות - שהוה סם המות לאדם. גמרא קוים של חלחית - חד
 3 הוא ונקב את בני המעים. חלחית - לוריא. תיעא - תוריא בלעו, ועשב מר הוא מאד. וכל אלו קשין לה. כלב שומה - אמרין בסדר יומא (פ"ב.) רוח רעה שורה
 4 עליו, וכשנשאר אדם שורה עליו והורגנו. קשיא חלחית - דהכא, אחלחית דשמואל. וקשיא סם המות - דהכא, אסם המות דמתניין. הוי דיה - ברייתא בסם
 5 המות דבהמה, שאינו סם המות לאדם. בתרי גונוי סם המות - דבהמה מיירי תנא דברייתא.

עיקרא דמיריחא - שורש של תוריא. אליבא ריקנא - קודם אכילה. משתלה משיבה - נפש עור. השלחית מבחמתו מאד, ואוחזתו קודת שקרוין שקלפיו. דיתבי כמאי - לקרר עצמי. שב בושיחא דפרחי - גרעיני של עלף שקרוין קפריירי. תליא דליביה - כל עיקר דבור לבו בעקר. ובגן דאביל לכולהו. צומת גרין - בשוק הוא. סמון לארכובה בגרילה

דאחרונה. באומצא - אינו צלי כל כך בתור. אלא מולחו מאד ועלולה כל דהו על החלים. לניקור - שמוט נשכה בשי שם. והאידה משום סבת נשמה דאיהו בדיק נפשה - מאלוי. תלדו - מתפרק ונפל תחכות תחכות. לא יאונה לצדיק - שדומתו ומעמיתו מלאבול. משנה סימני בהמה וזהו - ודכתיב "זאת חזיה" וגו'. הדרים - האוחז בעפרוני ומנביה מן הקרקע מה שאוכל. אצבע יתרה - זהו אצבע הבוחב שאחוריו האצבעות. החוליק תלוי - מפרש בגמרא: שכשמעמידו על החוט נתון שתי אצבעות כמאן ושתיים כמאן. טמא - בידוע שהוא דריס. ובתנאים - זהו סימן שהרמס כל שיש לו ארבע רגלים, וארבע כנפים. ויש לו קרעולים - הם שני רגלים ארוכי לבד הארבע. והם סמון לצוארו ממעל לרגליו לתור בהם שראוה רוצה לקפץ. ויש חופין את רובו. והן ארבעה סימנים. הכי גרסינן: כל שיש לו ארבעה רגלים וארבעה כנפים וקרעוליו ונכפיו חופין את רובו - ולא גרסינן "וקרעוליו ונכפיו". וארבעה נפקא לו מיקרא. (תפורה בהם - שיש בהם על המים). גמרא נבי - שתי שינים יש לו למעלה. אוחז את רובו ואוחז כמאן. וגם כוססים הם ניבוחת אף על פי שתרבה שינים יש לו. לשון מורי: נבי - שאף על פי שאין לו שינים ממש, תנבין שקרוין יינצביש יש לו. ובולטין, וניכר מקום לרובתו או אצלן זו השינים. מן גמל - בערו קטן אין לו ניבי עד שיגדלו. ועוד שינים כי תניב - אקראתם "בידוע שאין לו שינים", ומה לו לשינים שלה? אלא הכי קאמר - כי בהמה שאין לה שינים - בידוע שמעלת גרה, ואין אנו עריבין לחמתן עד שגראה אם מעלת גרה היא. ובלבד שיכיר - שלא אכל גמל, ודלמא אין לו שינים וטמא. ופרכינן: לאו אמרת איכא בן גמל? הכא נמי איכא מדיחש לשמא אחרניא גלית ליה שינים וטמא שאין לו דבר שמעלה גרה וטמא אלא גמל - (הבדרי האמורים בפדשה. ויפסא הוא - גרסינן. ללמדך שאין לך לחוש למעלה גרה אתה וצילי: אחרתו, דכל שאר מעלת גרה חתומים. נפום = חתך. ולשך משנה הוא. כמו (חולין עבב). גוממו עם השופי. בודק בבשרה - לקמיה מפרש הדבא. תחת העוקין - תחת עצם האילע שקרוים אצביא שיש בשער שמשקיערען אתו כן קורע שתי, ריש שנקרע ערב. היה בכלל בהמה היא לסימנין - קשיא היא. דהא תניב "זאת חזיה" כו, ותניב סימנין בתריה. לחת

עיקרא דמיריחא - פירש הקונטרס: תוריא בלעו. ובפרק "כיל שעה" (פסחים ט"א). פירש אמר"ל: ויעין עד תוספתו סוכה ג"א. ר"ה דמיריחא. גמל נבי את ליה - תימה, והשאת תיקיאי איפכא: הרי גמל יש לו שינים דרבי פריך בסוף משפן אורבת. נבי - פירש בקונטרס: שני שינים יש לו פנים שהוא נשך בן. לשון אחר: נבי שקרוין יינצביש של בעל, ובולטין, וניכר מקום בליטתו הן אצלן זה השינים, והאשון נראה ליה כמו "שקול נביה ושקול טפריה" ובפרק "מבוא אשה" (שבת ט"ג). נבי כלי, שכן שינים גדולות שיש לו לפנים שהוא נשך בן. ובפרק "ביצד הרגל" (בבא קמא כ"ג). דאפקי ליה נביה וחסית. בידוע שהיא מעלת גרה ומפרסת פרסה - ובגן שדוא מכיר בן גמל, כדאמר רב חסדא.

אין לך מעלה גרה וטמא אלא גמל - פירוש: ושאר החכמים כשי ישו שפוחות ושוטת. אלו הן סימני חיה כל שיש לה קרנים ולטפים קרנים אתי לאפקוי מבחמה, דכין דיש לה קרנים דריות וזכיות כדלמקן, אם כן לאו ברמה היא. אבל אבתי איכא לספקי בדיה טמאה לכך בעינן טלפים פרוטי הדוקות, והשאת לטמא לספקי לא בדיה טמאה ולא בהמה לוכא טמא. וזהו מורי. רבי יוסא אמר: כל שיש לו קרנים, קרני יתה - אין אותה צריך לחוש על הטלפים. דסבר דהיה טמאה אין לה קרנים. והשאת קרין לומי, דהא הנתן פרכא בב"א סימך (גדה נ"ב). כל שיש לו קרנים יש לו טלפים רבי יוסא. דאילו רבנן - דהא אמרי: כי נמי אתי לה קרנים, אבתי איכא לספקי דילמא חזיה טמאה היא. כי פירש דבר רבני יצחק רבינו מאיר. ורבינו אבי פירש: דיש לו טלפים דקאמר - לא אותה לאוריי שדחה טורחיה היא, ושדחה לא איירי אלא סימנין לתחית חלבה. לאפקוי מבחמה טורחיה. ומפרש דבי: כל שיש לה קרנים - כדמפרש בסמוך. כרוכות כו, וגם יש לה טלפים כטלפי חיה - בידוע שהיא חיה טורחיה, וחלבה טורחיה. ויש מן בהמה שאינן מעוין ביניה, ויש לה קרנים כקרני חיה. או יש לה טלפים כטלפי חיה. כל בעינן נבי סימנין, דהריהו יליתנו בשום בהמה. ובפרק דהרי דבר בתוכה - לריב יוסא פריך, דלאו בעי עליה חיה. דלרבנן לשינא ליה שור לת ליה לטלפים כטלפי חיה. אף קצת קשה, דאמר לקמן (חולין כ"ג). גמל, גלוי דרובי כן שהבמה טמאה מרובה על הטורחיה. לפיכך מנה הכתוב בטורחיה משמע דאין שום בהמה טורחיה הן את אותם המניין - שור וכשב ועז, ואתם ליה לחז לא קרנים כקרני

עיקרא דמיריחא. אמר רב יהודה: האי מאן דאכל תלתא תקלי חלמית אליבא ריקנא - מישתתלה משיבה. אמר רבי אבהו: גדודי יהוה עונדא, ואכלי חד תקלא חלמיתא, ואי לא ידיתבי כמאי - מישתתלה משיבא. וקיימתי בעצמי "התקכמה תתיה בעליה". אמר רב יוסף: האי מאן דאכל שיתפרי ביני, וארבעי אמנתי, ושב בושיחא דפרחי, ושתי רביעיתא דדובשא בתקופת המזון אליבא ריקנא - מישתתק תלמי דליביה. הואו פר מביא דתקא לבי ריש גלותא דהיה פסקס פתון בתריתא, בדיקוי בה בעומת הגידוי ואכשריה. סבר למיכל מיניה באומצא. אמר ליה שמואל: לא תיש מר לניקור? אמר ליה: מאי תפנתא? - נותביה בתגורא, דאיהו בדיק נפשה. אוחביה, נפל תלחי תלחי. קרי שמואל עליה דרבי: "לא יאנה לצדיק כל און", קרי רב עליה דשמואל: "כל הו לא אנס כל". משנה סימני בהמה וזהו נאמרו מן התורה, וסימני העוף לא נאמרו, אבל אמרו חכמים: כל עוף החורם - טמא; כל שיש לו אצבע תיחד, ופס, וקרעולקנו נקף - טהור. רבי אלעזר רבי זדוק אומר: כל עוף החולק את רגליו - טמא. וכתבום - כל שיש לו ארבע רגלים, וארבע כנפים, וקרעוליו, וכנפיו חופין את רובו; רבי יוסא אומר: ושמו חב. וכתבום - כל שיש לו סנפיר וקשקשת; רבי יהודה אומר: שני קשקשין וסנפיר אחד. ואילו הן קשקשין - תקבועו בו, וסנפירים - הפורח בהן. גמרא תנו רבנן, אלו הן סימני בהמה: "כל בהמה מפרסת פרסה" וגו', כל בהמה שמעלת גרה - בידוע שאין לה שינים למעלה, ואתורה. - ובכלל האוי? והרי גמל, דמעלה גרה הוא, ואין לו שינים למעלה, וטמא! גמל, נבי את ליה. - ותרין גמל, דניבי נמי לית ליה! והוה תרי שפן וארבת, דמעלת גרה הן, ויש להן שינים למעלה, וטמאין! ועוד, שינים מי פתיבי באורייתא? אלא הכי קאמר: כל בהמה שאין לה שינים למעלה - בידוע שהיא מעלת גרה וטמא. ואתורה. - וליביחוק בפסותיה! - בגן שהיו פסותיה חתוכות. וכדרב חסדא, דאמר רב חסדא: היה מהלך בפדבר ומצא בהמה שפרסותיה חתוכות - בודק בפיה, אם אין לה שינים למעלה - בידוע שהיא טהורה, בהם לאו - בידוע שהיא טמאה, ובלבד שיכיר גמל - גמל? נבי את ליה! - אלא: ובלבד שיכיר מן גמל - לאו אמרת איכא מן גמל? איכא נמי מינא אחרניא דדמו לון גמל! - לא סלקא דעתך, דתני דבי רבי ישמעאל: "זאת הנקל מי מעלה גרה הוא" - שליש בעולמו יודע שאין לך דבר מעלה גרה וטמא אלא גמל, לפיכך פרט בו הכתוב "הוא". ואמר רב חסדא: היה מהלך בדרך, ומצא בהמה שפיה גמום - בודק בפסותיה; אם פסותיה סוקוקה - בידוע שהיא טהורה, אם לאו - בידוע שהיא טמאה, ובלבד שיכיר חזיר. - לאו אמרת איכא חזיר? - לא סלקא דעתך, דתנא דבי רבי ישמעאל: "זאת החזיר כי מפרים פרסה הוא" - שליש בעולמו יודע שאין לך דבר שמפרים פרסה וטמא אלא חזיר, לפיכך פרט בו הכתוב "הוא". היה מהלך בפדבר, ומצא בהמה שפיה גמום ופסותיה חתוכות - בודק בבשרה; אם מהלך שרש ויערב - בידוע שהיא טהורה, ואם לאו - בידוע שהיא טמאה, ובלבד שיכיר עורו. - לא אמרת איכא עורו? איכא נמי מינא אחרניא דדמיו לעורו! - גמירי דליכא. והיכא בודק? אמר אביי ואיתמא רב חסדא: ככפני העוקין. "סימני תיה". תנו רבנן: אלו הן סימני תיה. תיה בכלל בהמה היא לסימנין! ואמר רבי יוסא: לחת

אמר רבי יוסא דמאי אחרניא לחזיר! - לא סלקא דעתך, דתנא דבי רבי ישמעאל: "זאת החזיר כי מפרים פרסה הוא" - שליש בעולמו יודע שאין לך דבר שמפרים פרסה וטמא אלא חזיר, לפיכך פרט בו הכתוב "הוא". היה מהלך בפדבר, ומצא בהמה שפיה גמום ופסותיה חתוכות - בודק בבשרה; אם מהלך שרש ויערב - בידוע שהיא טהורה, ואם לאו - בידוע שהיא טמאה, ובלבד שיכיר עורו. - לא אמרת איכא עורו? איכא נמי מינא אחרניא דדמיו לעורו! - גמירי דליכא. והיכא בודק? אמר אביי ואיתמא רב חסדא: ככפני העוקין. "סימני תיה". תנו רבנן: אלו הן סימני תיה. תיה בכלל בהמה היא לסימנין! ואמר רבי יוסא: לחת

חולין, פרק שלישי – אלו טרפות דף נש עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"

חוטפות

1 בקרני היה זה טלפים כטלפי חיהו וש לומר הכי: כל שיש לו קרנים גירא בקרני היה
 2 – חלבו מותר, או שיש לו טלפים כטלפי חיה – כמו כן אין לספוקי בהמהו. רבי דוסא
 3 אומר: יש לה קרנים בקרני חיה – חלבה מותר, יש לה טלפים כטלפי חיה – אבתי איבא
 4 לספוקי בהמהו. ויהי דלפי חיה רומת כטלפי בהמהו. והטאות מתניתין דפיק "בא סימן"
 5 (גדה נאכ), דכל שיש לו קרנים יש לו טלפים.
 6 מצי אתי כבולי עלמא, דרבנן מודו כל שיש לו
 7 קרנים יש לו פטרות סודיות. אך קשה על פירוש
 8 זה, דכי פריך: והרי עו שיש לו קרנים וטלפים –
 9 ומסתמא היה הווא טלפים דמו כטלפי חיה, כמו
 10 טלפים דברייא, ולמה ליה למימר תרתי
 11 דאיבא בעו, מין דבחי טגי לתתוי חלבה?
 12 **והרי עו** – החרוקות – פירש בקנטרס: דסלק
 13 דעתיה דהודו ביה מברכות ואוקי סימנא
 14 אחרוקות, וברכות הו לא בעינן, ותמה: ולשיני
 15 ליה דתרידותיו בעינן, חרוקות וברכות ועוד:
 16 בסתק דבעינן חרוקות וברכות ודחיות. אמאי
 17 לא טגי בברכות חרוקות? ומפרש הרב רבינו
 18 יעקב רבי מאיר, דהאי "והרי עו" – מצינא
 19 כרב פירי, וברכות חרוקות חלבו אסור למנא
 20 דאסר לה דכחיה, ואף על גב דלית חלבו למנא
 21 כחותיה, פריך אליבא דהינ מפרש לה לברייא.
 22 ומשני: מפוצלות בעינן. ופריך: והרי צבי רב עד?
 23 הכיט לכל מפוצלות בעינן חרות חרוקות
 24 ודחיות, דברכות חרוקות לבד לא טגינא
 25 משום עיוא דברכות, ובחרות וברכות מינא לא
 26 טגי, דשל שור מינא וברכות ועגלות חרוקות גם
 27 חרוק ארביהן, וברכות ובחיות וכו' לא
 28 טגינא, משום עו סתם, הלכך בעינן כל תלתא.
 29 והאי הוא דמבלע חרוקות – כלומר, בעינן
 30 אדא קין החרוקי סימן, היינו ספקא עד?
 31 דברכו – לאו אמבעל חרידותו קאי, אלא
 32 אדחיות, ולמנא דאמר עו ברוב חיה היא –
 33 אכל כלי חרות, וקשה קצת, הוה ליה
 34 לפש בהתיא "והרי עו" דברכות, כיון דבעו
 35 כרכה פריי. וגם הלשון משמע שבא לפסוק
 36 חלבה היה זה מפיצלו וש לומר: דיש שום
 37 מין עו דקרניה ברכות חרוקות, ומזהאי פריך,
 38 ולא מצינא ברבוי, והטאות קאי שפיר ספקא
 39 דיעווא ברבוי אמבעל חרידותיה, **והרי צבי**
 40 שאין מפוצלות בו – פירש בקנטרס צבי – אלא
 41 זה שאנו קורין צבי, והוא דהוא מברכות וכו'
 42 אלא צבי הו או אווה שאנו קורין אווה אשטברוק
 43 דקרניה שלו אינן מפוצלות, והינן סתם אומר,
 44 דהו אווה שאנו קורין צבי, והוה חותין שאנו עיינן
 45 מחיות את בשתי, וצבי כן הוא, כדאמר בסבת
 46 כותובת (ק"בא), בסוף. וחיינן נמי בדשעה שהיא
 47 שכי עינו את פתחה, ואמרין כמדרש ישע
 48 השירי: "דומה דודי לציבה, מה צבי לא בשעת"
 49 שהוא ישן עינו אחת פתחה, – כך הקדוש ברוך
 50 הוא בשעת גלותו ורצונו של ישראל נתון עינו
 51 עליהם לשומרם, והכי גרס רבינו תם:
 52 "מפוצלות", ודא עיינן וקופות וראשיהם כפופות,
 53 ושל צבי אינם כפופות כלל. ומפוצלות לשון כפיפה, כדאמר בקדושין פרק "דאומר"
 54 (אבול), מאי משמע דאין אמנן ברובצלאן הווא? דכתיב "חלפון כאבנן ואישו".

1 **לחתי חלבה, והכי קאמר:** אלו הן סימני חיה שחלבה
 2 מותר – כל שיש לה קרנים וטלפים, רבי דוסא אומר:
 3 יש לה קרנים – אי אתה צריך לחזור על מלפנים, יש לה
 4 טלפים – צריך אתה לחזור על קרנים; וקרא, אף על
 5 פי שאין לו אלא קרן אחת – מותר. – פלגא הוא? והרי
 6 עו, דיש לו קרנים וטלפים, וחלבו אסור! – פרוכות
 7 בעינן. – והרי שור, דפרוכות, וחלבו אסור! – חרוקות
 8 בעינן. – והרי צבי, דחרוקות, וחלבו אסור! – מפוצלות
 9 חירות בעינן. היכא הלכך, היכא דמיפצלא – לא דינא ולא
 10 דינאי; היכא דלא מיפצלא – בעינן פרוכות חרות
 11 וחרוקות, והוא דמיבלע חרוקותיה; והיינו ספקא דיעווא
 12 פרכו. והאי עיווא פרכו דהווא פי ריש גלותא, דעקור
 13 מלא צנא דתרבא מינה; רב אחאי אסר, רב שמואל
 14 בריה דרבי אבהו אכל מיניה, קרי אפשיה: 'מפוי איש
 15 תשעב בטנא'. שלחו מתם: הלכתא פותיה
 16 דשמואל בריה דרבי אבהו, והתירו פרכיוו אחאי,
 17 שפאור עיני גולה הוא. 'קראש, אף על פי שאין לו אלא
 18 קרן אחת – מותר'. אמר רב הוהדו: קראש מביא דבי
 19 עולא, מנרם – אחאי דבי עולא. אמר רב פהנא: תשע
 20 אפתחא הוי בין אונא לאונא דאיאי דבי עולא. אמר
 21 רב יוסף: שיתסר אפתחא הוי משיפיה דמביא דבי
 22 עולא. אמר ליה קיסר לרבי יהושע בן נחניה: אליהבי
 23 פאריה מתיל, דכתיב: "אריה שאנן מי לא יורא", מאי
 24 רבותיה? פראשא קטיל אריא! אמר ליה: לאו פהאי
 25 אריא מתיל, פאריא דבי עולא מתיל. אמר ליה: בעינא
 26 דמיותות ליה נהיל! אמר ליה: לא מצית חיות ליה.
 27 אמר ליה: איברא, חיונא ליה! בענא רחמי, אתשקב
 28 מדוכתיה, פי תוה מרחיק ארבע מאה פרסי גיהם חד
 29 קלא – אפילו כן משקרתא, וקורא דרומי נפל;
 30 אדרחקת חלת מאה פרסי גיהם קלא אחרניא – תנור
 31 כבי ושני דנגב, ואף הוא נפל כמורסייא לארעא. אמר
 32 ליה: כמטותא מינד, בעי רחמי עליה דלתייה לרובתייה!
 33 בענא רחמי עליה, ואתנור ליה לאתרייה. אמר ליה קיסר
 34 לרבי יהושע בן נחניה: בעינא דאחיו לאלתיכו! אמר
 35 ליה: לא מצית חיות ליה. אמר ליה: איברא,
 36 חיונא

1 לחתי חלבה – והכי קאמר: אלו סימני חיה לידע שחלבה מותר. שיש לה
 2 קרנים – לקמיה מפרש. מלפנים – צמרינא דפרסות, אי אתה צריך לחזור –
 3 שאפילו נתחבו גרלה – כשרה וחלבה מותר, שהקרנים סימן מובהק הוא. קראש
 4 חיה היא, ולקמיה מפרש לה. כרובות – גילדי גילדי, לקמיה על קליפה עינן
 5 קרני השור. חרוקות – חרוקות – מלאות פגמות
 6 וחריצים קרנייר בלעו. והרי עו חרוקות
 7 – דקא סלקא דעתין הדר ביה מברכות
 8 ואוקי סימנא אחרוקות, וברכות וכו' לא
 9 בעינן, מפוצלות – פרוקיש, והרי צבי
 10 דאין מפוצלות – לא ידענא מאי קאמר,
 11 דהא דאי מפוצלות חיה ויהי נראה בעיני שמה
 12 שאנו קורין צבי לא הוה עו קרין צבי, אלא
 13 אווה דקראים שנייבוק, וקרנים שלחן
 14 אין מפוצלין, חרות – עגלות שמעיה,
 15 ולא כשל עו שהן חרות. (ולא ולוין נראה,
 16 דברכות היינו עגלות, כלומר כדאמר בבבא קמא
 17 גבי שיחין ומערות, ובבבא קמא (ג'ב)
 18 נמי גבי פיז דומה לשל חויר, והכי גרסינן:
 19 'חרותות') ודחיות, כעין קרני אצל רבי
 20 שחורין למעלה – הלכך – כיון דאיבא
 21 מפוצלות ואיבא דלא מפוצלות, הכי
 22 דמיפצלא לא דינא ולא דינאי – כלומר,
 23 אין להחריד חלוטו אחר סימן אחר, שאין
 24 פיעול בקרני בהמה, והכי דלאו מפוצלות
 25 כיון צבי. עינן דחיות ברכות
 26 וחרוקות – דניפוק מספקא דכולתא,
 27 חרוקות – לאפוקי מספקא שדור, חרות
 28 – לאפוקי מעו שהן חרות, ברכות –
 29 לאפוקי מינא מספקא דעו, אלא על גב של
 30 עו אין חרות, עו עו ברבוי ששמו עו,
 31 וקרני חרות וחרוקות, ומספקא לן אי
 32 מינא דעו הוא. דמיבלע חרוקותיה
 33 חריצין תכופות וסמוכין מובלעים זה בזה.
 34 והיינו ספקא דיעווא כרבו – שקרני
 35 חרות וחרוקות, ומספקא לן כיון דחרות
 36 חרוקות – חיה הוא, או דילמא כיון דשמו
 37 עו – מין בהמה הוא, דעיקוי מלא צנא
 38 דתרבא מינה – לאחר שחיה הציאותו
 39 מנעיה. פריי פי איש – בכשר שמעתי
 40 וקבילתי שהוא מותר – כתינן שבע ממנו.
 41 והוהוין ברבינו אחאי – לתנור בו כבוד
 42 ולרין לפניו כחלבה עו שחורו בו, ולא
 43 להתייר בפניו מה שהוא אסור, שמאיר
 44 עינו עולא הוא. קראש – דייין בלעו. דבי
 45 עולא – שם יער. מנרם – כיון לא אפרשש
 46 ליה הכיב אייתין ביה – משיבא – ארכב
 47 אריה שאנן מי לא יורא – כן די' אלקים
 48 דבר מי לא יבא, והרי נמשכל לי. פראשא
 49 קטיל אריא – אדם גבור הורג את הארי.
 50 דמיותות נהילת – לאראי דבי עולא.
 51 איברא – אמת אני רוצה לראותה, על
 52 כרוך צריך אתה להראותה לי. אפילו כל
 53 מעברתא – הפילו כל הנשים המעוברות.

1 להרי
 2 בקומתן

חולין. פרק שלישי - אלו טרפות דף ס עמוד ב - מותר מהדרות "אבן ישראל - (שטיינליץ)"

תוספות

1 **אמרה** ירח - בלשון תורה לשון ובר אור דכתיב (יהושע י פסוק י) "יורח עמד". וכן
 2 משה קניג היה או בליסטר היה - שהיה יורע לחביו השטונה. ואם אמרה
 3 והא אמרין "בתפלת" (גדה כדא) שדמשה באה מבדמה טהרה. וליכא מאן פדליג
 4 ואם כן יכול להיות שבמהה טהרה היה לו למשה ויהיה לו שטונה, ולא אמרין למתוי
 5 קניגין ויש להוסיף שטונה איתא באה אלא
 6 מבדמה שאינה מעיזה ביניה. **עוים** מתימן
 7 באר בר - שני מקראות הם בספר יהושע (גו)
 8 והכי כתיב "חמשת סרני פלשתים העזתי
 9 והאשרתו האשלקנו הגמי והעקרנו העינים,
 10 והדר כתיב: "מתמן כל ארץ הכנעני מערה
 11 אשר לצידונים עד אפקה עד גבול האמורי".
 12 והשתא מפרשה רב: "והערים דכתיב בסוף קרא
 13 קמא - קאי איתמן דאשרתו קרא בתרתי".
 14 מה
 15 **אמר לה:** לכי ויגעמי את עצמך! **אמר לה:** רבנו של עולם, הוילי ואמרתי לך לך
 16 דבר הגון, אמעט את עצמי? **אמר לה:** לכי ויגשול ביום ובליילה. **אמר לה:** מאי רבותיה,
 17 דשרגא בטהרא מאי אהני? **אמר לה:** זיל, לימנו בך ישראל ימים ושנים. **אמר לה:** וימא
 18 נמי, אי אפשר דלא מגו ביה תקופתא, דכתיב: "היו לאחת ולמקצרים ולמים ולשנים!" -
 19 זיל, ליקרו צדיקי בשמיד: יעקב הקטן, שמואל הקטן, דוד הקטן. תייהי דלא קא מתבא
 20 דעתה, **אמר הקדוש ברוך הוא:** הביאו פפרה עלי שמעעמתי את היתה! והיינו דאמר רבי
 21 שמעון בן לקיש: מה נשתנה שעיר של ראש הש שצאמר בו "לה"? **אמר הקדוש ברוך**
 22 **הוא:** שעיר זה הוא פפרה על שמעעמתי את היתה. רב אסי רמי, כתיב: "ותוצא הארץ
 23 דשא" בתלת בשבתא, וכתיב: "וכל שיח השדה מרס יהיה בארץ" כגעלי שבתא! מלמד
 24 שיצאו דשאים ועמדו על פתח קרקע, עד שבא אדם הראשון ובקש עליהם רחמים, וקרו
 25 גשמים ועמחו; ללמדך שהקדוש ברוך הוא מתאזה לתפלתן של צדיקים. רב נחמן בר פפא
 26 הוילי ליה התיא יגברא, שרי ביה רבנא אי צמה, בעא רחמי - אחא מירא וצמה, אמר:
 27 תנינו דרב אסי. אמר בר חנן בר רבא: השמעה - ברהי בפני עצמה היא, שכל לה שני
 28 גבין ושני ברהאות; וכי משה רבינו קניג היה, או בליסטר היה? מכאן תשובה לאמר: אין
 29 תורה מן השמים! אמר ליה רב חסדא לרב תחליפא בר אביאי: זיל פתוב "קניגין ובליסטר"
 30 באגדתיה, ופרשה. "את חמשת סרני פלשתים העזתי והאשרודי האשלקוני הגמי והעקרני
 31 והעוים", אמר המשה והשיב שיתא! אמר רבי יוחנן: ארונך שלחה חמשה. אמר ליה רב
 32 חסדא לרב תחליפא בר אביאי: פתוב "ארונך" באגדתיה, ופרשה. ופליגא דרב, דאמר רב:
 33 עוים מתימן פאו. תניא נמי הכי: עוים מתימן באו, ולמה נקרא שמן עוים - שעויותו את
 34 מוקמן, דרב אחרי: עוים - שאיוו לאלהות הברה. דבר אחי: עוים - שפל הרואה אותם
 35 אוחותו עוית. אמר רב יוסף: ואת להו שיתסרי דרי שני לכל חד וחד. אמר רבי שמעון
 36 בן צריס ענה, מאי נפקא לן מיה? מדיאשבעיה אבימלך לאברהם? "אם השקר לי
 37 וישראל יגבר", אמר הקדוש ברוך הוא: ליתו פפתורים. ליפקו מעוים פלשתים, וליתו
 38 ישראל ליפקו מפפתורים. פליגא בדרך אמתא אמי: "כי השבון עזי סיוח מלך האמיני הוא
 39 והוא נלחם במקל מואב" וגו', מאי נפקא מינה? דאמר להו הקדוש ברוך הוא לישראל:
 40 "אל תצא את מואב, אמר הקדוש ברוך הוא: ליתי סיוחן ליפוק ממואב, וליתו ישראל
 41 וליפקו מסיחון; והיינו דאמר רב פפא: עמון ומואב טהרו בסיחון. צידונים יקראו לחרמון
 42 שרין, תנא: שניו ושריון - מהרי ארץ ישראל מלמד שכל אחר ואחר מאומות העולם
 43 הלך ובנה לו בך גדול לעצמו, והעלה לו על שם הרי ארץ ישראל; ללמדך שאפילו היה
 44 ארץ ישראל הכיבוני על האומות העולם. פליגא בו: "ואת העם העברי אהו לערים" מאי
 45 נפקא מינה - דלא ליקרו לאתוי גלותא. "סימני העוף לא נאמרו". וקא? והתני: "גשר" -

1 **לכי חנינא בר פפא** - דאמר מדעתן יאור דשאים למיניהם וליא נעטו על כך. מוזו
 2 - להרכיב זה בזה. אירוהו - הקדוש ברוך הוא הסכים על דים. **כתיב** הנהוילם -
 3 דמשמע שניהם גדולים, וכתיב הקטן, לך ומשול ביום ובליילה - נחמה היא. **שרא**
 4 **בתיירא** - רב בתיירא אינו מאי. **יבא** - מזה. **תקופתו** - נמנול למוהו. ועל
 5 ההקדשה מעברין את השנה בטהרין (אבא).
 6 **יעקב הקטן** - מי יקום יעקב כי קטן הוא?
 7 (עמוס לו) **דוד הקטן** - מקרא הוא בשמואל א
 8 (ז). **בבולחו תרלים** - כתיב (במדבר כח)
 9 "שערי תארת אחרי" ולא כתיב בהו "לה". **שרם**
 10 **ידיה בארץ** - עדיין לא היה בארץ. **ועמדו על**
 11 **פתח קרקע** - מתארים לשי גשמים, כדכתיב
 12 (בראשית ג) "כי לא הטיט", עד שנברא אדם
 13 בשש. **כורני** - ורעיה. **היינו דרב אסי** -
 14 שקדוש ברוך הוא מתאזה לתפלתן של
 15 צדיקים. **ישש לה שני גבין** - ולכן נקראת
 16 "שטונה" - תאמכו. **וכי משה רבינו קניג**
 17 היה - עד חיית בקנינו. **או בליסטר** - מזה
 18 כשתק לחיות, ובלעו בליסטרדי. **ומנן ליה** כפי
 19 בחלת הללו שאין אדם קניג בהם; **כתוב קניג**
 20 **ובליסטר** - אנדה זה בחות, שיש שבה חיובת
 21 יפיו ולשון צאת. **ופרשה** - מאי "קניג"
 22 "ובליסטר" באגדתך. **ומשם נדקט** "כתוב
 23 באגדתך" נקט נמי לזאת קרא דסני פלשתים.
 24 **ארונך שלחה** - חשובים שלחה, תמשה.
 25 **מתימן** - כן אליפז כן שער באו, ואיוו לאלד
 26 פלשתים, ויצאו ממקומם באו לגור ביניהם,
 27 והכיבן את חשיב ששה סרני פלשתים. **שעויו**
 28 **את מוקמן** - יצאו משם ותנועה, שחרב
 29 **עוים** רתת והחלהו, לבקו קרפיא. **שיתסר**
 30 **דרי שני** - שרותו על שנים. **הרהר מקראת**
 31 **יש**, שהמה לקראתי שחן ארין לישרף
 32 וגניא הוא לחברם עם הקדושה. **וחן וקן** וכן
 33 **תורה** - טעמים גדולים הלוחין בהם. והשתא
 34 קא חשיב ואדיל להו עד סוף שמעתא. **הצרים**
 35 **עד עוה** - ארץ ישראל. **מאי נפקא לן מניה**
 36 **א** - לא אלא מקומן של שני ההו. **אלא מקום**
 37 **אחרים** ואלו גרסוים: **ולעני ולגברי** - ועדיין
 38 **לא עברו הדורות** **בפתורים** - לאו מפלשתים
 39 **גינהו**. **ליתו וליפקו** - ארעט מפלשתים, וליתו
 40 **ישראל וליפקו מניניהו**. **וקסבר** ריש לקיש
 41 **מפלשתים** היו. **ולמאן** דאמר מתימן היו, לךך
 42 **מילתא** נמי אצטרך. **א** - משום דאדחיתו שלא
 43 **להתגרות** בבני עשו, אמר רבנא: ליתו פפתורים
 44 **וליפקו** מעינים. **ישוה** ישראל ויפקו מעיניה.
 45 **ושאר** מקראות הדומין לה באילה הדיבנים
 46 **ודברים** בו כגון "ביתער ישוב החרים",
 47 **ובמואבים** ובעמנעוים **בפתורים** "ויפאס ישבו ה" -
 48 כוליהו טעמא אית בהו, דבכוליהו כתיב "ארץ
 49 רפאים תחשב". **לפי** שנאמר לאברהם אבינו כן
 50 הדיבנים: "לודעך נתתי וגו'" ובראשית טו,
 51 **וקחשיב** "ואת הדיבנים" ויבשעא מעינים
 52 **ועברו** דרך הדר שעיר ועמון מואב שנקרא כבר
 53 **ארץ רפאים**. **היה** עולה על דעתם להתרות
 54 בהם, כסבורים זו היה שונתה לאברהם. **ומנעם**
 55 מה
 56 הקדוש ברוך הוא. **ואמר** להם: ארץ רפאים היא נחשבת, שחרפאים ישבו בה מקום, אבל לא זו היא שנתתי לאברהם, אלא לאלו נתיחד, שגרשו משם וישבו חתיהם בשכר אברהם,
 57 שיצאו בני עשו הימנו. **ולכתי** היה קרוב לאברהם (דברים א) "ההוא יקרא ארץ רפאים" - זו היא שנתתי לאברהם. **ומה** לו
 58 לאשמעני? **אלא** משום דאמר רבנא: **וגו'**. **והיינו דאמר רב פפא** - במסכת גיטין (לחא). **עמון ומואב טהרו בסיחון** - על ידי סיוחן טהרו ארעם לישראל. **במואב**
 59 **כתיב** (במדבר כא) "וליתו וליחם" וגו'. **ובעמון** מפרש בנחלת בני גד בספר יהושע (גו): "יחיד להם הנהול עזר לכל ארץ הגולה חוצי (ארץ) בני עמון", וקא חשיב ואילי, כסיפיה
 60 "יחר מלכות סיוחן", אלמא סיוחן כשב לארץ בני עמון, ועד מציעו במלך בני עמון שאמר למלאכי יפתח: "כי לקח ישראל את ארצי מארתן ועד הדיבוקי ושטפתים יא, אלמא ארץ בני
 61 עמון היא. **וחם** מסיוחן כבשה. **וכתיב** בו "ורשו את ארצי מארתן ועד הדיבוקי ושטפו" אבל מתנשא בידם אל לקוח כלום. **צידונים יקראו** וגו' - **למה** ליה? **תנא** שניו ושריון **היי**
 62 **ארץ ישראל** חן - דרמנון קרוב לצידונים ולאמורי. **ובני** עובד כוכבים. **זה** הוא "שריון" וזה קרא לו "שניר". **הקביר** אותו לערים - מאי אשמעני? **כי** היכי **דלא** ישריון?
 63 **מירם** לאיזו גלותא וכן "גולים בני גולים", לכך הגלים.

1 **לכי חנינא בר פפא** - דאמר מדעתן יאור דשאים למיניהם וליא נעטו על כך. מוזו
 2 - להרכיב זה בזה. אירוהו - הקדוש ברוך הוא הסכים על דים. **כתיב** הנהוילם -
 3 דמשמע שניהם גדולים, וכתיב הקטן, לך ומשול ביום ובליילה - נחמה היא. **שרא**
 4 **בתיירא** - רב בתיירא אינו מאי. **יבא** - מזה. **תקופתו** - נמנול למוהו. ועל
 5 ההקדשה מעברין את השנה בטהרין (אבא).
 6 **יעקב הקטן** - מי יקום יעקב כי קטן הוא?
 7 (עמוס לו) **דוד הקטן** - מקרא הוא בשמואל א
 8 (ז). **בבולחו תרלים** - כתיב (במדבר כח)
 9 "שערי תארת אחרי" ולא כתיב בהו "לה". **שרם**
 10 **ידיה בארץ** - עדיין לא היה בארץ. **ועמדו על**
 11 **פתח קרקע** - מתארים לשי גשמים, כדכתיב
 12 (בראשית ג) "כי לא הטיט", עד שנברא אדם
 13 בשש. **כורני** - ורעיה. **היינו דרב אסי** -
 14 שקדוש ברוך הוא מתאזה לתפלתן של
 15 צדיקים. **ישש לה שני גבין** - ולכן נקראת
 16 "שטונה" - תאמכו. **וכי משה רבינו קניג**
 17 היה - עד חיית בקנינו. **או בליסטר** - מזה
 18 כשתק לחיות, ובלעו בליסטרדי. **ומנן ליה** כפי
 19 בחלת הללו שאין אדם קניג בהם; **כתוב קניג**
 20 **ובליסטר** - אנדה זה בחות, שיש שבה חיובת
 21 יפיו ולשון צאת. **ופרשה** - מאי "קניג"
 22 "ובליסטר" באגדתך. **ומשם נדקט** "כתוב
 23 באגדתך" נקט נמי לזאת קרא דסני פלשתים.
 24 **ארונך שלחה** - חשובים שלחה, תמשה.
 25 **מתימן** - כן אליפז כן שער באו, ואיוו לאלד
 26 פלשתים, ויצאו ממקומם באו לגור ביניהם,
 27 והכיבן את חשיב ששה סרני פלשתים. **שעויו**
 28 **את מוקמן** - יצאו משם ותנועה, שחרב
 29 **עוים** רתת והחלהו, לבקו קרפיא. **שיתסר**
 30 **דרי שני** - שרותו על שנים. **הרהר מקראת**
 31 **יש**, שהמה לקראתי שחן ארין לישרף
 32 וגניא הוא לחברם עם הקדושה. **וחן וקן** וכן
 33 **תורה** - טעמים גדולים הלוחין בהם. והשתא
 34 קא חשיב ואדיל להו עד סוף שמעתא. **הצרים**
 35 **עד עוה** - ארץ ישראל. **מאי נפקא לן מניה**
 36 **א** - לא אלא מקומן של שני ההו. **אלא מקום**
 37 **אחרים** ואלו גרסוים: **ולעני ולגברי** - ועדיין
 38 **לא עברו הדורות** **בפתורים** - לאו מפלשתים
 39 **גינהו**. **ליתו וליפקו** - ארעט מפלשתים, וליתו
 40 **ישראל וליפקו מניניהו**. **וקסבר** ריש לקיש
 41 **מפלשתים** היו. **ולמאן** דאמר מתימן היו, לךך
 42 **מילתא** נמי אצטרך. **א** - משום דאדחיתו שלא
 43 **להתגרות** בבני עשו, אמר רבנא: ליתו פפתורים
 44 **וליפקו** מעינים. **ישוה** ישראל ויפקו מעיניה.
 45 **ושאר** מקראות הדומין לה באילה הדיבנים
 46 **ודברים** בו כגון "ביתער ישוב החרים",
 47 **ובמואבים** ובעמנעוים **בפתורים** "ויפאס ישבו ה" -
 48 כוליהו טעמא אית בהו, דבכוליהו כתיב "ארץ
 49 רפאים תחשב". **לפי** שנאמר לאברהם אבינו כן
 50 הדיבנים: "לודעך נתתי וגו'" ובראשית טו,
 51 **וקחשיב** "ואת הדיבנים" ויבשעא מעינים
 52 **ועברו** דרך הדר שעיר ועמון מואב שנקרא כבר
 53 **ארץ רפאים**. **היה** עולה על דעתם להתרות
 54 בהם, כסבורים זו היה שונתה לאברהם. **ומנעם**
 55 מה
 56 הקדוש ברוך הוא. **ואמר** להם: ארץ רפאים היא נחשבת, שחרפאים ישבו בה מקום, אבל לא זו היא שנתתי לאברהם, אלא לאלו נתיחד, שגרשו משם וישבו חתיהם בשכר אברהם,
 57 שיצאו בני עשו הימנו. **ולכתי** היה קרוב לאברהם (דברים א) "ההוא יקרא ארץ רפאים" - זו היא שנתתי לאברהם. **ומה** לו
 58 לאשמעני? **אלא** משום דאמר רבנא: **וגו'**. **והיינו דאמר רב פפא** - במסכת גיטין (לחא). **עמון ומואב טהרו בסיחון** - על ידי סיוחן טהרו ארעם לישראל. **במואב**
 59 **כתיב** (במדבר כא) "וליתו וליחם" וגו'. **ובעמון** מפרש בנחלת בני גד בספר יהושע (גו): "יחיד להם הנהול עזר לכל ארץ הגולה חוצי (ארץ) בני עמון", וקא חשיב ואילי, כסיפיה
 60 "יחר מלכות סיוחן", אלמא סיוחן כשב לארץ בני עמון, ועד מציעו במלך בני עמון שאמר למלאכי יפתח: "כי לקח ישראל את ארצי מארתן ועד הדיבוקי ושטפתים יא, אלמא ארץ בני
 61 עמון היא. **וחם** מסיוחן כבשה. **וכתיב** בו "ורשו את ארצי מארתן ועד הדיבוקי ושטפו" אבל מתנשא בידם אל לקוח כלום. **צידונים יקראו** וגו' - **למה** ליה? **תנא** שניו ושריון **היי**
 62 **ארץ ישראל** חן - דרמנון קרוב לצידונים ולאמורי. **ובני** עובד כוכבים. **זה** הוא "שריון" וזה קרא לו "שניר". **הקביר** אותו לערים - מאי אשמעני? **כי** היכי **דלא** ישריון?
 63 **מירם** לאיזו גלותא וכן "גולים בני גולים", לכך הגלים.

גמרא רבי שמואל בר נחמן, רבי יונתן בשם רבי ליעזר: הגומם את פרמו פחות מטפח – הויב בערלה משום מראית העין. דברי חכמים: עד שיגום מעם הארץ.

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן בשם רבי ליעזר בן יעקב: העושה כרי מן הלקט ומן השבחה ומן הפיאה – הויב בתרומה גדולה מפני מראית העין.

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן, ורבי ליעזר בן יעקב משום בית שמאי: הפת – מטמא ארבע אמות ברשות הרבים מפני כבודו.

רבי מנא אמר תדא אחריייתא משום בית שמאי. רבי יוסי בי רבי בון אמר כולחון משום בית שמאי.

אמר רבי יונה: אוף תדא דתנינן: מפני מראית

[דף כ"ט ע"ב]

העין. דלא בן, מה בין העומד בארץ, מה בין העומד במדרגה גבוהה?

מה? גבוהה שורה? גבוה מדרגה? אין תימר גבוהה שורה, שופע המדרגה כלמטון. אין תימר גבוהה המדרגה, שופע השורה מלמעלה.

והתני: שתי שורות במדרגה? אית לך מימר גבוהה שורה, לא גבוהה מדרגה.

אמר רבי מנא: כל אותן עשרה טפחים שבמדרגה – עשו אותם מקום בפני עצמו.

תמן תנינן: הוורק ארבע אמות בפתל, למעלה מעשרה טפחים – בזורק באויר. למטה מעשרה טפחים – בזורק בארץ. רב חסדא אמר: במודד לכסן. ואין סופה לירד? רבי חיאי בשם רבי יוחנן: תיפתר: שהיתה דבילה שמינה והיא ניטוחה.

רבי חגי בעי קומי רבי יוסי: לית תדא אמרה שיפוע המדרגה כלמטון? אמר ליה: תמן – זרעין נהנין מן המדרגה. פרם תכא – דרף בני אדם להיות שפין בה והיא נופלת. אילו אמר: בשתייה שם חור והיא נהנה מן החור. בשם שהזרעין נהנין מן המדרגה יאות.

שתי גינות זו על גב זו, התחתונה עשויה פרם, והעליונה אינה עשויה פרם – זרע את העליונה עד שהיא מגיע לאויר עשרה.

רבי בון בר חיאי בעי קומי רבי יעירא: לית תדא אמרה: שיפוע המדרגה כלמטון? אמר ליה: משום זרעים נטיין לאויר הפרם.

העליונה עשויה פרם, והתחתונה אינה עשויה פרם – זרע את התחתונה ואת המדרגה עד שהיא מגיע לעיקר הגפנים. אמר רבי יוסי: לית כאן לעיקר הגפנים, אלא למטה משלשה. בהדא דתני: שרשי פיאה נכנסין לתוך

[דף ל' ע"א]

ארבע אמות שבפרם, למטה משלשה טפחים – הרי אלו מותרין.

הלכה ג'

מתני' המודלה את הגפן על מקצת אפיפירות - לא יביא זרע אל תחת המותר. אם הביא - לא קדש. ואם הלך החדש - אסור. וכן המודלה על מקצת אילן סרק.

המודלה את הגפן על מקצת אילן מאכל - מותר להביא זרע אל תחת המותר. ואם הלך החדש - יחזורנו.

מעשה שהלך רבי יהושע אצל רבי ישמעאל מכפר עזיו, הראהו גפן שהיה מודלה על מקצת תאנה. אמר ליה: מה אני להביא זרע אל תחת המותר? אמר ליה: מותר. והעלהו משם לבית מנייניא, והראהו גפן שהיא מודלה על מקצת הקורה וסדן של שקמה, ובו קורות הרבה. אמר ליה: תחת הקורה הוא - אסור. והשאר - מותר.

אי זהו אילן סרק? כל שאינו עושה פירות. רבי מאיר אומר: הכל אילן סרק, הוין מן הזית ומן התאנה. רבי יוסי אומר: כל שאין פסחוהו נומעין שדות שלימות - הרי זה אילן סרק.

גמרא חזקיה אומר: משלשה ועד ארבעה - היא מתניתא. פחות משלשה - כסתום. משלשה ועד ארבעה - משלים. ארבעה - נחת הוא לה.

עד היכן? רבי יעקב בר אידי בשם רבי שמעון בן לקיש: עד ארבע אמות. רבי אחא, רבי חיננא בשם רבי שמעון בן לקיש: עד שש אמות.

אמר רבי מנא: אזלית למיסרין ושמעית רבי הושעיה בר שמי בשם רבי יצחק בן לעזר: אם היו שתי פיפות - מותר. אמר רבי חיננא: ותני ופליג, אם היה דרכו לפסע - אסור. ותני בן: רבי שמעון בן לעזר אומר: אם היה דרכו לפסע בין פיפור לפיפור - כפיפור אחד הוא.

מה בין אילן סרק, מה בין אילן מאכל? אדם מכביל אילן סרק על גבי גפנו, ואין אדם מכביל אילן מאכל על גבי גפנו.

תמן תנינן: כל חמתות צרורות - טהורות, הוין משל ערביים. רבי מאיר אומר: צרור השעיה - טהורות, צרור עולם - טמאות. רבי יוסי אומר: כל חמתות צרורות - טהורות.

אית תניי תני: מחלה. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסא. כמתניתין. אמר רבי יודן: סימנא דכלים - בלאים. דלכו, מה בין צרור עולם, מה בין צרור

[דף ל' ע"ב]

שעיה? דבי רבי ינאי אמרי: צרור עולם - צריף חיתופה. צרור שעיה - אינו צריף חיתופה.

הלכה ד'

מתני' פסקי ערים - שמונה אמות ועוד. וכל מדות שאמרו חכמים בפירושם, אין בהם 'עוד' הוין מפסקי ערים.

אלו הן פיסקי ערים? ערים שחָרַב מאַמְצְעוּ וְנִשְׁתִּירוּ בוֹ הַמֶּלֶךְ גְּפָנִים מִיָּד וְהַמֶּלֶךְ גְּפָנִים מִיָּד, אִם יֵשׁ שָׁם שְׂמוֹנֵה אַמּוֹת – לֹא יָבִיא זֶרַע לְשָׁם. שְׂמוֹנֵה אַמּוֹת וְעוֹד – נוֹתְנִין לוֹ עֲבוּדָתוֹ וְזוֹרַע אֶת הַמוֹתֵר.

ערים שהיא יוצא מן הכתל מתוך קרן, וכלה – נוֹתְנִין לוֹ עֲבוּדָתוֹ וְזוֹרַע אֶת הַמוֹתֵר. רבי יוסי אומר: אם אין שם ארבע אמות – לא יבִיא זֶרַע לְשָׁם.

הקנים היוצאים מן הערים, והם עליהן לְפָסְקוֹ, כְּנָגְדָן – מוֹתֵר. עֲשָׂאן כְּדִי שִׁיחֲלָף עֲלֵיהֶן הַחֶדֶשׁ – אָסוּר. הַפְּרָח הַיּוֹצֵא מִן הָעָרִים – רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאִילוֹ מְטוּפְלֵת תְּלוּיָהּ בּוֹ, כְּנָגְדָו – אָסוּר. וְכֵן בְּדִלִית.

המוֹתֵת וְמוֹרָה מֵאֵילָן לְאֵילָן – תַּחְתֵּיהָ אָסוּר. סָפְקָה בְּחָבֵל אוֹ כְּגָמִי, תַּחַת הַסִּיפֶק – מוֹתֵר. עֲשָׂאן כְּדִי שִׁיחֲלָף עָלָיו הַחֶדֶשׁ – אָסוּר.

גמרא לית הָדָא פְּלִיגָא על רבי זְעִירָא? דְּרַבִּי זְעִירָא אָמַר: שְׂמוֹנֵה חוּץ מִמְּקוֹם פְּרִתִּין! פְּתַר לָהּ: שְׂמוֹנֵה אַמּוֹת וְכָל שֶׁהוּא. וְלָמָּה לֹא תִנְיֵתָהּ? וְלֹא תִסְבּוֹר בְּהֵיחָא דְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: כָּל מִידוֹת שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמִים יְעוּד' – טַפְחָה. וְהָהִין – רִיבָה צִיבְחָה, לְפִיּוֹם בֵּן לֹא תִנְיֵתָהּ.

רבי יונה בעי: לָמָּה לִי אֲנִי אֲמָרִין כָּל מִידוֹת שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמִים אִין בְּהֵן יְעוּד' חוּץ מִפִּסְקֵי עָרִים? וְהַתְנִינֵן: עֲשֶׂרֶת קַבִּין יְרוּשְׁלַמִּיִּים, שֶׁהֵן שֵׁשׁ עֶשְׂרֹנִיִּין וְעַדוּיִין! תַּפּוּן – לְמִידוֹת, וְכֹאן – לְאַמּוֹת. וְהַתְנִינֵן: רַבִּי יוֹסִי בֵּן מִשּׁוּלָם אָמַר: יְעוּד' קַב לְמֵאָה, סָאָה, שְׁתוּת לְמִדְמַע! תַּפּוּן – לְמִידוֹת, וְכֹא – לְאַמּוֹת.

וְהַתְנִינֵן: אָמַר רַבִּי יוֹדָה בֵּן בְּבָא: הַגִּינָה וְהַקְרַפָּה שְׁחֵיא שְׁבָעִים וְשִׁירִים עַל שְׁבָעִים וְשִׁירִים! שְׂמוּאֵל אָמַר: בְּשָׁנֵי שְׁלִישֵׁי אֵמָה שָׁנֹו, וְלֹא שְׁנַיִיא, בֵּין שְׁבַנְהָ גְּדַר וְאַחַר כֶּךָ נִטְעַ אַחַת עֲשָׂרָה גְּפָנִים, בֵּין שְׁנַטְעַ אַחַת עֲשָׂרָה גְּפָנִים וְאַחַר כֶּךָ בְּנָה גְּדַר, וְאַחַר כֶּךָ נִפְסְקָה הָאֲמָצְעִית – יֵשׁ כֹּאן עָרִים, וְיֵשׁ כֹּאן

[דף ל"א ע"א]

פִּסְקֵי עָרִים. הָרַב הַגְּדַר – אִין כֹּאן עָרִים וְלֹא פִּסְקֵי עָרִים. רַבִּי אַבּוּדְמִי אַחֵזָה דְּרַבִּי יוֹסִי בְּעֵי: חוֹר וּבְכֵינִיָּה, אֶת אָמַר: חוֹר עָרִים לְמִקּוּמוֹ. וְדַכּוּתָהּ, חוֹרוֹ פִּסְקֵי עָרִים לְמִקּוּמוֹ.

רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מַעֲשֶׂה שִׁשְׁרָף רַבִּי יוֹחָנָן בֵּן נוּרִי בְּנִגְנִיגַר. מַה שִׁרָּף? פִּסְקֵי עָרִים שִׁרָּף. רַבִּי חֵיִיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מַעֲשֶׂה שִׁשְׁרָף רַבִּי יוֹחָנָן בֵּן נוּרִי בְּנִגְנִיגַר. מַה שִׁרָּף? בֵּין עָרִים לְגְּדַר שִׁרָּף.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: קְשִׁייתָהּ קוּמִי רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲחָא: נִיחָא פִּסְקֵי עָרִים שִׁרָּף, דְּבַרִּי חֲכָמִים חֲלוּקִין עָלָיו. בֵּין עָרִים לְגְּדַר שִׁרָּף, דְּבַרִּי חֲכָמִים חֲלוּקִין עָלָיו?

וְלֹא שְׁמִיעַ דְאָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲחָא: אֵיתְפְּלִגּוּן רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן לְקִישׁ, עָרִים עֲצָמוּ מַהוּ? רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אָסוּר וּמְקַדֵּשׁ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן לְקִישׁ אָמַר: אָסוּר וְאִינוּ מְקַדֵּשׁ.

והוא שיהא בקרן זוית ארבעה מופחים כדי מקום.

תנינן הכא דרבי יוסי, ותנינננה תפון. אילו תנינננה הכא ולא תנינננה תפון – תוינן אמרין: הכא, על ידי שהיא הלכת ערים – את אמרת אסור. תפון, על ידי שאינו הלכת ערים – את אמר מותר. הוי, צורכה מתני תפון.

או אלו תנינננה תפון ולא תנינננה הכא – תוינן אמרין: תפון, על ידי שהוא מגופף מארבע רוחותיו – את אמר אסור. הכא, על ידי שאינו מגופף מארבע רוחותיו – את אמר מותר. הוי, צורכא מתנינא הכא וצורכא מתנינא תפון.

תפון אמר: את רואה פילו שפוד של מתכת תחוב בו.

שמעון בר בא בשם רבי יוחנן: עד מקום שהוא נקמן.

רבי חמא בר

[דף ל"א ע"ב]

עוקבא בשם רבי יוסי בן חנינא: תחת האשכולות, אסור ומקדש. תחת העלין – לא. אמר רבי יוסי: אפילו תחת העלין – אסור ומקדש.

הדרן עלה פרק איזהו ערים

פרק שביעי

הלכה א' מתני' המכריח את הנפן בארץ, אם אין עפר על גבה שלשה מופחים – לא יביא זרע עליה.

אפלו הכריכה בלעת או כסילון. הכריכה בסלע אף על פי שאין עפר על גבה אלא שלש אצבעות – מותר להביא זרע עליה.

הארבעה שבנפן – אין מודדין אלא מעיקר השני.

גמרא לא יביא זרע עליה. הא מן הצד – מותר. מה נן קיימין? אי משום זרעים באילן, למה לי נפן? אפילו שאר כל האילן אי משום עבודה – ניתני ששה! אלא פרבי עקיבה, דרבי עקיבה אמר: שלשה. אין פרבי עקיבה, אפילו מן הצד, ניתני שלשה.

רבי ירמיה בשם רבי הויה בר אבא: משום זרעים על גבי הנפן.

תפון תנינן: מרחיקין את הזרעים ואת המהרישה ואת מי רגלים מן הכותל שלשה מופחים.

רבי ירמיה אמר, רבי חמא בר עוקבא מקשי: תפון את אמר: אין השרשין מהלכין מן הצד. והכא את אמר: השרשין מהלכין מן הצד!

אמר רבי יוסי: באן וכאן – אין השרשין מהלכין מן הצד. אלא שהן עושין עפר תחום והן מלקין ארעיתו של כותל.

תדע לך שהוא כן, דתנינן תמן: מי רגלים! ומי רגלים מהלכין מן הצד?
התיב רבי יוסי בי רבי בון: והתנינן: מהרישה! אית לך מימר: מהרישה

[דף ל"ב ע"א]

מהלכת מן הצד?

אפילו הבריכה בדלעת או בסילון. הדיא דתימר, בסילון של חרם. אבל בסילון של אכר – אינו צריך, עד שיהא שם שלשה טפחים עפר מלמעלה.

הבריכה בסלע. הדיא דתימא, בהדין צלמא. ברם בהדין רפיכה מתפתחת היא.

והאי, בשאין הראשון נראית. אבל אם היה הראשון נראה – נותן ששה טפחים לכאן וששה טפחים לכאן.

תדע לך שהוא כן, דתנינן דבתרה: המכריד שלשה גפנים ועיקריהן נראין. ותני עלה: כמה דברים אמורים? לענין הפרם. אבל לענין עבודה – נותן ששה טפחים לכאן וששה טפחים לכאן.

הלכה ב'

מתני' המכריד שלש גפנים ועיקריהם נראין. רבי ליעזר בי רבי צדוק אומר: אם יש ביניהם מארבע אמות ועד שמונה – הרי אלו מצטרפות. ואם לאו – אינן מצטרפות.

גפן שיקבשה – אסורה ואינה מקדשת. רבי מאיר אומר: אף צמר גפן – אסור ואינו מקדש. רבי אליעזר ברבי צדוק אומר משמו: אף על גבי הגפן – אסור ואינו מקדש.

אלו אסרין ולא מקדשין: מותר הרבן הפרם. מותר מחול הפרם. מותר פסקי ערים. מותר אפיפירות. אבל תחת הגפן ועבודת הגפן, וארבע אמות שבפרם – הרי אלו מקדשין.

גמרא אמר רבי לעזר: הלכה דרבי מאיר היא. ניהא בסיתווא. אבל בקייטא?

[דף ל"ב ע"ב]

אית אתרין דמתרן טרפיהן אפילו בקייטא.

רבי שמואל בשם רבי זעירא: על גבי זמורה – היא מתניתא.

רבי בון בר חייה בשם רבי שמואל בר רב יצחק: לאויר עשרה – היא מתניתא.

אמר רבי יוסי: הוינן סכרין, כרם – יש לו אויר. גפן יהודית – אין לה אויר. מן מה דאמר רבי בון בר חייה בשם רבי שמואל בר רב יצחק: לאויר עשרה – היא מתניתא, הדיא אמרה: אפילו גפן יהודית – יש לה אויר.

מוֹתֵר מְחוּל הַפָּרֶם – אַרְבַּע אַמּוֹת. מוֹתֵר הוֹרְבֵן הַפָּרֶם – אַרְבַּע אַמּוֹת. מוֹתֵר פִּיִּסְקֵי עָרִים – שֵׁשׁה מִפְּהֵים. מוֹתֵר אִפִּיפִירוֹת – שֵׁשׁה מִפְּהֵים.

בְּנֵתִים מֵהוּ? רַבִּי יוֹחֲנָן אָמַר: אֲסוּר וּמְקַדֵּשׁ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: אֲסוּר וְאִינוֹ מְקַדֵּשׁ.

מָה נִפְשָׁדוּ! פָּרֶם גָּדוֹל הוּא, לָמָּה לִי הוֹרְבֵנָּה? אִפִּילוּ מִטְּעָתוֹ! פָּרֶם קָטָן הוּא, אִין לֹא מְחוּלוֹ! אֵלֶּא כִּי נִן קְרִימִין: בְּכֶרֶם גָּדוֹל שְׁנִטְעוּ עַל מִטְּעַע פָּרֶם קָטָן. אָמַר רַבִּי זְעִירָא:

[דף ל"ג ע"א]

הֵדָא אָמְרָה: פָּרֶם גָּדוֹל שְׁנִטְעוּ שְׁמִנָּה עַל שְׁמִנָּה – אִין [יש] לֹא מְחוּל. אִין תִּימַר: מִטְּעַע שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה עַל שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה – תּוֹכּוּ אֲסוּר וּמְקַדֵּשׁ, הִיצֵחַ לֹא – לֹא כֹּל שְׁכָּן?

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אִין לֹקִין אֵלֶּא עַל עֵיקַר הַפָּרֶם.

הַלְּכָה ג'

מִזְתַּנִּי הַמְּסַבֵּף אֶת גִּפְנוֹ עַל צְבִי תְּבוּאָתוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ – הֲרִי זֶה קִידֵּשׁ, וְחַיִּיב בְּאַחֲרֵיּוֹתוֹ. רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: אִין אָדָם מְקַדֵּשׁ דְּבָר שְׂאִינוֹ שְׁלוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שְׁזָרַע אֶת פְּרָמוֹ בְּשַׁבִּיעִית, וּבָא מַעֲשֶׂה לְפָנָי רַבִּי עֲקִיבָא, וְאָמַר: אִין אָדָם מְקַדֵּשׁ דְּבָר שְׂאִינוֹ שְׁלוֹ.

גְּמֵרָא כְּתִיב (דברים כב): לֹא תִזְרַע פְּרָמֶךָ בְּלֵאִים. אִין לִי אֵלֶּא פְּרָמֶךָ, פָּרֶם אַחַר מִנְיָן? תְּלַמּוּד לֹמַר: פָּרֶם וְלֹא בְּלֵאִים.

אָמַר רַבִּי לְעֹזֵר: דְּרַבִּי מֵאִיר

[דף ל"ג ע"ב]

הִיא. דְּרַבִּי מֵאִיר אָמַר: אִין לְגוֹי קִנְיָן בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל לְפוֹטְרוֹ מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת.

אָמַר רַבִּי יוֹחֲנָן: דְּכָרִי הַכֹּל הִיא. תִּיפְתַּר, כְּגוֹי שְׁזָרַע פְּרָמוֹ בְּלֵאִים וּלְקַחוּ מִמֶּנּוּ יִשְׂרָאֵל.

רַבִּי יוֹנָה וְרַבִּי יוֹסֵה תְּרוּיְהוֹן אָמְרִי: דְּרַבִּי מֵאִיר הִיא.

הַצֶּעֱבֵד, אֵית תַּנְיִי תַּנְיִי: בֵּין שְׁלוֹ בֵּין שְׁלֹ אַחֲרִים – אֲסוּר. אֵית תַּנְיִי תַּנְיִי: שְׁלוֹ – אֲסוּר. שְׁלֹ אַחֲרִים – מוֹתֵר.

הוּוֹן כְּעֵיי מִימַר: מֵאֵן דְּאָמַר: בֵּין שְׁלוֹ בֵּין שְׁלֹ אַחֲרִים אֲסוּר – רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יוֹדָה. מֵאֵן דְּאָמַר: שְׁלוֹ אֲסוּר וְשְׁלֹ אַחֲרִים מוֹתֵר – רַבִּי יוֹסֵה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן.

רַבִּי יוֹסֵה בְּשֵׁם רַבִּי לֹא: דְּכָרִי הַכֹּל הִיא! כְּמָה דְּתִימַר תַּמּוֹן: דְּבָר שְׁיִישׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים, אִף עַל פִּי שְׂאִינוֹ נְאָסַר לְהִדְיוּט – נְאָסַר לְגִבּוּת. וְדִכְוּוֹתָהּ, דְּבָר שְׂאִינוֹ שְׁלֵדָה, אִף עַל פִּי שְׂאִינוֹ נְאָסַר לְהִדְיוּט – נְאָסַר לְגִבּוּת.

רבי שמעון בן לקיש אומר: קנסיה דרבי מאיר. ועבד עובדא דכוותיה. מן הדא, המסבף את גפנו על גבי תבואתו של חבירו. וכי מה עשה מעשה? אלא, בשהוסיף, לפי דעתו הוא מוסיף.

חד בר נש חוי סלעיה לרבי לעזר, אומר ליה: טבא היא! ויפסלית. אתא עובדא קומי רבי שמעון בן לקיש, וקנסיה. מן הדא: המראה דינר לשולחני, ונמצא רע – חייב לשלם, מפני שהוא נושא שכר.

ורבי לעזר נושא שכר? רבי יעקב בר אחא בשם רבי אבונא, המהוויק בו – בנשוא שכר.

רבי יוסי בי רבי בון לא אומר בן, אלא רבי לעזר אומר: קנסיה דרבנין. רבי שמעון בן לקיש אומר: קנסיה דרבי מאיר.

בד אתא עובדא, שאל רבי שמעון בן לקיש לרבי לעזר: ההן קנסא

[דף ל"ד ע"א]

דמאן? אומר ליה: דרבנין. אומר ליה: פוק שלם.

אמר רבי יוחנן: הכל מודים בענבים – שהן אסורות. אומר ליה רבי לעזר: האוסר – אינו נאסר, ושאינו אוסר – נאסר!

מה פליגינן? במסבף את גפנו על גבי תבואתו של חבירו. אבל המסבף את גפנו של חבירו על גבי תבואתו – כל עמא מודיי: שהאוסר נאסר.

המסבף גפנו של חבירו על גבי תבואתו של חבירו – נישמעניה מן הדא: אומר רבי יוסי: מעשה באחד שזרע את פרמו בשביעית, ובא מעשה לפני רבי עקיבה ואמר: "אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו". הרי אין הגפן שלו, ואין התבואה שלו! ואיתתבת.

הלכה ד'

מתני' האנס שזרע את הפרם ויצא מלפניו – קוצרו אפילו במועד.

עד כמה הוא נותן לפועלים? עד שליש. יותר מיפן – קוצר בדרבו והולך אפילו לאחר המועד. מאימתי הוא נקרא אנס? משיששקע.

גמרא רבי בא בר יעקב בשם רבי יוחנן: ביני מתניתא, מותר לקוצרו אפילו

[דף ל"ד ע"ב] במועד.

עד כמה הוא נותן לפועלים? עד שליש. רב הונא ורב ששת, חד אומר: שליש לשכר. והרנא אומר: שליש לדמים.

מאימתי נקרא אנס? משיששקע. אומר רבי אחא: נשתקעו הפעלים ולא נתייאשו הפעלים – איסורו דבר תורה. נתייאשו הפעלים ולא נשתקעו הפעלים – איסורן מדברייהן.

ויש קרקע נגזל? אומר רבי לא: אף על פי שאין קרקע נגזל – יש ייאוש לקרקע.

הלכה ה'

מתני' הרוח שעלעלה את הנפנים על גבי תבואה – יגדור מיד. ואם אירעו אונם – מותר.

תבואה שהיא נוטה תחת הנפן, וכן פירק, – מחזיר ואינו מקדש.

מאימתי תבואה מתקדשת? משתשליש. וענבים – משיעשו כפול הלפן.

תבואה שניבשה כל צרפה, וענבים שבשלו כל צרפן – אינן מתקדשות.

גמרא וכך עזאי – יספר. אשכח תני, רבי עקיבה אמר: יחזיר. בן עזאי אמר: יספר.

מאימתי מתקדשת? משתשליש. אית תניי תני: 'משתשריש'. מאן דתני 'משתשריש' – מסייעא

לרבי יוחנן. מאן דאמר 'משתשליש' – מסייעא לרבי הושעיא.

וענבים – משיעשו כפול הלפן. אמר רבי חנניה בריה דרבי הלל: דכתיב (דברים כב) **ותבואת הפרם.**

פיני מתניתין: אינן מתקדשות.

הלכה ו'

מתני' עציץ נקוב – מקדש בפרם. ושאינו נקוב – אינו מקדש.

רבי שמעון אומר: זה וזה אסורין ולא מקדשין.

המעביר עציץ נקוב בפרם, אם הוסיף במאתים – אסור.

גמרא תני: אין בין עציץ נקוב לעציץ שאינו נקוב – אלא הכשר זרעים בלבד.

כרבי שמעון. ברם כרפנן, אית הורגין. עציץ נקוב – מקדש בפרם, ושאינו נקוב – אינו מקדש.

התולש מעציץ נקוב – חייב, משאינו נקוב – פטור.

עציץ נקוב – אינו מכשיר את הזרעים, ושאינו נקוב – מכשיר את הזרעים.

רבי יוסי אמר לה סתם. רבי חנינא ממי בה בשם רבי שמואל בר רב יצחק: התורה ריבתה במהרת

זרעים. מה טעם? (ויקרא ט) **וכי פל מנבלתם על כל זרע זרוע אשר**

[דף ל"ה ע"א]

זרע, טהור הוא.

תני: עציץ שאינו נקוב – מעשרותיו מהלכה, ותרומתו אינה מדמעת, ואין חייבין עליה חומש.

רבי יוסי בעי: מהו לומר על פיתו המוציא לחם מן הארץ?

רבי יונה בעי בן: דלעת, בתלוש הוא לסבך בה?

רבי יודה בר פזי בעי: נטע חמש גפנים בחמושה עציצין, ועשאן שתים כנגד שתים ואחת יוצא זנב

– את אמר פרם הוא, הפכו – אינו פרם. ויש פרם מיפלטל?

שמואל אמר: במעביר תחת כל גפן וגפן. אמר רבי יוחנן: לאויר עשרה היא מתניתא.

העביר המשה עציצין (שאינן) נקובים תחת נפן אחת -

[דף ל"ה ע"ב]

תפלוזתא דרבי לעזר ורבי יוחנן. האוסר - אינו נאסר. ושאינו אוסר - נאסר?
אבל אם העביר עציץ אחד תחת המש גפנים - כל עמא מודיי: שהאוסר נאסר.

חדרו עלה המכריה את הגפן

פרק שמיני

הלכה א' מתני' פלאי הפרם - אסורין מלזרע ומלקטים, ואסורין בהנאה.

פלאי זרעים - אסורים מלזרע ומלקטים, ומותרין באכילה, וכל שכן בהנאה.

פלאי בגדים - מותרין בכל דבר, ואינן אסורין אלא מלבלוש.

פלאי בהמה - מותרין לגדל ולקיים, ואינן אסורים אלא מלהרביע. פלאי בהמה - אסורין זה עם זה.

גמרא פלאי הפרם אסורין כו'. כתיב (דברים כג, ט): לא תזרע ברמך פלאים. אין לי אלא הזרע. מקיים מניין? תלמוד לומר: וברם, ולא פלאים.

מה, כרבי עקיבה? דרבי עקיבא אומר: המקיים - עובר בלא תעשה. אמר רבי יוסה: דברי הפל היא! הפל מודים באסור שהוא אסור. בשלא קיים על ידי מעשה. אבל אם קיים על ידי מעשה - לוקה. כהדא דתני: המחפה בכלאים - לוקה.

מניין שהוא אסור בהננייה? נאמר כאן: פן תקדש. ונאמר להלן: פן תוקדש בו וכל הנוגע במזבח יקדש, מה פן האמור להלן - אסור בהננייה, אף פן שנאמר כאן - אסור בהננייה.

ואית דבעי מימר: נאמר כאן פן תקדש, ונאמר להלן (דברים כג, יח): ולא יהיה קדש מבני ישראל. מה קדש שנאמר

[דף ל"ז ע"א]

להלן - אסור בהננייה, אף כאן אסור בהננייה. וקדש אסור בהננאה? אמר רבי חונא: ביאתו - אסורה בהננייה.

אית דבעי נישמעניה מן הדא: דאמר רבי חנינא: פן תקדש - פן תוקד באש.

כתיב: לא תזרע ברמך פלאים - מלמד שאינו חייב עד שיוזרע שני מינים בברם; דברי רבי יאשיהו. רבי יונתן אומר: אפילו מין אחד.

על דעתיה דרבי יונתן, כתיב: שִׁדְדָה לֹא תִזְרַע בְּלֵאִים. לְאִיזָה דְּבַר נְאֻמָּר לֹא תִזְרַע בְּרִמְדָּה בְּלֵאִים? לְהַחֲמִיר עָלָיו, אֲפִילוּ מִיֵּן אֶחָד.

על דעתיה דרבי יאשיהו, שִׁדְדָה לֹא תִזְרַע בְּלֵאִים. לְאִיזָה דְּבַר נְאֻמָּר לֹא תִזְרַע בְּרִמְדָּה בְּלֵאִים? לְהַתְרִייה, שְׂאֵם הַתְרוּ בּוֹ מִשּׁוֹם שִׁדְדָה – לֹקָה. מִשּׁוֹם בְּרִמְדָּה – לֹקָה.

אָמַר רַבִּי בּוֹן בְּרַחֲמֵי: לִיתָן לֹא שִׁיעוּר אַחֲרֵת. תַּמּוֹן – שְׂשָׁה טַפְּהִים, וְכֹאֵן – אַרְבַּע אַמּוֹת.

מַה נֵּן קַיִמִין? אִם בְּשַׁעֲשֵׁה גִדְרַי מִכַּפְּנַיִם – כְּמַל הַפָּרֶם. אִם בְּשַׁעֲשֵׁה גִדְרַי מִכַּחֲזִיז – זֶהוּ הַמַּחֲוֹל! אֵלֶּא כִּי נֵן קַיִמִין: בְּשִׁדְדָה שְׂהִיָּה שְׂם שִׁדְדָה תְּבוּאָה וְהַקְרִיָּה לְתוֹכָהּ אַרְבַּע אַמּוֹת. וְאַתִּיא בְּדֹאמְרֵי רַבִּי

הַנִּיבָה: אִין הָאוּסְרֵי

[דף ל"ז ע"ב]

נַעֲשֶׂה מַחֲצִיזָה לְהַצִּיל. סְבָרִין מִימְרֵי: אוּסְרֵי נַעֲשֶׂה מַחֲצִיזָה לִיאֻסְרֵי.

על דעתיה דרבי יונתן, כתיב: שִׁדְדָה לֹא תִזְרַע בְּלֵאִים, לְאִיזָה דְּבַר נְאֻמָּר לֹא תִזְרַע בְּרִמְדָּה בְּלֵאִים? כִּי הָאֵל דֹּאמְרֵי רַבִּי הִילָא: הֵן דֹּאֲתָא אֹמְרֵי, לֹא אֲמַרְתָּ, לְמַה אֲתָא אֹמְרֵי.

אוּ פְּהָא דֹּאמְרֵי רַבִּי זְעִירָא: לֹא תִזְרַע בְּרִמְדָּה בְּלֵאִים – עִיקָר בְּרִמְדָּה בְּלֵאִים לֹא תִזְרַע.

רַבִּי יִדְן קַפּוּדְקַיָּא בְּעֵא קוּמִי רַבִּי יוֹסִי: תַּמּוֹן אֲתָא אֹמְרֵי: אִין זְרַעִי אֵילָן קְרוּיִין זְרַעִים. וְהִכָּא אֲתָא אֹמְרֵי: זְרַעִי אֵילָן קְרוּיִין זְרַעִים!

אָמַר לִיה: תַּמּוֹן מִיַּעַט הַתְּתוּבָה אֲתָא שְׂאִין דְּרַךְ בְּנֵי אָדָם לְהִיָּת קוּרִין זְרַעִים. בְּרַם הִכָּא – רִיבָה הַתְּתוּבָה כֹּל זֶרַע וְזוּעַ אֲשֶׁר יִזְרַע.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי יִצְחָק: הַמַּחֲפָה בְּכֹלֵאִים – לֹקָה. אָמַר לִיה רַבִּי יוֹחָנָן: וְלֹא מִתְּנִיתָא הִיא, בְּכֹלֵאִים בְּכָרְסָה? אֵיךְ אֲפָשֶׁר בְּכֹלֵאִים עַל יְדֵי הַרְיִישָׁה? לֹא בְּמַחֲפָה!

וְהָוָה רַבִּי יַנְיִי מַקְלָם לִיה: (ישעיה טו, ח) הַזֵּלִים זָהָב מִכִּיסִּים וְגוֹי'. (משלי ג, כא) בְּנֵי אֵל יִלְזוּ מִעֵינֶיךָ. (שם ט, ט) תֵּן לַחֲכָם וַיִּחַכְּם עוֹד. (שם א, ח) יִשְׁמַע חֲכָם וַיּוֹסֶף לָקַח.

אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: בְּתַר כֹּל אֵילָן קַיִלּוּמִיא, יְבִיל אֲנָא פִּתְרֵי לָהּ בְּרַבִּי עַקִּיבָה, דְּרַבִּי עַקִּיבָה אָמַר: הַמְּקַיִים

[דף ל"ז ע"א]

בְּכֹלֵאִים – עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה. בְּלוּם אָמַר רַבִּי עַקִּיבָה אֵלֶּא לְעַבּוֹר, שְׂמָא לְלִקוּתָּהּ? וְהִכָּא – לְלִקוּתָּהּ אֲנִין קַיִמִין.

וְעוֹד מִן הֵדָא דְתַנְיִין: שְׁבִיעִית. אֵית לָהּ מִימְרֵי: שְׁבִיעִית – דְּרַבִּי עַקִּיבָה? פִּתְרֵי לָהּ: שְׁבִיעִית – דְּרַבִּי לָקִישׁ. דְּרַבִּי לָקִישׁ אָמַר: לֹאֲנִין עַל הַתְּרִישָׁה בְּשְׁבִיעִית. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אִין לֹאֲנִין עַל הַתְּרִישָׁה בְּשְׁבִיעִית.

מִסְכַּת מְקוֹאוֹת פְּרָק רֵאשׁוֹן

א. אָמַר רַבִּי נַחֲמִיָּה: מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ 'אֵם לֹא הָיִיתָ - טְהוֹר?' שְׁאֵין הַמִּים שֶׁבְּגָבָא עֲלוּלִין לְקַבֵּל טְמֵאָה עַד שִׁיתְּלֶשׁוּ. הַגְּבִיָּהֵן - רַבּוּ הַטְּהוּרִין עַל הַטְּמֵאִין. מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ 'אֵם הָיִיתָ - טְמֵא'? הַכְּשָׁרוֹ הַמִּים שֶׁבִּידוֹ וְנִטְמְאוּ, וְטְמֵאוּ אֶת הַכֶּכֶר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: בֵּין שֶׁהָיִיתָ בֵּין שְׁלֹא הָיִיתָ - טְמֵא, שְׁאֵין אֹמֵר, שֶׁטַּפַּת הַמִּים טְמֵאִין נוֹגְעוֹת בְּכֶכֶר:

ב. גָּבָא שְׁנַפֵּל לְתוֹכוֹ יֵיזַן דְּבִשׁ וְחָלֵב - הוֹלְכִין אַחֵר הָרֵב. נָפֵל לְתוֹכוֹ שְׁמֶן אָף עַל פִּי שֶׁהַקֶּפֶה - הָרִי זֶה טְמֵא, לְפִי שְׁאֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְצַאת יָדֵי צְחֻצְחוֹת שְׁמֶן. יֵיזַן שֶׁל תְּרוּמָה שְׁנַפֵּל עַל גְּבֵי פְרוֹת - יְדִיחוּ וְהֵן מְתָרִים. וְכֵן שְׁמֶן שֶׁל תְּרוּמָה שְׁנַפֵּל עַל גְּבֵי פְרוֹת - יְדִיחוּ וְהֵן מְתָרִין. נָפֵל עַל גְּבֵי יֵיזַן וְהַקֶּפֶה אוֹתָהּ - הֵיזַן מְתָר. נָפֵל עַל גְּבֵי הַצִּיר - יִקְפִּיאֲנוּ כַּדֵּי שֶׁיִּבְטֵל טַעַם שְׁמֶן שָׁבוּ:

ג. עוֹקֵת טֵיט וְגַמְמִיּוֹת שֶׁבִּפְתָּחֵי חַנִּיּוֹת שֶׁבְּרִשׁוֹת הַרְבִּים, בְּשַׁעַת הַגְּשָׁמִים - הַכֹּל טְהוֹר. פְּסָקוֹ הַגְּשָׁמִים - הָרִי הֵן כְּמִי שֶׁפִּיכּוֹת. וְשֶׁבִשְׁוֹקִים - הוֹלְכִין אַחֵר הָרֵב. מִי שֶׁפִּיכּוֹת וּמִי גְשָׁמִים שֶׁנִּתְעָרְבוּ בֵּין בְּכָלֵי בֵּין בְּקִרְקַע - טְמֵאִים. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמְרִים: בְּכָלִים - טְמֵאִין, וּבְקִרְקַע - טְהוּרִין. פְּסָקוֹ הַגְּשָׁמִים, הַקְּרוֹבִין לְעִיר וּלְדֶרֶךְ - טְמֵאִין, וְהַרְחוֹקִין - טְהוּרִין עַד שֶׁיִּהְלְכוּ רוֹב בְּנֵי אֶדָם. בְּמַה דְּבָרִים אָמְרוּ? בְּגָבָא שְׁאֶפְשָׁר לוֹ לְשַׁתּוֹת וְלֹא יֵהָא מְקוֹם פְּרִסוֹת רְגְלֵי נִכְרוֹת. אָבֵל גָּבָא שְׁאֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְשַׁתּוֹת עַד שֶׁיִּהְיוּ מְקוֹם פְּרִסַת רְגְלֵי נִכְרוֹת, וּמְצָא שֶׁם מְקוֹם פְּרִסַת רְגְלֵי אֶדָם, מְקוֹם פְּרִסַת רְגְלֵי בְהֵמָה גִּסָּה - טְמֵא. מְקוֹם פְּרִסַת רְגְלֵי בְהֵמָה דְקָה - טְהוֹר:

ד. גָּבָא שְׁאֵין בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה, וְנָפֵל לְתוֹכוֹ פְּחוֹת מִשְׁלֶשָׁה לֹגִין מִים שְׁאוּבִין - כְּשָׂרִים לְחַלִּין וְלַחֲלָה וְלַתְּרוּמָה, וְלֹטוֹל מִהֵן לִידֵים, וּכְשָׂרִין לְהַקּוֹת עֲלֵיהֶן. גָּבָא שְׁאֵין בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה, וְנָפֵל לְתוֹכוֹ פְּחוֹת מִשְׁלֶשָׁה

לֹגִין מִים שְׁאוּבִין טְמֵאִים - פְּסוּלִין לְחַלִּה וְלַתְּרוּמָה וְלֹטוֹל מִהֵן לִידֵים, וּכְשָׂרִים לְהַקּוֹת עֲלֵיהֶן. יָרְדוּ גְשָׁמִים, רַבּוּ וְשִׁטְפוּ כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי. וּכְדַבְּרֵי בֵּית הֵלֵל: רַבּוּ אָף עַל פִּי שְׁלֹא שִׁטְפוּ. וּכְדַבְּרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן: שִׁטְפוּ אָף עַל פִּי שְׁלֹא רַבּוּ, כְּשָׂרִין לְחַלִּה וְלַתְּרוּמָה וְלֹטוֹל מִהֵן לִידֵים, וּכְשָׂרִים לְהַקּוֹת עֲלֵיהֶן. כִּיצַד רַבּוּ אָף עַל פִּי שְׁלֹא שִׁטְפוּ כְּדַבְּרֵי בֵּית הֵלֵל? מַקְוֵה שֶׁהוּא מְחֻזֵּק אַרְבָּעִים סָאָה, וּבִתּוֹכוֹ תִּשַׁע עֶשְׂרֵה סָאָה, וְנָפֵלוּ לְתוֹכוֹ פְּחוֹת מִשְׁלֶשָׁה לֹגִין מִים שְׁאוּבִין - טְמֵאִין, כִּיּוֹן שֶׁנָּפֵלוּ לְתוֹכוֹ עֶשְׂרִים סָאָה שֶׁל מִימֵי גְשָׁמִים - טְהוּרִין מִפְּנֵי שֶׁרַבּוּ. כִּיצַד שִׁטְפוּ אָף עַל פִּי שְׁלֹא רַבּוּ כְּדַבְּרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן? מַקְוֵה שֶׁהוּא מְחֻזֵּק עֶשְׂרִים וּבִתּוֹכוֹ עֶשְׂרִים סָאָה, וְנָפֵלוּ לְתוֹכוֹ מִשְׁלֶשָׁה לֹגִין מִים שְׁאוּבִין - טְמֵאִין. כִּיּוֹן שֶׁנָּפֵלוּ לְתוֹכוֹ סָאָה אַחַת שֶׁל מִימֵי גְשָׁמִים - טְהוּרִין מִפְּנֵי שֶׁשִׁטְפוּ. וְכַמָּה שִׁטְפוּ? כָּל שֶׁהֵן:

ה. נָפֵלוּ לְתוֹכוֹ שְׁלֶשָׁה לֹגִין מִים שְׁאוּבִין טְמֵאִין - פְּסוּלִין לְחַלִּה וְלַתְּרוּמָה וְלֹטוֹל מִהֵן לִידֵים, וְפְסוּלִין לְהַקּוֹת עֲלֵיהֶן עַד שִׁיִּצֵּא מְלוֹאוֹ. יָרְדוּ גְשָׁמִים, רַבּוּ וְשִׁטְפוּ כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי. וּכְדַבְּרֵי בֵּית הֵלֵל: רַבּוּ אָף עַל פִּי שְׁלֹא שִׁטְפוּ. וּכְדַבְּרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן: שִׁטְפוּ אָף עַל פִּי שְׁלֹא רַבּוּ, כְּשָׂרִין לְחַלִּה וְלַתְּרוּמָה וְלֹטוֹל מִהֵן לִידֵים, וְפְסוּלִין לְהַקּוֹת עֲלֵיהֶן עַד שִׁיִּצֵּא מִמֶּנּוּ מְלוֹאוֹ וְעוֹד. וְאִיזוֹ הוּא 'מְלוֹאוֹ וְעוֹד'? מַקְוֵה שֶׁהוּא מְחֻזֵּק עֶשְׂרִים סָאָה, וּבִתּוֹכוֹ תִּשַׁע עֶשְׂרֵה סָאָה, וְנָפֵלוּ לְתוֹכוֹ שְׁלֶשָׁה לֹגִין מִים שְׁאוּבִין טְמֵאִין, יָרְדוּ גְשָׁמִים וְנִתְמַלְאוּ - לְעוֹלָם הוּא בְּפִסּוּלוֹ עַד שִׁיִּצֵּא מִמֶּנּוּ מְלוֹאוֹ וְעוֹד, וְעוֹד דְּבָר מוּעָט מִמַּעַט שְׁלֶשָׁה לֹגִין. מַקְוֵה שִׁישׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה חֹסֵר קֶרְטוֹב, וְנָפֵלוּ לְתוֹכוֹ שְׁלֶשָׁה לֹגִין מִים שְׁאוּבִין טְמֵאִין - פְּסוּלִין לְחַלִּה וְלַתְּרוּמָה וְלֹטוֹל מִהֵן לִידֵים, וְפְסוּלִין לְהַקּוֹת עֲלֵיהֶן. פְּחוֹת מִשְׁלֶשָׁה לֹגִין, אֶפְלוּ כֵּלָן טְמֵאִין, כִּיּוֹן שֶׁנִּתְּן לְתוֹכוֹ קֶרְטוֹב אַחַד שֶׁל מִימֵי גְשָׁמִים - טְהוּרִין. כִּשֶׁם שֶׁטְהוּרִין בּוֹ לְטַבִּילָה - כֶּף טְהוּרִין לְכֹל דְּבָר:

גְרוּשָׁה וּמִבֶּן חֲלוּצָה! רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מִקְנֵה פְסוּלוֹ בְעַצְמוֹ, וּבַעַל מוֹם פְּסוּלוֹ בְעַצְמוֹ, וְאֵל יוֹכִיחַ בֶּן גְרוּשָׁה וּבֶן חֲלוּצָה שֶׁפְּסוּלוֹ מֵאַחֲרִים. מִקְנֵה פְסוּלוֹ בִּיחִיד, וּבַעַל מוֹם פְּסוּלוֹ בִּיחִיד, וְאֵל יוֹכִיחַ בֶּן גְרוּשָׁה וּבֶן חֲלוּצָה שֶׁפְּסוּלוֹ כְּבֵית דִּין. נִמְנֵה עָלָיו וְטִמְאוּהוּ. אָמַר לוֹ רַבִּי טְרַפּוֹן: עֲקִיבָה! כָּל הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּךָ - כְּפוֹרֵשׁ מִן הַתּוֹמִים:

מִסְכַּת מְקוּאוֹת פָּרָק שְׁנִי

א. מִקְנֵה שֶׁהֵנִיחוּ רִיקוֹן, וְכֹא וּמִצְאוּ מְלֵא - כָּשֶׁר, מִפְּנֵי שֶׁזֶה סֶפֶק מִים שְׂאוּבִים לְמִקְנֵה, וְחֻזְקַת הַמְקוּאוֹת - כְּשֵׁרוֹת. צְנוּר הַמְקַלֵּחַ לְמִקְנֵה, וְהַמְכַתֶּשֶׁת נִתְּוָה בְּצִדוֹ, סֶפֶק מִן הַצְּנוּר לְמִקְנֵה, וְסֶפֶק מִן הַמְכַתֶּשֶׁת לְמִקְנֵה - פְּסוּל, מִפְּנֵי שֶׁהַפְּסוּל מוֹכִיחַ. וְאִם יֵשׁ בוֹ רֹב מִקְנֵה - כָּשֶׁר, מִפְּנֵי שֶׁזֶה סֶפֶק מִים שְׂאוּבִין לְמִקְנֵה:

ב. שְׁנֵי מְקוּאוֹת שְׂאִין בֵּהֶם אַרְבַּעִים סָאָה, וְנִפְלוּ שְׁלֹשֶׁת לֹגִין מִים שְׂאוּבִין לְתוֹךְ אֶחָד מֵהֶן, וְיָדוּעַ לְאִיזָה מֵהֶן נִפְלוּ, וְאַחַר כֵּךְ נִפְלוּ שְׁנַיִם וְאִינוּ יוֹדְעַי לְאִיזָה מֵהֶן נִפְלוּ - הֲרִינִי יָכוֹל לְתַלּוֹת וְלוֹמַר: 'לְמִקְוֹם שֶׁנִּפְלוּ רִאשׁוֹנִים - שֵׁם נִפְלוּ שְׁנַיִם'. נִפְלוּ שְׁלֹשֶׁת לֹגִין לְתוֹךְ אֶחָד מֵהֶן, וְאִינוּ יוֹדְעַי לְאִיזָה מֵהֶן נִפְלוּ, וְאַחַר כֵּךְ נִפְלוּ לְשְׁנַיִם, וְיָדוּעַ לְאִיזָה מֵהֶם נִפְלוּ - אִינוּ יָכוֹל לְתַלּוֹת וְלוֹמַר: 'לְמִקְוֹם שֶׁנִּפְלוּ שְׁנַיִם - שֵׁם נִפְלוּ רִאשׁוֹנִים'. אֶחָד שֵׁי שׁ בוֹ אַרְבַּעִים סָאָה וְאֶחָד שְׂאִין בוֹ אַרְבַּעִים סָאָה - הֲרִינִי אוֹמֵר לְתוֹךְ אַרְבַּעִים נִפְלוּ. אֶחָד שְׂאוּב וְאֶחָד כָּשֶׁר - הֲרִינִי אוֹמֵר לְתוֹךְ שֶׁל שְׂאוּב נִפְלוּ:

ג. שְׁנֵי מְקוּאוֹת שְׂאִין בֵּהֶן אַרְבַּעִים סָאָה, וְנִפְלוּ שְׁלֹשֶׁת לֹגִין לְתוֹךְ אֶחָד מֵהֶן, וְאִין יָדוּעַ לְאִיזָה מֵהֶן נִפְלוּ, וְאַחַר כֵּךְ יָרְדוּ גִשְׁמִים וְנִתְמַלְאוּ, רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אוֹמְרִין לוֹ שֶׁלֹּא יִטְבַּל בְּאֶחָד מֵהֶן, וְאִם טָבַל בְּאֶחָד מֵהֶן וְעָשָׂה טְהוֹרוֹת - טְהוֹרוֹת, מִפְּנֵי שֶׁזֶה סֶפֶק מִים שְׂאוּבִין לְמִקְנֵה. לְמָה זֶה דוּמָה? לְמִי שֶׁנִּשְׁמַתָּת אֶחָת מִיָּדֶיךָ, וְאִין יָדוּעַ אִי זוֹ הִיא, אוֹמְרִים לוֹ: שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה טְהוֹרוֹת בְּאֶחָת מֵהֶן.

ו. לְמַעַלָּה מֵהֶן, מִי תִמְצִית שְׁלֵא פְסָקוּ - שֶׁמִּטְבִּילִין בֵּהֶן אֶת הַמַּיִם, וְאִין מִטְבִּילִין בֵּהֶן אֲדָם וְיָדַיִם וְכֻלָּיִם. זֶה הַכֹּלֵל: כָּל מְקוֹם שֶׁאָדָם טוֹבַל - יָדוֹת וְכֻלָּיִם טוֹבִלִין בוֹ. מְקוֹם שֶׁאִין אָדָם טוֹבַל - אִין יָדַיִם וְכֻלָּיִם טוֹבִלִין בוֹ. וְאִלוֹ הֵן מִי תִמְצִיין: כָּל זְמַן שֶׁהַגִּשְׁמִים יוֹרְדִין וְהַהָרִים בּוֹצְצִין. פְּסָקוּ הַגִּשְׁמִים וְהַהָרִים בּוֹצְצִין - הָרִי הֵן כְּמִי תִמְצִית. פְּסָקוּ מֵלֵהוּיֹת בּוֹצְצִין - הָרִי אִלוֹ כְּמִי גְבָאִין:

ז. הַחוֹפֵר בְּצִד הַיָּם, בְּצִד הַנְּהָר, בְּמִקְוֹם הַבֵּיצִין - הָרִי הֵן כְּמִי תִמְצִיֹת. הַחוֹפֵר בְּצִד הַמַּעֲיָן, כָּל זְמַן שֶׁהֵן בְּאִין מִחֻמַּת הַמַּעֲיָן, אִף עַל פִּי שְׁפוֹסְקִין וְחוֹזְרִים וּמוֹשְׁכִין - הָרִי הֵן כְּמִי מַעֲיָן. פְּסָקוּ מֵלֵהוּיֹת מוֹשְׁכִין - הָרִי הֵן כְּמִי תִמְצִיֹת. מַעֲיָן שֶׁמִּימֵי מוֹעֲטִים וְרִבָּה עָלָיו וְהִרְחִיבוּ - מִטְהַר בְּאִשְׁבוּרָן וְאִינוּ מִטְהַר בְּזוּחִלִין, אֲלֵא עַד מְקוֹם שֶׁיָּכוֹל לְהִלָּךְ מִתְחַלְתוֹ. מִקְנֵה שֶׁנִּמְדָד וְנִמְצָא חֶסֶר, כָּל הַטְּהוֹרוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל גְּבִי, בֵּין שֶׁמִּקְנֵה זֶה בְּרִשׁוֹת הַיָּחִיד, בֵּין שֶׁמִּקְנֵה זֶה בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים - טִמְאוֹת לְמַפְרַע. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: בְּרִשׁוֹת הַיָּחִיד - תּוֹלִין, וּבְרִשׁוֹת הַרְבִּים - טְהוֹר:

ח. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: מַעֲשֶׂה בְּמַגוּרָה אֶחָת שֶׁל דִּיִּסְקוֹס בִּיבְנָה שֶׁנִּמְדָּדָה וְנִמְצָאת חֶסֶרָה, וְהָיָה רַבִּי טְרַפּוֹן מִטְהַר, וְרַבִּי עֲקִיבָא מִטְמָא. אָמַר רַבִּי טְרַפּוֹן: הוֹאִיל וּמִקְנֵה זֶה בְּחֻזְקַת טְהוּרָה הוּא מַעוּלָם - לְעוּלָם הוּא בְּטְהוּרָתוֹ, עַד שֶׁיָּדוּעַ שֶׁנִּשְׁטָמָא. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: הוֹאִיל וְטָמָא זֶה בְּחֻזְקַת טְמָאָה, לְעוּלָם הוּא בְּטָמְאוּתוֹ עַד שֶׁיָּדוּעַ שֶׁהוּא טְהוֹר. אָמַר רַבִּי טְרַפּוֹן: לְמָה זֶה דוּמָה? לְמִי שֶׁהָיָה עוֹמֵד וּמִקְרִיב עַל גְּבִי מִזְבֵּחַ, וְנוֹדַע שֶׁהוּא בֶּן גְרוּשָׁה אוֹ בֶּן חֲלוּצָה - שֶׁעֲבוּדָתוֹ כְּשֵׁרָה. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: לְמָה זֶה דוּמָה? לְמִי שֶׁהָיָה עוֹמֵד וּמִקְרִיב עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ וְנוֹדַע שֶׁהוּא בַעַל מוֹם - שֶׁעֲבוּדָתוֹ פְּסוּלָה. אָמַר לוֹ רַבִּי טְרַפּוֹן: אַתָּה מְקִישׁוֹ לְבַעַל מוֹם וְאִין מְקִישׁוֹ לְבֶן גְרוּשָׁה וּלְבֶן חֲלוּצָה, נִרְאֶה לְמִי דוּמָה, אִם דוּמָה לְבַעַל מוֹם - נִלְמַדְהוּ מִבַּעַל מוֹם! אִם דוּמָה לְבֶן גְרוּשָׁה וְחֲלוּצָה - נִלְמַדְהוּ מִבֶּן

ואם עֲשֶׂה טְהוֹרוֹת - טְהוֹרוֹת, מִפְּנֵי שְׁזֶה סִפְקוֹ יָדִים:

ד. שְׁנֵי מְקוֹאוֹת, בְּאֶחָד יֵשׁ בוֹ אַרְבַּעִים סָאָה, וּבְאֶחָד אֵין בוֹ, טָבַל בְּאֶחָד מֵהֶן מִטְּמֵאָה חֲמוּרָה, וְעֲשֶׂה טְהוֹרוֹת - תְּלוּיוֹת. בְּשֵׁנֵי וְעֲשֶׂה - טְהוֹרוֹת. בְּרֵאשׁוֹן וְלֹא עֲשֶׂה, בְּשֵׁנֵי וְעֲשֶׂה - טְהוֹרוֹת. בְּרֵאשׁוֹן וְעֲשֶׂה, בְּשֵׁנֵי וְעֲשֶׂה - אֵלוֹ וְאֵלוֹ מִנְחוֹת. רֵאשׁוֹנוֹת - תְּלוּיוֹת, וְהַשְּׁנִיּוֹת - טְהוֹרוֹת. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּטְמֵאָה חֲמוּרָה, אֲבָל בְּטְמֵאָה קְלָה - אֵלוֹ וְאֵלוֹ טְהוֹרוֹת. טָבַל בְּאֶחָד מֵהֶן מִטְּמֵאָה קְלָה וְעֲשֶׂה טְהוֹרוֹת - טְהוֹרוֹת. נִטְמָא בְּאֶמְצַע טְמֵאָה חֲמוּרָה וְעֲשֶׂה טְהוֹרוֹת - אֵלוֹ וְאֵלוֹ מִנְחוֹת, הֲרִי אֵלוֹ מוֹכִיחוֹת. נֶאֱכָלוּ רֵאשׁוֹנוֹת אוֹ נִטְמָאוּ אוֹ שְׁאָבְדוּ, עַד שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ שְׁנִיּוֹת - שְׁנִיּוֹת טְהוֹרוֹת. מִשְׁנַעֲשׂוּ שְׁנִיּוֹת - שְׁנִיּוֹת תְּלוּיוֹת. טָבַל בְּאֶחָד מֵהֶן מִטְּמֵאָה חֲמוּרָה, וְעֲשֶׂה טְהוֹרוֹת - תְּלוּיוֹת. נִטְמָא בְּאֶמְצַע טְמֵאָה קְלָה, וְטָבַל בְּשֵׁנֵי וְעֲשֶׂה טְהוֹרוֹת - טְהוֹרוֹת. נִגְעוּ אֵלוֹ בְּאֵלוֹ, רֵאשׁוֹנוֹת - תְּלוּיוֹת, וְשְׁנִיּוֹת - יִשְׂרָפוּ. טָבַל בְּאֶחָד מֵהֶן מִטְּמֵאָה קְלָה, וְעֲשֶׂה טְהוֹרוֹת - טְהוֹרוֹת. נִטְמָא בְּאֶמְצַע טְמֵאָה חֲמוּרָה, וְטָבַל בְּשֵׁנֵי וְעֲשֶׂה טְהוֹרוֹת - תְּלוּיוֹת. וְאִם נִגְעוּ אֵלוֹ בְּאֵלוֹ, שְׁנִיּוֹת - תְּלוּיוֹת, רֵאשׁוֹנוֹת - יִשְׂרָפוּ:

ה. שְׁנֵי מְקוֹאוֹת שֶׁל אַרְבַּעִים אַרְבַּעִים סָאָה, אֶחָד שְׂאוֹב וְאֶחָד כֶּשֶׁר, וְטָבַל בְּאֶחָד מֵהֶן מִטְּמֵאָה חֲמוּרָה וְעֲשֶׂה טְהוֹרוֹת - תְּלוּיוֹת. בְּשֵׁנֵי וְעֲשֶׂה טְהוֹרוֹת - טְהוֹרוֹת. בְּרֵאשׁוֹן וְלֹא עֲשֶׂה, בְּשֵׁנֵי וְעֲשֶׂה - טְהוֹרוֹת. בְּרֵאשׁוֹן וְעֲשֶׂה, בְּשֵׁנֵי וְעֲשֶׂה - אֵלוֹ וְאֵלוֹ מִנְחוֹת, רֵאשׁוֹנוֹת - תְּלוּיוֹת, וְשְׁנִיּוֹת - טְהוֹרוֹת. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּטְמֵאָה חֲמוּרָה, אֲבָל בְּטְמֵאָה קְלָה - אֵלוֹ וְאֵלוֹ תְּלוּיוֹת:

ו. יָרְדוּ שְׁנַיִם וְטָבְלוּ בְּשֵׁנֵיהֶם, אֶחָד טְמָא טְמֵאָה חֲמוּרָה, וְאֶחָד טְמָא טְמֵאָה קְלָה, הִטְבּוֹל מִטְּמֵאָה חֲמוּרָה - טְמָא, וְהִטְבּוֹל מִטְּמֵאָה קְלָה - טְהוֹר. אֶחָד טְמָא טְמֵאָה חֲמוּרָה, וְאֶחָד מְקַר; הִטְבּוֹל מִטְּמֵאָה חֲמוּרָה - הַמְקַר טְהוֹר. אֶחָד טְמָא טְמֵאָה קְלָה וְאֶחָד

מְקַר - שְׁנֵיהֶן תְּלוּיִין. לְמָה זֶה דוּמָה? לְשֵׁנֵי שְׁבִלִין, אֶחָד טְמָא וְאֶחָד טְהוֹר, וְהִלְכוּ שְׁנַיִם בְּשֵׁנֵיהֶן, וְעֲשֶׂה טְהוֹרוֹת, בְּאֶחָד יֵשׁ בוֹ דַעַת לְשֵׂאוֹל, וּבְאֶחָד אֵין בוֹ דַעַת לְשֵׂאוֹל; בְּרֵשׁוֹת הַיְחִיד, אֵת שֵׁישׁ בוֹ דַעַת לְשֵׂאוֹל - סִפְקוֹ טְמָא. וְשֵׂאִין בוֹ דַעַת לְשֵׂאוֹל - סִפְקוֹ טְהוֹר. וּבְרֵשׁוֹת הַרְבִּים - שְׁנֵיהֶם תְּלוּיִין:

ז. שְׁנֵי מְקוֹאוֹת שֶׁל עֶשְׂרִים עֶשְׂרִים סָאָה, אֶחָד שְׂאוֹב וְאֶחָד כֶּשֶׁר, הִקַּר בְּאֶחָד מֵהֶן וְעֲשֶׂה טְהוֹרוֹת - טְהוֹרוֹת. בְּשֵׁנֵי וְעֲשֶׂה - יִשְׂרָפוּ. בְּרֵאשׁוֹן וְלֹא עֲשֶׂה, בְּשֵׁנֵי וְעֲשֶׂה - יִשְׂרָפוּ. בְּרֵאשׁוֹן וְעֲשֶׂה - אֵלוֹ וְאֵלוֹ מִנְחוֹת, הֲרֵאשׁוֹן טְהוֹרוֹת, וְהַשְּׁנִיּוֹת יִשְׂרָפוּ. שְׁתֵּי נְשִׁים שֶׁנִּתְעַסְקוּ בְּצִפּוֹר הֲרֵאוּנָה לְהוֹצִיא דָם כְּסָלַע, וְלֹאחֹר זָמַן נִמְצָא עַל גְּבִי זוֹ כְּסָלַע וְעַל גְּבִי זוֹ כְּסָלַע - שְׁתֵּיהֶן מְקַלְקְלוֹת:

מִסְכַּת מְקוֹאוֹת פְּרָק שְׁלִישִׁי

א. גִּסְטְרָא שֶׁהִיא מְשַׁקְעַת בְּקִרְקַע, בּוֹר וְגַת, וְיָרְדוּ גְשָׁמִים וְנִתְמַלְאוּ - הֲרִי אֵלוֹ פְּסוּלִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵן גְּרוּרִין עַל גְּבִי כְּלִי. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְכַשֵּׁר, שֵׂאִין הַמַּיִם שְׂאוֹבִין פּוֹסְלִין הַמְקַנָּה עַד שִׁיפְלוּ לְתוֹכוֹ:

ב. הִיָּה בְּרֵאשׁוֹ שְׁלֹשֶׁת לוּגִין מִים יָרְדוּ וְטָבַל בְּמְקַנָּה וְהַשְּׁלִימָה לְאַרְבַּעִים סָאָה - כֶּשֶׁר. סִחְטָן לְתוֹכוֹ - פְּסוּל. הִטְבִּיל בוֹ אֵת הַסְּגוּס וְזָבַדוּ הִימְנוּ שְׁלֹשָׁה לוּגִין מִים בְּמְקַנָּה - כֶּשֶׁר. עָקְרוּ מִתּוֹכוֹ - פְּסוּל. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְכַשֵּׁר, עַד שִׁיתְכַּוֵּן לְתֵלֶשׁ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֹמֵר: בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף יִשְׁבֵּר. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אִף יֵטָה, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יַעֲרֶה. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: זֶלַף בִּידָיו וּבְרַגְלָיו שְׁלֹשֶׁת לוּגִין לְמְקַנָּה - פְּסוּל. הוֹלִיכֵן עִם הַקִּרְקַע - כֶּשֶׁר:

ג. לְגִיזֵן הַעוֹבֵר מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, וְכֵן בְּהֵמָה הַעוֹבֶרֶת מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, זִלְפוּ בִּידֵיהֶם וּבְרַגְלֵיהֶם שְׁלֹשָׁה לוּגִין לְמְקַנָּה - כֶּשֶׁר. וְלֹא עוֹד, אֲלָא אֶפְלוּ עֲשׂוּ מְקַנָּה בְּתַחֲלָה - כֶּשֶׁר. וְאִיָּה טֵיט הַנִּמְדָּד עִם הַמַּיִם? רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אֹמֵר: הַנִּמְדָּד בְּלוּג. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: הַיּוֹצֵא בְּמִשְׁפָּךְ. וְאֵלוֹ הֵן קְנֵה הַמֵּדָה - זֶה

שְׁיֵהוּ כְּלָן שְׁאוּבִין, וְאֶפְלוּ הוּא טְהוּר וְהֵן טְהוּרִין - גְּטָמָאוּ וְטָמְאוּהוּ. הָרִי זֶה אוֹמֵר: 'טָמְאֵנִי וְטָמְאֵתִיו':

ו. טְהוּר שְׁנִפְלוּ עַל רֵאשׁוּ וְעַל רְבוּ שְׁלֹשָׁה לִוְגִין מִים שְׁאוּבִין - טָמֵא. נִפְלוּ עַל רֵאשׁוּ אֲבָל לֹא עַל רְבוּ, עַל רְבוּ אֲבָל לֹא עַל רֵאשׁוּ, אוֹ שְׁנִפְלוּ עַל רֵאשׁוּ וְעַל רְבוּ מִלְמַטָּה אוֹ מִן הַצַּד - טְהוּר, עַד שְׁיִפְלוּ עַל רֵאשׁוּ וְעַל רְבוּ כְּדָרְכוּ. מִקְצָתָן שְׁאוּבִין וּמִקְצָתָן אֵינָן שְׁאוּבִין, אוֹ שְׁנִפְלוּ לְתוֹכָן יִזְן, דְּבִשׁ, וְחֶלֶב, טְהוּר עַד שְׁיֵהוּ כְּלָן שְׁאוּבִין, וְאֶפְלוּ הוּא טְהוּר וְהֵן טְהוּרִין - גְּטָמָאוּ וְטָמְאוּהוּ. הָרִי זֶה אוֹמֵר: 'טָמְאֵנִי וְטָמְאֵתִיו'. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר: בְּטְהוּרִין - טְהוּר, מִקַּל וְחִמְרֵי, וְיֵמָּה אִם בְּמִקּוֹם שֶׁעָשָׂה שְׁאָר מְשָׁקִים כַּמִּים לְפִסֵּל אֶת הַגְּוִיָּה בְּשׁוֹתָהּ רְבִיעִית - לֹא עָשָׂה אֶת הַטְּהוּרִין כְּטָמְאִים. מִקּוֹם שֶׁלֹּא עָשָׂה שְׁאָר מְשָׁקִין כַּמִּים לְפִסֵּל אֶת הַגְּוִיָּה בְּשִׁלְשֵׁת לִוְגִין - אֵינּוּ דִין שֶׁלֹּא עָשָׂה אֶת הַטְּהוּרִין כְּטָמְאִין? הַשֵּׁיב אָבָא יוֹסֵף הַחֲרַנְי: מִקְּוָה יוֹכִיחַ, שֶׁלֹּא עָשָׂה בּוֹ שְׁאָר מְשָׁקִין כַּמִּים, וְעָשָׂה בּוֹ אֶת הַטְּהוּרִין כְּטָמְאִין. הַשֵּׁיב רַבִּי עַל דְּבָרֵי אָבָא יוֹסֵף הַחֲרַנְי: לֹא! אִם אָמַרְתָּ בְּמִקְּוָה - שֶׁעָשָׂה בּוֹ אֶת הַצְּרוּפִין, תֹּאמַר בְּגוּף - שֶׁלֹּא עָשָׂה בּוֹ אֶת הַצְּרוּפִין?

מִסְכַּת מִקְּוֹאוֹת פֶּרֶק רְבִיעִי

א. טַבְּלָא שְׁנַתְּנָה תַּחַת הַצְּנוּר לְהִדִּיחַ, וְכֵן כָּלִים שְׁנַתְּנָן תַּחַת הַצְּנוּר לְהִדִּיחַ - רֵאשׁוּנִים רֵאשׁוּנִים הַכְּשָׁרוֹ לְקַבֵּל טָמְאָה. שְׁלָמוֹ אַרְבָּעִים סָאָה - הָרִי אֵלוֹ טְהוּרִין. צְנוּר שֶׁחִקְקוֹ וְאַחַר כֶּף קָבְעוּ - פּוֹסֵל אֶת הַמִּקְּוָה. קָבְעוּ וּלְבַסּוּף חִקְקוּ - אֵין פּוֹסֵל אֶת הַמִּקְּוָה:

ב. מִים הַנּוֹזְלִין מֵאֲלֵיהֶן, וּמִן הַיָּם וּמִן הַנְּהָר, וְהַעוֹלִין בְּאֲנִטְלִיא - פּוֹסְלִין אֶת הַמִּקְּוָה. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַעוֹלִין מֵאֲלֵיהֶן - אֵינָן פּוֹסְלִין אֶת הַמִּקְּוָה לְפִי שְׁאֵינָן נִחְלָשִׁין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: גַּג שֶׁיֵּשׁ בְּרֵאשׁוֹ אֶחָד וְעֶשְׂרִים סָאָה שֶׁל מִימֵי גִשְׁמִים - מְמַלֵּא בְּכַתְּף וְנוֹתֵן לְתוֹכָהּ תִּשְׁעָ עֶשְׂרֵה סָאָה וּפּוֹתְקָן, וּמַעְרַבִּין בְּחֶצֶר:

הַסְּלוּל. הַטֵּיט שֶׁבְּצַדְדֵין - עוֹלָה לְמַדַּת אַרְבָּעִים סָאָה, וְאֵין מְטַבִּילִין בָּהֶן. שֶׁלֹּשׁ גְּמִמּוֹת שֶׁבְּנַחַל, הַעֲלִינָה וְהַתַּחַתוּנָה שֶׁל עֶשְׂרִים עֶשְׂרִים סָאָה, וְהַאֲמָצְעִית שֶׁל אַרְבָּעִים סָאָה, וְסִילּוֹן שֶׁל מִים בְּתוֹכָן וְיֹצֵא מֵהֶן, שֶׁל מִימֵי וְגִלְמִים נִכְּסַת לְתוֹכָן וְיֹצֵא מֵהֶן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רַבִּי מֵאִיר הִיָּה אוֹמֵר: מְטַבִּילִין בְּעֲלִינָה. וְאֵנִי אוֹמֵר: בַּתַּחַתוּנָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: בֵּין זֶה וּבֵין זֶה אֵין מְטַבִּילִין אֲלָא בְּאֲמָצְעִית, שֶׁיֵּשׁ בָּהּ אַרְבָּעִים סָאָה:

ד. שְׁתֵּי בְּרוֹת שֶׁל עֶשְׂרִים עֶשְׂרִים סָאָה, זֶה גַב זֶה, וּבְרִכָּה שֶׁל שְׁלֹשֶׁת לִוְגִין בְּצַד הַעֲלִינָה, וְנִפְתְּקוּ שְׁנֵיהֶן וּבָאוּ לַתַּחַתוּנָה - כְּשָׁרִין, שְׁאֵנִי אוֹמֵר: 'שְׁלָמוֹ אַרְבָּעִים סָאָה עַד שֶׁלֹּא יִרְדוּ שְׁלֹשֶׁת לִוְגִין'. שְׁנֵי מִקְּוֹאוֹת שֶׁל עֶשְׂרִים עֶשְׂרִים סָאָה, זֶה בְּצַד זֶה, וְנִפְלוּ שְׁלֹשֶׁת לִוְגִין בְּתוֹךְ אֶחָד מֵהֶן וְנִפְסְקוּ וּבָאוּ לְחִבְרוּ - כְּשָׁר. וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אִם נִטְלָה מִחִיצָה - פְּסוּל, אֲבָל רֹאֵה אֲנִי אֶת דְּבָרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, בְּמִקְּוָה שְׁאֵין בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה וְנִפְלוּ שְׁלֹשָׁה לִוְגִין וְחִלְקוּ לְשָׁנִים, שְׁזָה כְּשָׁר לְהַקּוֹת עֲלֵיוֹ, וְזֶה כְּשָׁר לְהַקּוֹת עֲלֵיוֹ:

ה. שְׁנֵי מִקְּוֹאוֹת שֶׁל עֶשְׂרִים עֶשְׂרִים סָאָה, אֶחָד שְׁאוּבֵי וְאֶחָד כְּשָׁר, יִרְדוּ שְׁנַיִם וְהַשִּׁיקוּם וְטַבְּלוּ בָּהֶן, אֶפְלוּ אֲדָמִים וְהַלְבִּינוּם אוֹ לְבָנִים וְהֵאֲדִימוּם - הַטּוֹבְלִין כְּמוֹ שְׁהֵיוּ, וְהַמִּקְּוֹאוֹת כְּמוֹ שְׁהֵיוּ. שְׁלֹשָׁה לִוְגִין שְׁנִפְלוּ בְּמִקְּוָה, וּבַעַל קָרִי הַחוּלָה שְׁנִפְלוּ עֲלָיו תִּשְׁעַת קַבִּין מִים, וְטְהוּר שְׁנִפְלוּ עַל רֵאשׁוּ וְעַל רְבוּ שְׁלֹשָׁה לִוְגִין מִים שְׁאוּבִין, אָבָא יוֹסֵי בֶן חוּנִי אוֹמֵר: מְכַלִּי אֶחָד מְשַׁנֵּים וּמִשְׁלֹשָׁה - מְצַטְרֵפִין, וּמֵאֲרַבְּעָה אֵין מְצַטְרֵפִין. בָּא לוֹ בְּמִים שְׁאוּבִין חוּץ מִרֵּאשִׁי אֲצַבְּעוֹתָיו - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר, וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֶפְלוּ לֹא בָּא אֲלָא רֵאשׁוּ וְרְבוּ - טָמֵא. בָּא רֵאשׁוּ אֲבָל לֹא רְבוּ, רְבוּ אֲבָל לֹא רֵאשׁוּ, אוֹ שְׁבָא רֵאשׁוּ וְרְבוּ מִלְמַעְלָה אוֹ מִן הַצַּד - טְהוּרִין, עַד שֶׁיֵּבֵא רֵאשׁוּ וְרְבוּ כְּדָרְכוּ. מִקְצָתָן שְׁאוּבִין וּמִקְצָתָן אֵינָן שְׁאוּבִין, אוֹ שְׁנִפְלוּ לְתוֹכוֹ יִזְן וְדְבִשׁ וְחֶלֶב - טְהוּר עַד

גודרים אותם בכלים וטובלין בהן. והכל מודים, שכלים שגדר בהן לא הטבלו:

מִסְכַּת מְקוֹאוֹת פֶּרֶק חֲמִישִׁי

א. גממיות על פי המקוה, וכן מקום פרוטות רגלי בהמה על פי המקוה, אם היו מערביין כשפופרת הנוד - מטבילין בהם. ואם לאו - אין מטבילין בהם. ורבי יהודה אומר: הרי הן כעוקת המערה. החורין שבמקוה - מטבילין בהן, ובלבד שיהיו מערביין כשפופרת הנוד. ערבה שהיא מלאה פלים והשיקה למקוה - צריכה כשפופרת הנוד ומעין כל שהוא. רבי יהודה אומר משום בית הלל: בכלי גדול - ארבעה טפחים, ויבקטן - ברבן. קומקום שהוא מלא פלים והטבילין במקוה, אף על פי שפיו צר כל שהוא - כלים שבתוכו טהורין. הטהו על צדו - עד שיהא בפיו כשפופרת הנוד:

ב. מעין היוצא מן התנור, והטביל בו צנון ודלעת, אם היו המים צפין על גבן במלואן - הרי אלו טהורין. שתי אצבעות שאמרו - בבינוניות של כל אדם, ולא מארבע בטפח:

ג. כזית מן הנבלה וכעדשה מן השרץ, ספק יש בהן כשעור, ספק אין בהן כשעור - ספקן טמא, שכל דבר שעקרו מן התורה ושעורו מדברי סופרים - ספקו טמא:

ד. מטהרין את המקוואות, התחתון מן העליון, והרחוק מן הקרוב. כיצד? מביא סילון של עץ או של עצם או של כלי זכוכית, ומניח ידיו בתחתון עד שתתמלא מים, ומושכן ומשיקן אפלו בשערה - ודיו. ואם נכפף הסילון כל שהוא - פסול. במה דברים אמורים? בזמן שהיו זה על גבי זה, אבל אם היו זה כנגד זה - מביא סילון של רכובה מכאן, וסילון של רכובה מכאן, וסילון אחד באמצע, ומשיק ויורד וטובל. כתל שבין שני מקוואות שנסדק לערב - מצטרפין. ולשתי - אין מצטרפין. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: חלוף הדברים. נפרצו זה לתוך זה, רבן שמעון בן גמליאל אומר: טפח ברחב הפרצה:

ג. היו ארבעים סאה ונפתחה, ובאו לתוך הבית - כשרין ואין מטבילין בהם, שאין מטבילין באויר. היה ראשו אחד מגיע לארץ - מטבילין בו, שאין מטבילין באויר. גל הנתלש מן היס ומן הנהר - אין מטבילין בו, שאין מטבילין באויר. ואם היו שני ראשון נוגעים בארץ - מטבילין בהן, ואין מטבילין בכיפין:

ד. קסטלין המקלח מים לכרפין, אם היה נקוב כשפופרת הנוד - אין פוסל את המקוה. ואם לאו - פוסל את המקוה. ואם היה מקבל כל שהוא מן הנקב ולמטה - פוסל את המקוה. במה דברים אמורים? מן הצד, אבל מלמטה, אפלו נקוב כמחט - אינו פוסל את המקוה. הלכה זו עלו עליה בני אסיא שלש רגלים ביבנה, ולרגל השלישי, הכשירוהו להם. אמר רבי אליעזר ברבי יוסי: הלכה זו הוריתי ברומי לטהרה, וכשבאתי אצל חברי, אמרו לי: יפה הוריתי. פקק בטיט ובכבין - אינו פוסל את המקוה. בסיד ובגפסים - פוסל את המקוה. על גבי הארץ ועל גבי סיד וגפסים, או שמרח בטיט מן הצדדין - אינו פוסל את המקוה:

ה. מעין היוצא לתלמי, ומן התלמי לברכה, ראשונים ראשונים - הרי אלו פסולין, מפני שהן נשאבין. כיצד עושה? נוקבין למעין שתוליד על שפתו כל שהוא, ונמצא מים מועטין מטהרין את המרבין, מזחילין על גבי מת; דברי רבי יהודה. מים צפוי על גבי קל שהוא - מטבילין בהן על רום קקלפת השום, ועל רחב כשפופרת הנוד:

ו. מעין שמשוף כנדל, ורבה עליו מים שאובין והרחיבן - מטהר באשברן ואין מטהר בזוחלין, אלא עד מקום שיהא יכול להלף מתחלתו. ואיזהו חרדלית? מי גשמים הבאין במדרון, רואין אותן, אם יש מתחלתן ועד סופן צרוף ארבעים סאה - מטבילין בהן, ואם לאו - אין מטבילים בהן; דברי בית שמאי. בית הלל אומרים: אין מטבילין בהן עד שיהיה לפניו עגל ארבעים סאה. ומעשה בכובסים שהיו בירושלים, שהיו

כיצד הוא עושה? עוֹדֵהוּ הָרֵאשׁוֹן בְּמִים, אַחַד מִמֵּלֵא בְּתַף וְנֹתֵן לְתוֹכוֹ, וְטֵהוּר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: עוֹדֵהוּ רְגָלוֹ שֶׁל רֵאשׁוֹן בְּמִים, אַחַר יוֹרֵד וְטוֹבֵל - וְטֵהוּר:

י. הַטְּבִיל בּוֹ יוֹרֵה גְדוּלָה - הָרִי זֶה טֵמְאָה, מִפְּנֵי שֶׁהַמִּים מְקַלְחִין. כִּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? מוֹרִידָה דְרָךְ פִּיָּה וּמְטַבִּילָהּ, וּמַעֲלָה אוֹתָהּ דְרָךְ שׁוּלְיָהּ. הַקּוֹפֵץ לְתוֹךְ הַמְּקוּהָ - הָרִי זֶה מְגַנֵּה. הַטּוֹבֵל פְּעָמִים בַּמְּקוּהָ - הָרִי זֶה מְגַנֵּה. הָאוֹמֵר לְחִבְרוֹ: כְּבוֹשׁ יְדָךְ עָלַי בַּמְּקוּהָ - הָרִי זֶה מְגַנֵּה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: כְּבוֹשׁ יְדָךְ עָלַי עַד שֶׁתִּצָּא נִפְשׁוֹ:

מִסְכַּת מְקוּאוֹת פָּרָק שִׁישִׁי

א. אֶרֶץ הַכּוֹתִים - טֵהוּרָה. מְקוּוֹתֶיהָ, וּמְדוּרֶיהָ, וּשְׁבִילֶיהָ - טֵהוּרוֹת. אֶרֶץ הָעַמִּים, מְקוּוֹתֶיהָ, וּמְדוּרֶיהָ, וּשְׁבִילֶיהָ - טֵמְאִין. מְקוּאוֹת הָעַמִּים שֶׁבְּחוּצָה לְאֶרֶץ - כְּשֵׁרִים לְכַעֲלֵי קְרִיין, וּפְסוּלִין לְכָל הַטֵּמְאִין. וּשְׁבַאֲרֵץ יִשְׂרָאֵל, שְׁחוּץ מִן הַפֶּתַח - טֵהוּרִין לְכָל הַטֵּמְאִין, וְאִין צְרִיף לֹאמַר לְכַעֲלֵי קְרִיין. וְשִׁלְפָנִים מִן הַפֶּתַח - פְּסוּלִין לְכַעֲלֵי קְרִיין, וְאִין צְרִיף לֹאמַר לְכָל הַטֵּמְאִין; דְּבַרִּי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: כְּשֵׁרִין לְכַעֲלֵי קְרִיין, מִפְּנֵי שֶׁבַעֲלֵ קְרִי טוֹבֵל בְּאַרְבָּעִים סָאָה בְּכָל מְקוֹם. וְשְׁחוּץ לַפֶּתַח - כְּשֵׁרִין אֶף לְגוֹדוֹת. אֲמַר רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: הִלְכָה אִין לִי, אֶלֶּא מַעֲשֶׂה בַּמַּעֲרָה שֶׁהִיתָה בְּגִנְתּוֹ שֶׁל מוֹסֵק אַחַד בְּרֵמוֹן, שֶׁהָיוּ כֹהֲנִים כּוֹבְשִׁין אֶת הַגֵּדֵר וְיוֹרְדִין וְטוֹבְלִין לְתוֹכָהּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה בַּמְּקוּהָ שֶׁבֵּין אוֹשָׁא לְשַׁפְרָעִם, וְהָיָה רַבִּי דוֹסָא מוֹשִׁיב בּוֹ שְׁנֵי תַלְמִידֵי חַכְמִים כְּדִי שִׁיקּוּ בּוֹ הַמִּים אַרְבָּעִים סָאָה. שׁוֹב מַעֲשֶׂה בְּבֵית עֲנַת שִׁקּוּ יוֹתֵר מֵאַלְפִים כּוֹר, וּכְאוּ וּשְׁאֵלוֹ אֶת רַבִּי חֲנִנְיָא בֶּן תְּרַדְיּוֹן, וּפְסַל, שְׁאֲנִי אָמַר: נִכְנְסוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וְזַלְפוּיָה בְּלִילָה, וְחֹזְרוּ וּמְלָאוּ אוֹתוֹ בְּקִילוֹן. וּמַעֲשֶׂה בְּרַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְאוֹנְקְלוֹס הַגֵּר שֶׁהָיוּ בְּאֶשְׁקֵלוֹן, וְטַבֵּל רַבֵּן גַּמְלִיאֵל בְּמֶרְחֵץ, וְאוֹנְקְלוֹס בְּיָם. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קוֹפְסָאִי: עֲמֵהָן הֵייתִי, וְלֹא טַבֵּל רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אֶלֶּא בְּיָם:

ה. הַמֵּת בְּמֶרְחֵץ, הַקָּמִין - טֵמָא. הַמֵּת בְּקָמִין, הַמֶּרְחֵץ - טֵמָא. הַנוֹגֵעַ בְּאַבְקָ - טֵמָא, וְטֵהוּר בְּעֵלִיתּוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר: הַנוֹגֵעַ בְּאַבְקָ - טֵהוּר, שְׁלֹא נַעֲשֶׂה אֶלֶּא לְשִׁמְשׁ עִם הַקְּרָקַע:

ו. הַמֵּטְהַרֵת שֶׁבְּמֶרְחֵץ הַתַּחְתּוֹנָה מְלֵאָה שְׁאוּבִין, וְעֵלְיוֹנָה מְלֵאָה - כְּשֵׁרִין. אִם יֵשׁ כְּנֶגֶד הַנֶּקֶב שְׁלֹשֶׁת לֹאגִין - פְּסוּל. וְכַמָּה יֵהָא בְּנֶקֶב וְיֵהָא בּוֹ שְׁלֹשֶׁת לֹאגִין? אַחַד מִשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים שֶׁל בְּרַכָּה; דְּבַרִּי רַבִּי יוֹסִי. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: אֶפְלוּ תַחְתּוֹנָה מְלֵאָה כְּשֵׁרִין וְעֵלְיוֹנָה מְלֵאָה שְׁאוּבִין, וְיֵשׁ בְּצַד הַנֶּקֶב שְׁלֹשֶׁת לֹאגִין - כְּשֵׁרִין, וּבִלְבַד שְׁלֹא יִפִּיל לְתוֹךְ הַבְּרַכָּה, אֶלֶּא כְּנֶגֶד הַנֶּקֶב, וְעוֹלִין לְמַדַּת אַרְבָּעִים סָאָה. עֲגוּלֵי שֶׁלֵּג הַמְּשַׁקְעִין בַּמְּקוּהָ - הָרִי אֵלּוּ מַעֲלִין. וְרַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אִינֵן מַעֲלִין. וּמוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה שֶׁהוּא מְבִיא טֵיט הַנְּרוֹק בְּעַרְבָה, וּמְשִׁיק, וְיוֹרֵד וְטוֹבֵל:

ז. מִי כְּבָשִׁים וּמִי שִׁלְקוֹת וּמִי זִיתִים שֶׁנִּפְלוּ לְתוֹךְ אַרְבָּעִים סָאָה - מְטַבִּילִין בָּהֶן, וּבִלְבַד שְׁאִין בָּהֶן שִׁמֹן. הַתֵּמֵד מִשֶׁחֲמִיץ - אִין מְטַבִּילִין בּוֹ:

ח. מְקוּהָ שְׁאִין בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה, וְנִפְל לְתוֹכוֹ יִין וְנִשְׁתַּנּוּ מְרָאִיו - אִינוּ נִפְסַל בְּשִׁלְשֶׁת לֹאגִין. וְלֹא עוֹד, אֶלֶּא אֶפְלוּ חֲזָרוּ מְרָאִיו לְכַמוֹת שֶׁהָיוּ - כְּשֵׁר. הָיוּ בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה וְנִפְל לְתוֹכוֹ יִין וְנִשְׁתַּנּוּ מְרָאָה חֲצִיו, הַטּוֹבֵל בֵּין בְּמִקוֹם הַמִּים בֵּין בְּמִקוֹם הַיִּין - כְּאֵלּוּ לֹא טַבֵּל. נִפְלוּ לוֹ שְׁלֹשָׁה לֹאגִין מִים, בֵּין בְּמִקוֹם הַיִּין, בֵּין בְּמִקוֹם הַמִּים - כְּאֵלּוּ לֹא נִפְל. הָיָה שְׁאוּב וְהִשִּׁיקוּ, הִשִּׁיק בְּמִקוֹם הַיִּין, זֶה וְזֶה - לֹא טֵהוּר. הִשִּׁיק בְּמִקוֹם הַמִּים, מְקוֹם הַמִּים - טֵהוּר, מְקוֹם הַיִּין - לֹא טֵהוּר:

ט. חֲבִית שֶׁנִּשְׁבְּרָה בֵּים הַגְּדוֹל, וּמְרָאָה אוֹתוֹ מְקוֹם כְּמְרָאָה אוֹתוֹ הַיִּין, הַטּוֹבֵל בְּאוֹתוֹ מְקוֹם - כְּאֵלּוּ לֹא טַבֵּל. וְלֹא עוֹד, אֶלֶּא אֶפְלוּ נִפְל לְשֵׁם כִּכַר תְּרוּמָה - טֵמָא. מְקוּהָ שִׁישׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה מְכַנּוּת, וְיָרְדוּ שְׁנַיִם וְטַבְלוּ, זֶה אַחַר זֶה, הָרֵאשׁוֹן - טֵהוּר, וְהַשֵּׁנִי - טֵמָא.

ב. מְרַחֵץ שְׁבִלְנִיָּה עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים, בְּזִמְן שְׁמֻטְהֶרֶת שְׁלָה פְתוּחָה לְרִשּׁוֹת הַיְחִיד – טְמֵאָה. לְרִשּׁוֹת הָרְבִים – טְהוּרָה. מְרַחֵץ שְׁבִלְנִיָּה עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וַיִּשְׂרָאֵל נִכְנַס שְׁחֵרִית וּמְשִׁיקָה, אִף עַל פִּי שְׁזָה נִכְנַס וְזֶה יוֹצֵא, זֶה יוֹצֵא וְזֶה נִכְנַס – טְהוּרָה. נִעְלָה אוֹ שְׁנֵתִיחָדָה בְּרִשּׁוֹתוֹ – טְמֵאָה. נִמְצְאָתָא אוֹמֵר: בְּיָמִים – טְהוּרָה, וּבְלֵילוֹת – טְמֵאָה:

ג. הַמְהַרְהֵר בְּלֵילָה, וְעֵמֵד וּמְצֵא בְּשׂוֹר חָם – טְמֵא. חָם וְלֹא הִרְהֵר, הִרְהֵר וְלֹא חָם – טְהוּר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בְּזִקְן וּבְחוּלָה – טְהוּר. בְּיָלֵד וּבְבִרְיָא – טְמֵא:

ד. הַפּוֹלְטֵת שִׁכְבַּת זָרַע בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי – טְהוּרָה; דְּבָרֵי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל אוֹמֵר: פְּעָמִים שְׁהָ אַרְבַּע עוֹנוֹת, פְּעָמִים שְׁהָן חֲמֵשׁ, פְּעָמִים שְׁהָן שֵׁשׁ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: לְעוֹלָם חֲמֵשׁ. וְאִם יִצְאָת מִקְצֵת עוֹנָה רֵאשׁוֹנָה – מְשַׁלְּמִין לָהּ מִקְצֵת עוֹנָה שְׁשִׁית. נִמְצְאָתָא אֵתָהּ אוֹמֵר: שִׁכְבַּת זָרַע שֶׁל יִשְׂרָאֵל – בְּכָל מְקוֹם טְמֵאָה אֶפְלוּ בְּמַעֲי נְכָרִית. וְשֶׁל נְכָרִים – בְּכָל מְקוֹם טְהוּר, אֶפְלוּ בְּמַעֲי יִשְׂרָאֵלִית, חוּץ מִמִּימֵי רַגְלִים שְׁבָה. כָּל אֱלוֹ שְׁאֲמָרוּ טְמֵאִים – טְהוּרִין לְחֻלִּין וּטְמֵאִין לְתַרּוּמָה, חוּץ מִהַפּוֹלְטֵת שִׁכְבַּת זָרַע שֶׁהִיא טְמֵאָה אִף לְחֻלִּין. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַפּוֹלְטֵת שִׁכְבַּת זָרַע – טְהוּרָה לְחֻלִּין. וְשְׁאֲמָרוּ חוֹצְצִין, וְשְׁאֲמָרוּ אִין חוֹצְצִין – לֹא מְטַמְּאָה וְלֹא מְטַמְּאִין, חוּץ מִקְרוֹם שְׁעַל גְּבִי הַמִּכָּה, וְאֶגוּד שְׁעַל גְּבִי הַמִּכָּה וְהַקְּשָׁקְשִׁים שְׁעַל גְּבִי הַשֶּׁבֶר. וְהַשִּׁירִים, וְהַנּוֹמִים, וְקַטְבְּלָאוֹת, וְהַטְּבָעוֹת, אוֹצִין – חוֹצְצִין, רַפִּין – אִין חוֹצְצִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁזוּרֵי אוֹמֵר: בֵּית הַסֵּתְרִים, שְׁבִבְשׁוֹאוֹת – חוֹצֵץ, וּבְפִנּוּיָהּ – אִינוּ חוֹצְצֵת:

ה. סֵם יָבֵשׁ שְׁעַל גְּבִי מְכָה, וְהַכְּחוּל שְׁעַל גְּבִי עֵין – הָרִי אֱלוֹ אִינָן חוֹצְצִין. וְהָדָם, וְהַדְּבֵשׁ, וְהַדִּי, וְהַחֶלֶב, וְשֶׁרֶף הַתְּאֵנָה, וְשֶׁרֶף הַשְּׁקֵמָה, וְשֶׁרֶף הַחֲרוּב, יָבִישִׁין – חוֹצְצִין, לַחִין – אִינָן חוֹצְצִין. וְשֶׁאֵר כָּל הַשֶּׁרֶפִּין, בֵּין לַחִין בֵּין יָבִישִׁין – אִין חוֹצְצִין, מִפְּנֵי שְׁהָן שֶׁטֶף לְחֻלִּי פְרוֹת. סֵם יָבֵשׁ חוּץ לַמִּכָּה,

וְהַכְּחוּל שְׁחוּץ לְעֵין – הָרִי אֱלוֹ חוֹצְצִין. צוֹאָה שְׁתַּחַת הַצִּפְרָן שְׁלֹא כְּנֶגֶד הַבָּשָׂר, וְהַטִּיט, וְהַבְּצֵק שְׁתַּחַת הַצִּפְרָן אֶפְלוּ כְּנֶגֶד הַבָּשָׂר – הָרִי אֱלוֹ חוֹצְצִין. כְּשׁוֹת שֶׁל גְּדוּל שְׁאִינוּ מִקְפִּיד עֲלֵיהֶן, וְהָאֵבֶר וְהַבָּשָׂר הַמְדֻלְדָּלִין בְּאָדָם – הָרִי אֱלוֹ אִינָן חוֹצְצִין. רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן יוֹסֵף אוֹמֵר: צִפְרָן שְׁפָרְשָׁה רַבָּה – הָרִי זֶה אִינָה חוֹצְצֵת. כָּל הַחוֹצְצִין בְּכֹהֲנִים – חוֹצְצִין בְּנֶדָה, וּבַגֵּר בְּטְבִילָה. וּבְחֻלִּין – אִין חוֹצְצִין:

מִסְכַּת מְקוֹאוֹת פָּרָק שְׁבִיעִי

א. טְבַעַת שְׁנִתּוּנָה בְּלִבָּנָה שֶׁל טִיט טוֹפַח, וְהַטְּבִילָה – טְהוּרָה. וְאִם הָיָה טִיט יוֹן וְחֻבְרִיו – כְּאֱלוֹ לֹא טְבִילָה. לְגִין שְׁהוּא מְלֵא מַיִם טְמֵאִים שְׁאוּבִין וְנִתּוּן עַל פִּי טִיט טוֹפַח, אִם הָיָה הַטִּיט שׁוֹקַעַת בְּמַיִם, וְהַטְּבִילָן – טְהוּר. וְאִם הָיָה הַטִּיט יוֹן וְחֻבְרִיו – כְּאֱלוֹ לֹא טְבִיל. וְרַבִּי יוֹסִי מְטַמְּא בְּשֶׁל מְרָקָא, מִפְּנֵי שְׁשִׁפִּין בּוֹ סְדָקֵי כְּלִים. אֱלוֹ הֵן יְתוּדוֹת הַדְּרֻכִים? אֱלוֹ שְׁמֵהֲלִכִין עֲלֵיהֶם בְּיָמוֹת הַגְּשָׁמִים וְהֵן מִתְּמַעְכִּין. עַל הַבְּגָדִים, מִצַּד אֶחָד – אִינוּ חוֹצֵץ, מִשְׁנֵי צְדָדִין – חוֹצֵץ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: אִף מִצַּד אֶחָד – חוֹצֵץ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: שֶׁל בְּנָאִין מִצַּד אֶחָד שֶׁל בּוֹר, גְּדוּלָה – מִצַּד אֶחָד, וְקִטְנָה – עַד שִׁיְהָא מְשַׁנֵּי צְדָדִין:

ב. הַזֶּפֶת שְׁבִכּוּס וְשִׁבְצִלוּחִית, מֵתוֹכָן – חוֹצְצוֹת, וּמֵאֲחוּרֵיהֶן – אִינָה חוֹצְצוֹת. בְּמָה דְּבָרִים אָמּוּרִים? מִבֵּית הָאָמֶן, אָבֵל מִבֵּית בַּעַל הַבַּיִת, בֵּין מֵתוֹכָן בֵּין מֵאֲחוּרֵיהֶן – הָרִי זֶה חוֹצְצֵת. בְּתַמְחוּי וּבְקַעֲרָה, בֵּין מֵתוֹכָן בֵּין מֵאֲחוּרֵיהֶן, בֵּין מִבֵּית הָאָמֶן בֵּין מִבֵּית בַּעַל הַבַּיִת – הָרִי אֱלוֹ חוֹצְצִין. הַמּוֹר וְהַקּוּמוֹס, בֵּין כְּכּוֹס בֵּין בְּצִלוּחִית בֵּין בְּקַעֲרָה וּבֵין בְּתַמְחוּי, בֵּין מֵתוֹכָן בֵּין מֵאֲחוּרֵיהֶן, בֵּין מִבֵּית הָאָמֶן בֵּין מִבֵּית בַּעַל הַבַּיִת – הָרִי אֱלוֹ חוֹצְצִין. עַל הַסַּנְדֵּל מֵתוֹכוֹ, לְמַעְלָה – חוֹצֵץ, וְלַמַּטָּה – אִינוּ חוֹצֵץ. וְעַל הַסַּפְסָל, מְלַמְעֵלָה וּמִן הַצְּדָדִין – חוֹצֵץ, וּמְלַמְטָה – אִינוּ חוֹצֵץ. לְכַלּוֹךְ הַצּוֹאָה שְׁבִכּוּר וְשִׁבְכַסָּא

וּשְׁבַקְתָּרְאוֹת הַמְּכַבְּסִים, בֵּין מֵתוּכָן בֵּין
מֵאֲחֹרֵיהֶן, בֵּין מִלְמַטָּן וּבֵין מִן הַצְּדָדִין -
הָרִי אֵלֶּהּ חוֹצְצִין. עַל מִטַּת שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת,
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: עַל הַגָּשִׁישׁ הַחִיצוֹן -
חוֹצֵץ, עַל הַפְּנִימִי - אֵינֹו חוֹצֵץ. עַל
הַמִּטְפַּחַת שֶׁל מְפַסְלֵי אֵילָנוֹת - אֵין חוֹצְצִין.
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אִף עַל חִלּוּקָן. רַבִּי
שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִף עַל שְׁמָנִים כִּיּוֹצֵא בָהֶן.
לְחִלּוּחִית שֶׁל שְׁמָרִים שְׁבַכּוּס שְׁבַצְלוּחִיּוֹת,
וְהַמּוֹךְ שְׁבִשִׁיר וְשְׁבֹזֵג, וְהַטִּיט וְהַבֶּצֶק שֶׁעַל
יַד הַקֶּרֶדֶם וְשֶׁעַל יַד הַמַּגְרָפָה - הָרִי אֵלֶּהּ אֵינֶן
חוֹצְצִין. הַגְּלִידוֹ - הָרִי אֵלֶּהּ חוֹצְצִין:

ג. כָּל יְדוֹת הַכֹּלִים שֶׁהַכְּנִיסָן כְּדָרְכָן - הָרִי
אֵלֶּהּ אֵין חוֹצְצִין. נִתֵּן זֶפֶת וְשַׁעֲוָה, בֵּין
בְּמָקוֹם הַנֶּקֶב, בֵּין בְּמָקוֹם הַנִּצּוֹק - הָרִי אֵלֶּהּ
אֵינֶן חוֹצְצִין. הַכְּנִיסָן שֶׁלֹּא כְּדָרְכָן - הָרִי אֵלֶּהּ
חוֹצְצִין. נִתֵּן הַזֶּפֶת וְהַשַּׁעֲוָה, בֵּין בְּמָקוֹם
הַנֶּקֶב, בֵּין בְּמָקוֹם הַנִּצּוֹק - הָרִי אֵלֶּהּ חוֹצְצִין.
כָּל יְדוֹת הַכֹּלִים שֶׁנִּשְׁתַּבְּרוּ, כְּגוֹן יַד הַמַּגָּל
וְיַד הַסַּכִּין, אִם מְשַׁמְשִׁין מֵעֵין מְלֹאכְתָּן
רֵאשׁוֹנָה - אֵין חוֹצְצִין, וְאִם לֹא - חוֹצְצִין.

ד. מַגָּל שֶׁנִּשְׁבַּרָה יָדָהּ, מִן הַשְּׁפָה וּלְפָנִים -
אֵינָהּ חוֹצְצַת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּבֵית הַסְּתָרִים. מִן
הַשְּׁפָה וְלַחוּץ, אִם מְשַׁמְשֵׁת מֵעֵין מְלֹאכְתָּהּ
רֵאשׁוֹנָה - אֵינָהּ חוֹצְצַת. וְאִם לֹא - חוֹצְצַת.
סַרְגָּה בְּגָמִי אוֹ בְּמִשִּׁיחָה - הָרִי זֶה חוֹצְצַת.
שְׂרָפָה בְּשֶׁרֶף - הָרִי זֶה אֵינָהּ חוֹצְצַת:

ה. כָּלִי שֶׁצָּרָה מִכָּאן וּמִכָּאן וְרָחֵב מִן
הָאֲמָצַע, כְּגוֹן עֲרֻבָה וְחֻצֵי עֲרֻבָה - אֵין לָהֶן
טְהָרָה עוֹלָמִית עַד שִׁיטָּה עַל צִדָּן. צְלוּחִית
שְׂאוּגָנָה מְעוּף לְתוֹכָהּ וְכַתְפוּתֶיהָ גְבוּהִים,
וְכֵן לְגֵין שְׂאוּגָנָה מְעוּף לְתוֹכָהּ וְכַתְפוּתֶיהָ
גְבוּהִין - אֵין לָהֶן טְהָרָה עוֹלָמִית עַד שִׁיטָּנוּ.
צְלוּחִית שֶׁשְׁפָתָהּ שׁוֹקַעַת לְאַחֹרֶיהָ -
מִוְרִידָה דֶּרֶךְ פִּיהָ וְהוֹפְכָה וּמְטַבִּילָהּ וּמַעֲלָה
אוֹתָהּ דֶּרֶךְ שׁוּלְיָהּ; דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי
יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר: מְטַבִּיל כְּדָרְכּוֹ וְאֵינֹו
חוֹשֵׁשׁ, מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּבֵית הַסְּתָרִים. צְלוּחִית
שְׂאוּגָנָה חוֹזֶרֶת לְתוֹכָהּ, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
מִשׁוּם רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: מְטַבִּיל כְּדָרְכּוֹ
וְאֵינֹו חוֹשֵׁשׁ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּבֵית הַסְּתָרִים:

<p>20</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>יד 14</p>	<p>נץ החמה _____ 7:15 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:41 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:29 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:11 נ"ך: משלי א-ב תוספתא: מקואות א</p>	<p>עלות השחר _____ 6:03 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 4:59 בבלי: חולין ד ירושלמי: כלאים ל</p>
<p>21</p>	<p>שני Monday</p>	<p>טו 15</p>	<p>נץ החמה _____ 7:15 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:41 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:29 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:12 נ"ך: משלי ג-ד תוספתא: מקואות ב</p>	<p>ט"ו בשבט עלות השחר _____ 6:03 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 5:00 בבלי: חולין נה ירושלמי: כלאים לא</p>
<p>22</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>טז 16</p>	<p>נץ החמה _____ 7:14 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:40 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:29 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:13 נ"ך: משלי ה-ו תוספתא: מקואות ג</p>	<p>עלות השחר _____ 6:02 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:04 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 5:01 בבלי: חולין נו ירושלמי: כלאים לב</p>
<p>23</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>הילולת כ"ק מוהר"א'ש זי"ע יד 17</p>	<p>נץ החמה _____ 7:13 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:40 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:29 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:15 נ"ך: משלי ז-ח תוספתא: מקואות ד</p>	<p>עלות השחר _____ 6:01 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:04 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 5:02 בבלי: חולין נז ירושלמי: כלאים לג</p>
<p>24</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>יה 18</p>	<p>נץ החמה _____ 7:13 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:40 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:29 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:16 נ"ך: משלי ט-י תוספתא: מקואות ה</p>	<p>עלות השחר _____ 6:01 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:04 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 5:03 בבלי: חולין נח ירושלמי: כלאים לד</p>
<p>25</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>יט 19</p>	<p>נץ החמה _____ 7:12 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:40 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:29 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:17 נ"ך: משלי יא-יב תוספתא: מקואות ו</p>	<p>עלות השחר _____ 6:00 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:04 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 5:05 בבלי: חולין טז ירושלמי: כלאים לה</p>
<p>26</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>כ 20</p>	<p>נץ החמה _____ 7:11 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:39 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:29 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:18 נ"ך: משלי יג-יד תוספתא: מקואות ז</p>	<p>יתרו עלות השחר _____ 5:59 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:03 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 5:06 בבלי: חולין טז ירושלמי: כלאים לו</p>

הדלקת הנרות 4:47

שבת מוצש"ק 6:18

אלעם וואס א מענטש האט געלערנט אויף דער וועלט און ער האט נישט פארשטאנען די ריכטיגע פונד פון דעם לימוד, וועט ער זוכה זיין עס צו פארשטיין אויף יענע וועלט.

(ספר המדות אות לימוד סימן ה')